

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

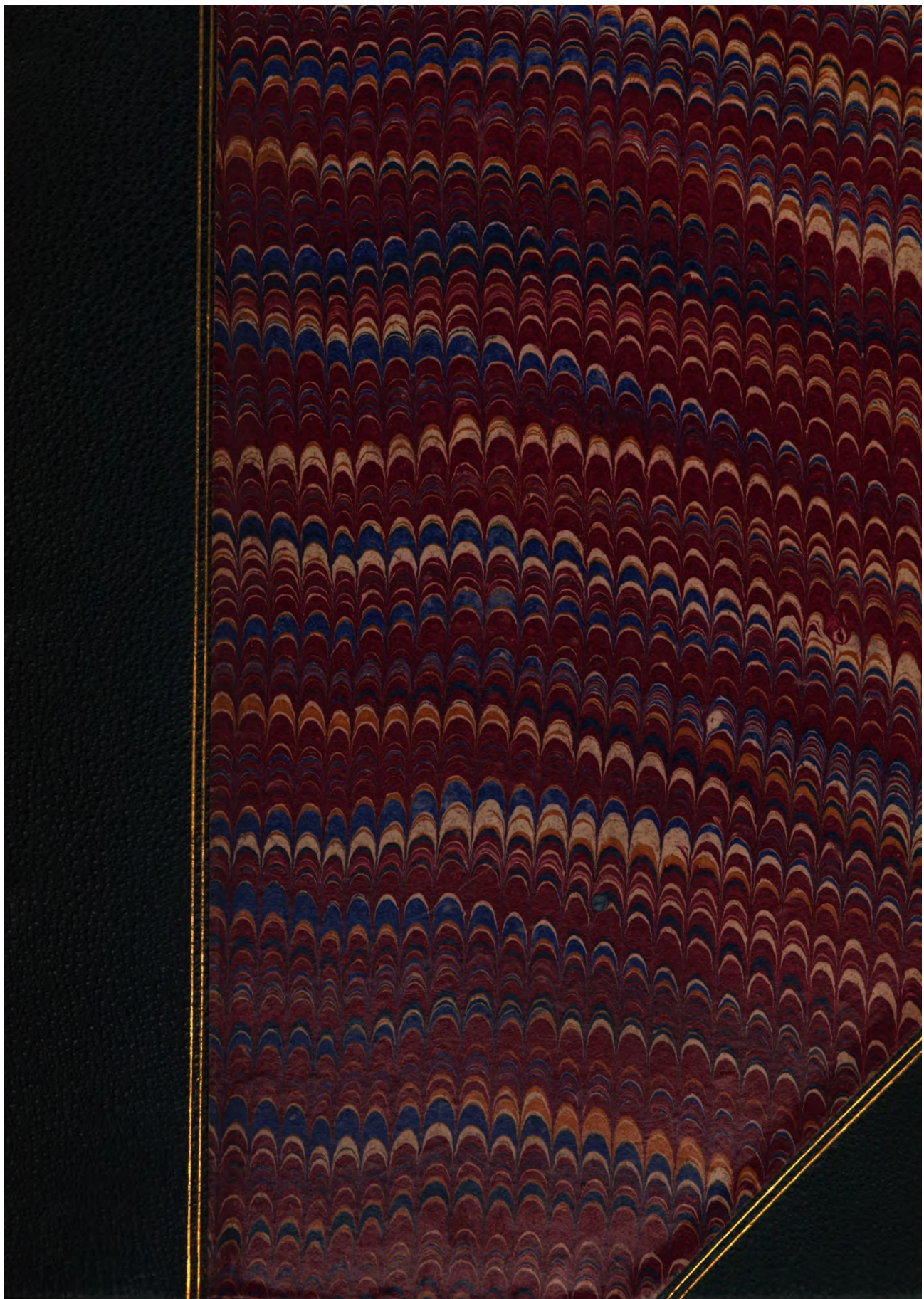
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

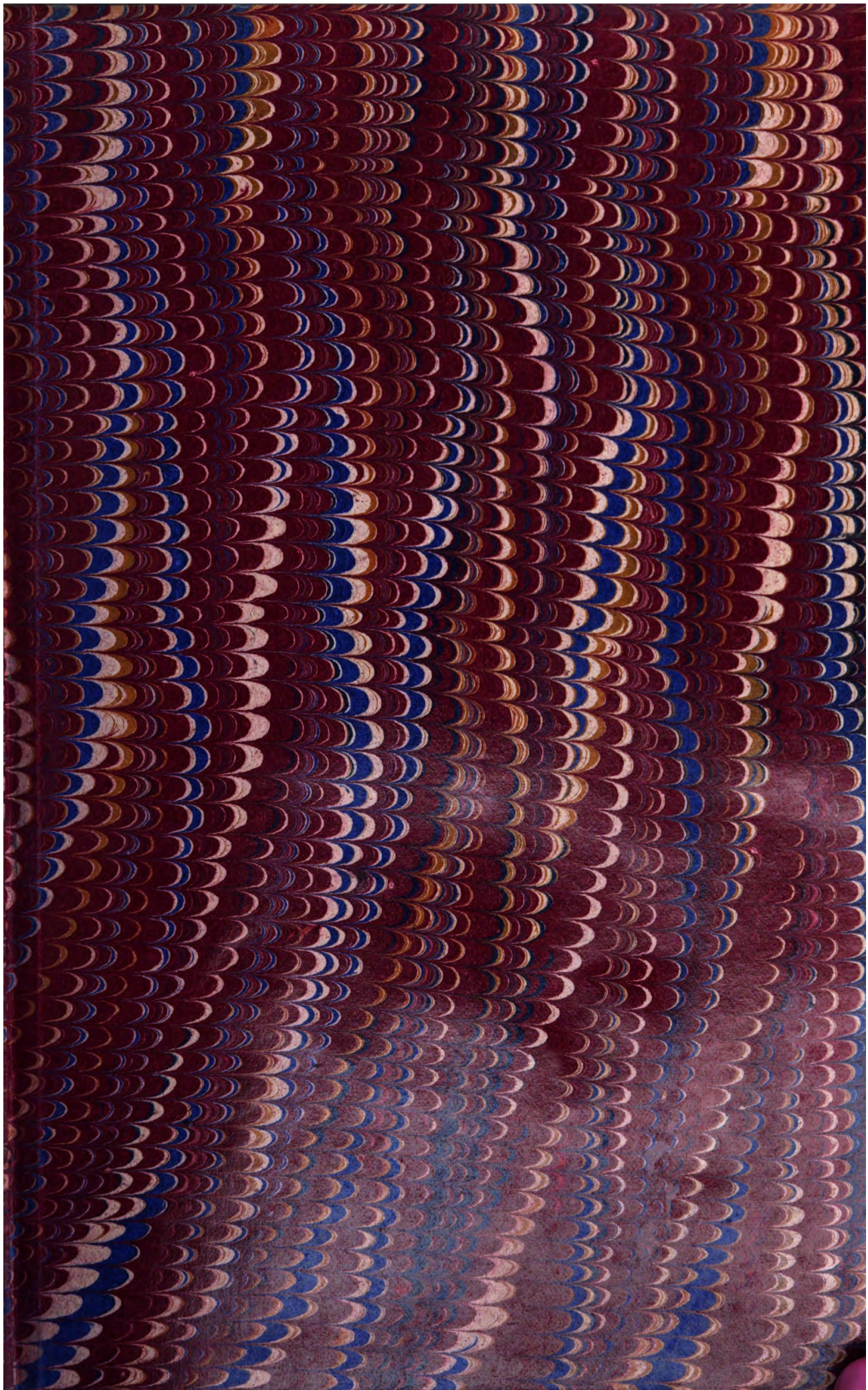
✓

~~167. ^h 19.~~

122 f 19

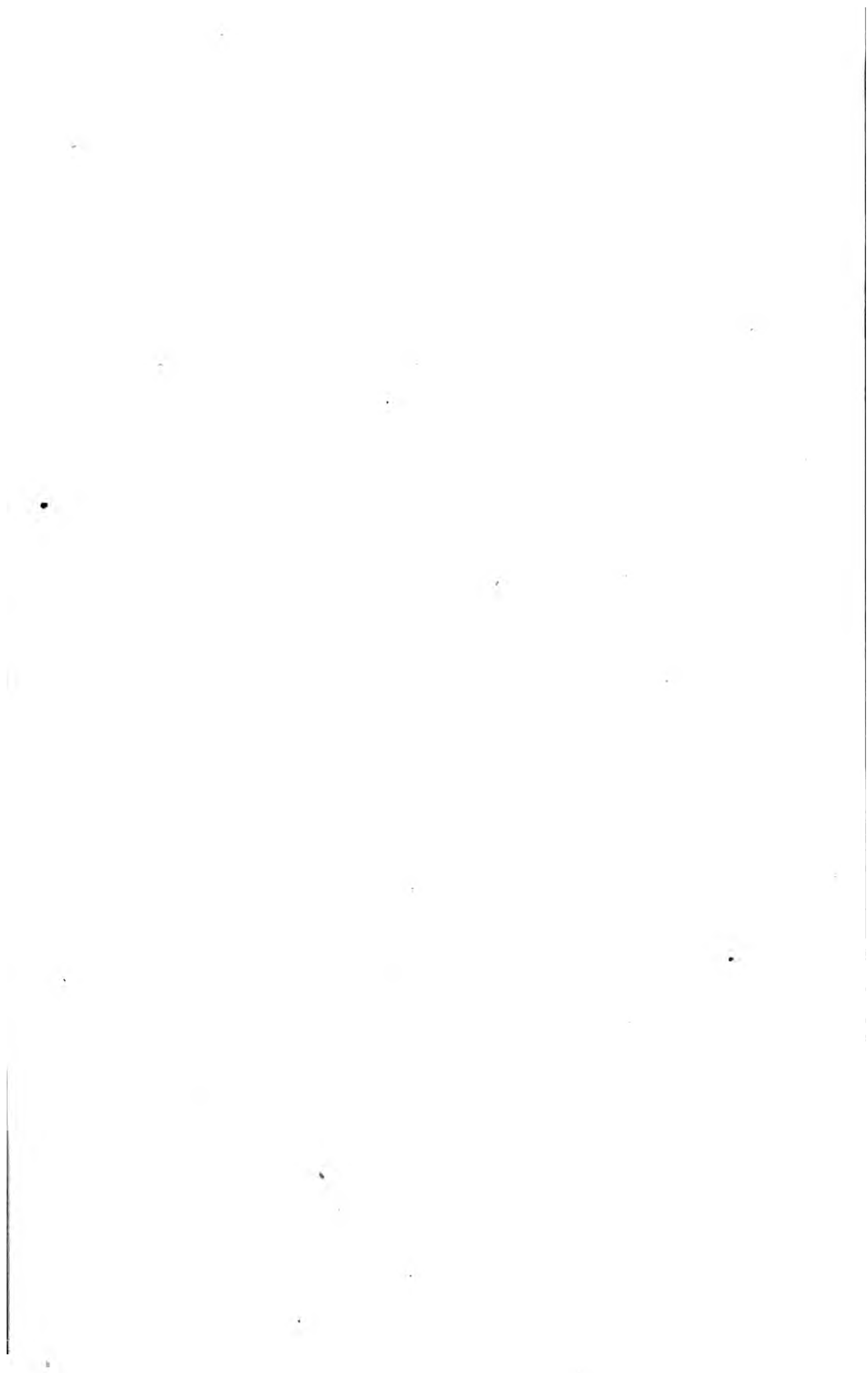

1878:

CARL WILHELM BÖTTIGERS

SAMLADE SKRIFTER.

FÖRSTA BANDET.

STOCKHOLM, 1856.

P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare.

INNEHÅLL.

Sonetter. I—XX.

Landtmannen	sid.	1.
Sjömannen	»	2.
Hammarmeden	»	3.
Grufarbetaren	»	4.
Skogsrödjaren	»	5.
Fiskaren	»	6.
Jägaren	»	7.
Fyrvaktaren	»	8.
Lotsen	»	9.
Trädgårdsmästaren	»	10.
Soldaten	»	11.
Fångvaktaren	»	12.
Spelaren	»	13.
Dödgräfvaren	»	14.
Till de afidna	»	15.
Skalden till målarinnan	»	16.
Trastens sång till Luna	»	17.
Fru Nordenflycht till Atterbom	»	18.
Petrarca i Vacluse	»	19.
Sonetten beskriver sig sjelf.	»	20.
Emma. En sonettkrans. I—XV	»	21.
Kungarne. Galleri i sonetter. I—XVII	»	37.
Sång öfver Carl XIV Johan	»	55.
Fåglarne. En cykel af vårsånger:		
Lärkan	»	75.
Örnen	»	77.
Svalan	»	79.
Korpen	»	82.

Ärlorna	sid. 84.
Göken	» 86.
Trasten	» 89.
Ejdern	» 91.
Dufvan	» 93.
Storcken	» 95.
Stormfågeln	» 98.
Näktergalen	» 100.
Snösparfven	» 102.
Ugglan	» 104.
Svanen	» 106.

Strödda Dikter. I. Fosterländska ämnen.

Röster ur skogen	» 109.
Ode till Stockholm	» 112.
Svensk karlasång	» 116.
Studentmarsch på Gustaf II Adolfs dödsdag	» 117.
De två Gustaverna	» 119.
Fosterbygden	» 120.
Trumpetarn vid Narva	» 122.
Den gamle grenadören	» 124.
Ett ord i stormen	» 127.
Sveas vår	» 129.
Sång för riksens ständer	» 130.
Svenska sommarbilder:	
Söderfors	» 132.
Baldersnäs	» 134.
Kinnekulle	» 135.
Kasen	» 135.
Qvallstad	» 136.
Den gamle kungen	» 138.
Till Franzén, med anledning af föregående poem	» 143.
En visa om Peter Persson	» 145.
Prolog vid Carl XIV Johans Regerings-jubilæum	» 150.
Ord till sorgmusiken vid Carl XIV Johans begrafning	» 153.
Svenska korvetten	» 160.
Förlusterna	» 164.
Helsingssång till H. K. H. Prinsessan Louise af Nederländerna	» 166.

Minne och hopp	sid. 168.
Prins Gustaf	» 174.
Sorg och glädje	» 178.
Vagga och graf	» 181.
Esaias Tegnér	» 183.
Bengt Erland Fogelberg	» 189.
Helsingssång i Odins Lund	» 192.
Till Christiania studenter	» 194.

Mötet på Odins hög	» 196.
Gustaf Adolf vid Lützen	» 218.

Strödda Dikter. II. Söderländska ämnen.

Italia	» 233.
Minnets fantasi	» 245.
En afton i Tivoli	» 248.
Tiggaren i Rom	» 253.
Till en ung norrman i Rom	» 256.
Nordmön i söder	» 258.
Midsommarnatten vid Arno	» 260.
Skuggstycke i Neapel	» 261.
En morgon i Villa Reale	» 264.
På hafvet	» 267.
Om bord på Svenska Lejonet	» 270.
En svensk tafla i Berlin	» 271.
Carlsdagen i Paris	» 272.
Det fjerde regementet	» 274.
Den sörjande grekinnan	» 276.
Tyrolersång	» 278.
Helsing ur fjerran	» 279.
Fjerran och när	» 281.
Schweizerflickan	» 283.
Schweizergossen	» 285.
Bonden i Uri	» 286.
Främlingen i Sankt Gallen	» 289.
Återblick	» 292.

SONETTER.

LANDTMANNEN.

Till kojan fick jag af min granne, skogen,
Det goda timret, och min ås betäcker
Jag med den halm, som egen skörd mig räcker,
Och lika proppad står dock ännu logen.

Friskt är mitt mod. Till spaden eller plogen
Mig dagen med sin första stråle väcker,
Och, när sig solen sent i qvällen släcker,
Hon ser mig ännu vid mitt arbet trogen.

Så går mitt lif: jag plöjer och jag skördar,
Jag myllar kornet ner, men snart af ljuset
Det lockas fram till ung och herrlig gröda.

Och Herrens nåd i ondt som godt jag vördar;
Det är dock han, som ensam bygger huset
Och lättar med båd' sol och regn min möda.

SJÖMANNEN.

När åkermannen plöjer, för sin nästa
Och för sig sjelf, i svett de gråa gärden,
Då plöjer jag med köl den blanka fjärden,
På soligt däck jag njuter min siesta.

Vind ger mig skyn, blott jag förstår att fästa
Mitt segel rätt och styr förnuftigt färden.
Ja, mycket godt det fins i denna världen,
Men skyn och sjön de äro dock det bästa.

Den enas blix, den andras storm är nära,
Och dolda faror lura i hvar bränning,
Men frukta ej min fria själ behöfver;

Ty sjön och skyn mig blifva lika kära,
Och, kantrar skeppet i en hastig vändning,
Tar skyn min själ, och sjön det som blir öfver.

HAMMARSMEDEN.

Det glödgas re'n. I eldens varma flöden
Det hårda jernet vekna skall omsider,
Och, en gång mjukt, det härdas, hvad det lider,
Att segt bestå ett lif af tunga öden.

Se'n skall det formas. Än ett svärd åt döden
Och än åt hoppet jag ett ankar smider. —
Hör vattnets fors, som jättehjulet vrider!
Se smältan hur hon rinner öfver glöden!

Må andra leka och må andra sjunga:
Må, vid en lampas sken, i yppig kammar
De makligt sig på mjuka dynor gunga;

Jag väljer elden der han renast flammar,
Jag älskar ej det lätta, men det tunga,
Och lyssnar helst till dånet af min hammar.

GRUFARBETAREN.

På himlahvalfvet håller solen vakten,
Jag ser dess strålar ej, de klara, rena.
Här sträfvar mörkret att allt ljus förstena,
Det, oinskränkt, vill här behålla makten.

Det thronar ännu i den öde trakten,
Der malmens ådror sig i berget grena,
Och der, vid blosset krökt, jag går allena
Och bryter jernet ur de hårda schakten.

Tungt är mitt arbet, grå min hjessa vorden;
Men släggan ger mig bröd, och efter fröjden,
Som yrar ofvan mig, jag längtar föga;

Ty fliten trifs i sjelfva underjorden,
Den Högste bor i djupet som i höjden,
Och än i mörkret ler mot mig hans öga.

SKOGRÖDJAREN.

Hugg flinkt, min son! Än står den raka furen,
Som lefvat längre än vi två tillsamman:
I hundra år hans stolta växt förnam man.
Hugg raska tag! Men nej, han står som muren.

Hur högt mot skyn han har sin hjessa buren,
Ej stormen krökt den, nått den har ej flamman.
Men flyg, min yxa, flyg med lust och gamman!
Se så, nu är hans rot dock genomskuren.

Han faller. Skogen, vittne till hans nesa,
Med sorg och undran ser sin jätte hvila,
Och harar springa öfver fallna kroppen;

Men vänta! Snart han skall sig åter resa;
Han skall som mastträd öfver hafven ila
Och bära Sveas örlogsflagg i toppen.

FISKAREN.

Sitt skall har hunden, fågeln har sitt qvitter,
Och hästen gnäggjar, björnarne de brumma;
Men böljans åbor äro alla stumma,
Kallt deras blod, och dock af lif det spritter.

Mot deras tak sig bryter solens glitter,
De dansa då i sina salar ljumma:
För dem, de glada, gerna sjön må skumma,
För dem må stormen rasa, bäst han gitter.

Det folket här har sina egna gångar;
Men vänten J! jag ser er: J förgäten,
Att också *jag* i vattnet hittar stråten.

Hvad sägen J, om er i dag jag fångar?
J sägen intet, men jag kastar näten
Och drager snart båd' er och dem i båten.

JÄGAREN.

Halloh! Åt skogen jag mig glad begifver.
Hur frisk en morgon af den ljufva våren!
Hur dubbelt skönt att så i unga åren
Med bössan ströfva kring i rastlös ifver!

Re'n hör jag kopplet, som derinne drifver,
Och daggen ligger kvar: det vädrar spåren.
Nu fick det haren opp; men der vid snåren
Han måste fram, och här jag stilla blifver.

Piff, paff. Nu rofvet faller i hans händer:
Ett skuldlöst blod har för hans nöje flutit,
Och unge skytten är af fröjd betagen.

Han tar sitt byte stolt och hemåt vänder,
Och, se'n han ordat om sin bragd och skrutit,
Hvad har han se'n att göra hela dagen?

FYRVÄKTAREN.

Brinn, klara fyr! Dig söker seglarns öga
På väglös rymd i nattens svarta timma.
När *du* begynner att mot honom glimma,
Då får han som en vink ifrån det höga.

Mot dig han styr, och aktar stormen föga:
Nu kan han faran rundt omkring förnimma,
Nu ser han skären genom glesnad dimma,
Nu lifvas alla armar, nyss så tröga.

J vilsne, som min låga nu betrakten!
Död vore lågan utan *mig*, som frusen
Här sitter och vägleder edra styren.

Hur ginge det, om *jag* ej hölle vakten,
Ej hvarje afton tände dessa ljusen,
Ej, natten om, här skötte blanka fyren?

LOTSSEN.

Hvad var att göra? Fast ett Herrans väder,
Jag måste ut, och har dem alla räddat;
Och ett glas rom jag fick mig öfverbräddadt,
Men vattnet strömmar än från mina kläder.

Hur säll jag in i varma stugan träder!
Se så, min gumma, har du kakan gräddat?
Och har du ölet varmt, och sängen bäddat?
Åt hemmets trefnad jag nu rätt mig gläder.

Hör! Stormen tjuter än och hafvet vräker. —
Kom, barn, vår stilla aftonbön vi bedje
Och somna se'n från denna klagolåten.

I natt är ingen ute. Jag är säker.
Men hvad! Ett nödkott! Ännu ett! Ett tredje!
Fort hit med hatt och jacka! Ut med båten!

TRÄDGÅRDSMÄSTAREN.

J liljor, rosor, fagra blomster alla,
Hur lycklig går jag mellan edra leder!
Den varma jorden kring er fot jag breder
Och läskar er med källans dryck, den kalla.

Hur frostén biter och hur skurar svalla,
Jag skall er vårda som jag älskar eder,
Jag går ej bort förr'n solen har gått neder
Och edra ögon ljuft fått sammanfalla.

Men om en morgon **J** mig sakna skullen,
Så veten, ej jag har er glömt, **J** späda,
Jag har, som **J**, blott bäddats ner i mullen.

Ur den jag kan ej upp till eder träda,
Men kommen **J** och ställen er på kullen!
Det skall mitt hjerta än i grafven gläda.

SOLDATEN.

Kom, granne, kom och sätt dig vid min kanna
Och töm med mig en skål för gamle kungen!
Det var vid Leipzigs port som genomstungen
Jag armen fick och ärret på min panna.

Den dagen var för oss en af de granna
Och kunde tåla vid att bli besjungen;
Blott skada att, som lytt, jag se'n var tvungen
Med trossen följa och på torpet stanna.

Men gerna än en gång, i fall det gäller,
Jag tar min plit och ställer mig i leden;
Jag har ej mistat mer än *en* arm heller.

Hvar vår jag följer gossarna till heden
Och gläder mig åt hvarje skott, som smäller;
Men drick nu, granne! Vi ha ännu freden.

FÅNGVAKTAREN.

Minsann, ej lätt att här i mörkret famla
Och passa upp på sluga undersåter;
Men förr än jag en enda rymma låter,
Det lofvar jag, skall hela häktet ramla.

Jag gjort min rund, den vanliga, den gamla.
"God natt nu, fångar, snart jag kommer åter". —
Giftblanderskan hon, efter vanan, gråter
Hvar gång till afsked mina nycklar skramla.

Hon och de andra vänta sina domar.
Här hör jag svordom, och *der* hör jag qvidan,
Och månget hufvud kommer här till korta.

Nu har jag alla inom lås och bomar.
Mordbrännarn sofver der på högra sidan,
Här fadermördarn, rånaren der borta.

SPELAREN.

Guld, endast guld, det kan min hunger mätta,
Guld, endast guld, det kan min längtan stilla;
Men för det myckna vågar jag det lilla,
Allt, hvad jag har, jag på ett kort vill sätta.

Och är det kortet icke än det rätta,
Och skall jag än min salighet förspilla,
Jag håller rödt. Nej se, hur det går illa!
Jag håller svart, och — tappar äfven detta.

Så är då allt förloradt. Jag fördömde!
Ve! efter mig i tömda boet frågar
Nu svultna gossen min förgråtna maka.

Min maka, ha! Jag vigselringen glömde,
Den har hon kvar: den hämtar jag och vågar
Den på ett kast, som ger mig allt tillbaka.

DÖDGRÄFVAREN.

Gräf djupt, min spade! Midnattshornet tutar:
Den gamla visan vill jag åter tralla.
Jag tjenar den, som sist har att befalla,
När hvarje annans herravälde slutar.

Hit utanför den stora stadens knutar
Min herre gäster bjöd: de komma alla;
Men se blott huru styfva, huru kalla,
Hvar kind är hvit och hvarje hufvud lutar.

Jag märker väl, att ingenting dem fagnar.
De synas trötta, jag en bädd dem reder; —
Det sker nu allt uppå min herres vägnar.

Ett täcke sedan öfver dem jag breder.
Nu sofva de. Jag allt omkring dem hägnar,
Och sist en bön för deras ro jag beder.

TILL DE AFLIDNA.

På dödens båt J seglat öfver fjärden;
Hur salig nu er ankarplats är vorden!
Hur liten syns ej för ert öga jorden,
Der mig så mycket godt J förr beskärden!

För allt det sanna, som J der mig lärden,
För allt det goda, som J der mig gjorden,
För milda varningar, för visa orden,
O hafven tack ännu i andra verlden!

En båt skall äfven mig med sakta åra
En dag, och snart, till sälla stranden föra,
Der glad jag får i edra armar falla;

Der intet sken min ande mer skall dåra,
Men jag får klarhet se och klarhet höra
Och jag får bättre tacka eder alla.

SKALDEN TILL MÅLARINNAN.

Din poesi skall ingen prosa qväfva,
På dina rosor ingen vinter snöga.
Du ser ditt mål: allt annat bryr dig föga,
Och du skall nå det, hur sig hinder häfva.

Jag ser dig glad till konstens tinnar sträfva,
Det högsta vill du nå, ej blott det höga:
Och för din säkra hand, ditt säkra öga,
Med nya dagar nya bilder sväfva.

Och *mig* en enda följer, hvar jag vistas:
Den bilden har en ram af gyllne strålar,
Och den har färger evigt lika bjerta.

De färgerna de penslas ej, de ristas.
Det är en Gud, som denna bilden målar
Hvar morgon ny på duken af mitt hjerta.

TRASTENS SÅNG TILL LUNA.

Fast du försmår att mina toner höra,
I dina strålar *måste* jag dock sjunga;
Det är ju därför som jag fått en tunga,
Men, det är sannt, du fick ej därför öra.

Ej vill jag dig på höga banan störa,
På ensam qvist jag vill i natten gunga;
Men, när du lyser, öfvar jag min lunga.
Jag frågar dig: hvad kan jag bättre göra?

Glad må jag sömnens tunga bly försaka,
Ditt guld min blick orörligt håller fången,
Och gråa vingen färgas af dess strimma.

Allt sofver nu: det är blott *vi*, som vaka.
Den blyga glansen och den blyga sången
Från skyn och skogen mötas denna timma.

FRU NORDENFLYCHT TILL ATTERBOM.

Så dagas ändtligt kring mitt minne natten,
Och *Turturdufvans sorg* hörs än från stranden,
Der Mälarn letar mina spår i sanden
Och *Lugnet* sist mig skänkte bästa skatten.

Midsommarn steg, med rosorna i hatten,
Ned i min dæld, då kände jag, hur anden
Sitt fångsel slet: han brann, — jag släckte branden:
I eld jag lefvat, och jag dog i vatten.

Men ofta än mitt öga söker Norden
Från Lyrans stjernbild, der jag bor i strålar,
Och söker dig, som mig så rättvist dömde.

Du siare och skald! haf tack för orden!
Blott äkta skalden *så* skaldinnan målar;
Ty så, just så, jag led och sjöng och drömde.

PETRARCA I VAUCLUSE.

Här, skild från världen, jag mitt hem utkorar
I "slutna dalen", invid *Sorgas* källa,
Som ur sin urna låter vågor välla
Mer ymniga än mina egna tårar.

Här intet oskönt mina ögon sårar,
Ej öfver ondskan skall min harm här svälla:
Här vill jag frossa, som de evigt sälla,
I sköna tankar och i nya vårar.

Min skatt, min seger och mitt hopp är friden,
Min frihet? den, att vara evigt fången,
Likt fågeln, som blir qvar i öppna buren.

Mitt sällskap? böcker från den gyllne tiden;
Min allmakt? Kärleken; min glädje? Sången;
Min tanke? *Laura*, och min tröst? Naturen.

SONETTEN*beskrifver sig sjelf.*

Sonetten vandrar lekande, men värdig
Och elfvastafvig, fram i fjorton rader.
Man ansett har Petrarca för dess fader. --
Nu är den första quadernarien färdig.

Den andra börjar. Fortsätt den ihärdig!
Och, fast dig locka rim i myriader,
De samma rim du åter måste ha der,
Och det är svårt, om icke Febus lär dig.

Nu komma två terziner med på slutet.
Hvad de ha der att göra, ej du fråge,
Men lär att fläta dem sju skilda sätten!

Så blir det hela vackert sammangjutet,
Och under rimmens konstigt hvälfda båge
Går fullväxt fram den klingande Sonetten.

EMMA.

EN SONETT-KRANS.

I.

Du skald, hvars toner än melodiskt susa
Som vestans spel bland asparna i dalen,
Än klaga trånande som näktergalen,
Än högt, som elfvens klara forsar, brusa:

Du, som kan än ett nordiskt tjäll förtjusa,
Som förr den provençalska riddarsalen,
Med de till sånger ljuft förbytta qvalen,
Dem förr du led och njöt i *Valle chiusa!*

Ej täfla kan jag uti välljud starka
Med dig; ej likna, endast blygsamt härma
Ditt snilles lek i slingrande Sonetter;

Men *känna* kan jag hvad *du* känt, Petrarca!
Och, fast ej *mig* till *dig* jag vågar närma,
Vid Lauras sida jag min Emma sätter.

II.

Skön lyste solen genom templets ruta,
Och alla blommor doftade i lunden,
Och vinden sjelf, af andakt liksom bunden,
Till orgelns toner tycktes örat luta;

Men Herden, som ej lammen vill förskjuta,
Såg in i templet, såg, i denna stunden,
De hvita tärnor invid altarrunden
Sin krans af liljor omkring korset sluta.

Och när de vände om, med ögat tåradt,
Med uttryck, som ej jordisk pensel målar,
Och sågo opp mot hvalfvets sol, den höga;

Då blef mitt hjerta evigt genombåradt,
Ty i min själ föll *en* af dessa strålar,
Föll, återbruten, utur Emmas öga.

III.

Mig gaf du mycket, gaf du allt, o Öga,
Min sällhets mått af dig har fått sin råga,
Med dig jag sett de gyllne stjernor tåga
Ur qvällens port och glänsa i det höga;

Sett våren grönska och sett vintern snöga,
Sett viggens fall och fästets granna båga,
Sett hafvet skummas och sett solen låga, —
Men detta allt, fast mycket, är dock föga;

Allt detta se har ock en annan kunnat;
Den blinde blott från dessa syner klara
Af mörka makter i sin längtan hämmas:

Men mig, men mig en högre fröjd du unnat,
De skönsta himlar ville *mig* du spara,
Med dig, o Öga, har jag sett i Emmas.

IV.

M är en bild utaf det trefaldt ena,
En spets mot jorden, två mot skyn det skjuter,
Och fast och enigt sig tillhopa sluter.
Ett *M* var *tusen* förr hos Romarena.

Och ingen bokstaf vill jag nu förklena,
Men hör, i sångens klingande minuter,
Hur i det klara *A* sig sammangjuter
Det renast sköna och det skönast rena.

Och *M* och *A* dem hviskar med förtjusning
Hvar ros på ängen, och hvart träd i dalen,
Och hafvets våg, och bergens djupa stämma.

Jag hör hur vindens suck, hur löfvens susning,
Hur bäckens sorl, jag hör hur näktergalen,
Hur alla täfla i att stafva *M. A.*

V.

När stjernan tändes och när hon sig gömmer,
När dagen gryr och när sig qvällen sänker,
När sol'n med alla sina strålar blänker,
När natten alla sina fador tömmer,

Jag lefver — nej, *jag* lefver ej, jag glömmet
Mitt lif för lifvet, som mig Emma skänker:
Hon är den enda tanke, som jag tänker,
Och hon är drömmen, som jag evigt drömmer.

Hur underbart att *så* uti en annan
Förlora sig, förintas och försvinna,
Dö sjelf, och lefva dubbelt lif i henne!

Så tvenne lågor, famnande hvarannan.
Du ser dem slockna — att förskönadt brinna,
Två uti *en*, och dock blott *en* i tvenne.

VI.

I ljufva drömmars fångsel låg jag bunden,
Fast lycktadt re'n var nattens dystra välde
Och morgondaggen sina droppar hällde
Ur gifmild skål på hela blomsterrunden;

Jag gick — så tycktes mig — nu genom lunden,
Då i min väg en syn sig plötsligt ställde,
En qvinlig skepnad, men hon slöjan fällde,
Och Emma, Emma kände jag på stunden.

Hon syntes sorgsen, men med mod beväpnad,
Och hennes blick — jag kan den ej förgäta —
Var som af sol och tårar genombrunnen:

En myrtenkrona såg jag, till min häpnad,
Sitt mörka löf i hennes lockar fläta.
Jag ville fråga, — men hon var försvunnen.

VII.

Förgäfves, Emma, tog jag mig till vara,
När sist med dig jag satt inunder linden.
Du såg min sorg, och sade: "öfvervinn den"!
Och blott med tårar kunde jag dig svara.

Jag kände, när jag såg de ögon klara,
De mjuka lockar fladdrande för vinden,
Den fina purpurn på den hvita kinden:
"Skön såsom *du* kan blott en engel vara".

På linden, ack! än samma blommor hänga,
Men skild är jag från alla mina himlar,
Mitt ankar lyftadt re'n till vida färden.

Jag skall se haf, der seglare sig tränga,
Se mången stad, som full af menskor hvimlar,
Men, utan *dig*, en öcken blir mig världen.

VIII.

Jag står vid rodret uti nattens timma,
Jag hör hur bränning sig mot bränning bryter,
Jag hör hur stormen uti tacklet ryter,
Och rundt omkring mig är blott natt och dimma;

Då rinner opp och börjar vänligt glimma
En enda stjerna. Hur sig allt förbyter!
Hur lätt nu skeppet öfver svallet flyter,
Hur gladt tritoner till dess möte simma!

Den enda stjernan — O hvem kan hon vara?
Mig är hon himlens perla, högsta skatten
Af allt det lysande, af allt det klara:

Hon visar vägen öfver svarta vatten,
Hon skall mig leda genom töcknens fara,
Bestråla vågen och upplysa natten.

IX.

Jag räknat er, **J** årets tröga tider,
Er, dagar, er, minuter, er, sekunder!
En sommar flytt, en höst, och — ljufva under —
Den långa vintern äfven flyr omsider.

I hela rymden sig en vällukt sprider,
Och böljan ljusnar öfver och inunder.
Snart, ur min mastkorg, ser jag gröna lunder,
Ty våren kommer, kommer — hvad det lider.

Välkommen du, den skönaste af alla!
Din flägt skall mig med slappa dukar gunga
In i den saknade, den kära hamnen,

Der hafvets vågor höra opp att svalla,
Men Emmas foglar i den linden sjunga,
Som i sin bark af oss förvarar namnen.

X.

O ser jag rätt? Längst bort vid himlaranden
En flick af hemmet dyker opp ur vågen.
Hur hjertat klappar, och hur spritter hågen!
Snabb som en pil min köl sig närmar stranden.

Re'n kan jag skönja öarna och landen,
De gråa bergen och den gröna rågen,
Och hyddan, linden. Monn' der, under bågen
Af unga löf, mig ännu vinkar handen?

Ett språng! — jag kysser moderliga jorden,
Och, full af längtan, nu till hyddan flyger,
Der gästers muntra sorl emot mig larmar;

Jag hör pokalers klang vid fyllda borden,
Jag genom dörr'n på tå mig sakta smyger,
Och finner Emma — i en annans armar.

XI.

Du gaf mig, haf, åt jordens famn tillbaka,
Tag nu mig åter i din trogna bölja!
I den, som djupast är, der vill jag skölja
Mitt hjertas sorg, der vill jag hvilans smaka,

Der vill jag stoftet af min ande skaka,
Och på din botten mig för solen dölja;
Med en af dina döttrar vill jag följa,
Ty Emma, Emma är en annans maka.

Du ler, du rörs ej af min sorg, och vinden
Du skickat bort att storma i *det* hafvet,
Som grundlöst svallar i mitt eget hjerta.

Förr bröt det ut i floder utför kinden,
Nu är det stelnadt. Hoppet är begrafvet,
Och djupt är du, — men djupare min smärta.

XII.

Förr'n jorden jag mot hafvet gick att byta,
Jag tänkte: ännu fins en vän i verlden.
Jag gick till linden: "skänk till sista färden
Mig du ett blad, jag vill ett vissnadt bryta".

Då såg jag ett, som hang med gulnad yta;
Det var ej löf, o nej, men afskedsgärden
Från Emmas hand. "Din sorg — så skref hon — bär den,
"Och sky den kust, der falska vågor ryta!

"Mins utan vrede, mins den bleka bruden,
"Som, vigd vid sorgen, skall i hast förtyna,
"Mins tvungna dottren, den till offer dömda!

"Men när jag kläds till brud i rätta skruden,
"Och bäddas godt på vinterns hvita dyna,
"Då — icke förr, men då — sök opp den gömda!"

XIII.

Du frågar mig hvad här jag har att göra,
Och hvad jag söker under vinterns drifva,
Jag kan dock ej de multna benen lifva,
Jag kan dem blott med mina tårar störa.

Du frågar, hvi jag sänker så mitt öra
Mot grafven, som dock intet svar kan gifva,
Och hvi jag går att sorgsna runor skrifva
I snön, som snart utplåna skall de sköra.

Så vet: jag söker den jag aldrig finner;
Från menskoglarnas mitt öra flytt med smärta,
Och tigger här ett ljud af annan stämman.

Tro ej, att hvad jag skrifver här försvinner!
Med pil, som blodig rycktes ur mitt hjerta,
I frusen gråt, i snö, jag ristar EMMA.

XIV

En sällsam glans jag såg i qvällens timma,
Ett ljus, som tycktes utur solen flöda,
Men solen sjönk i skyar purpurröda,
Och sloknad snart var ock dess sista strimma.

Dock fortfor ljuset att omkring mig glimma,
Det tog ett anlet, fattligt utan möda: —
Mitt hjerta ville tjasas, ville blöda,
Jag kunde Emmas anletsdrag förnimma.

I krans af strålar hon på guldmoln sänkte
Sig ned, och stod förklarad vid min sida,
Och än en blick af salighet mig skänkte.

"Jag vet — hon sade — hvad du haft att lida
"Jag vet, på mig hur kärleksfull du tänkte,
"I himlen är jag, -- *der* jag vill dig bida".

XV.

Haf tack, o lif, för alla fröjder njutna
Från dagens morgon intill sena qvällen,
För alla minnen från min barndoms ställen,
För alla rosor, alla lagrar brutna!

För mina ögon, öppnade och slutna, —
För solens lågor och för stjernepellen,
För luft och våg, för skogarna, för fjällen! —
Haf tack ock sist för alla tårar gjutna!

Men *ett* det är, hvarför jag mest dig prisar:
Att, genom ljufva, genom bittra öden,
Du mig en glimt af högre verldar visar;

Ty eld du blåser opp ur släckta glöden,
Och värmer än på samma gång du isar:
Din slöja blott, och annat ej, är döden.

KUNGARNE.

GALLERI I SONETTER.

I.

När våldets nesa hade nått sin råga
Och ädel frihet låg i fjättrar bunden,
Jag kom en yngling, kom i rätta stunden
Med eld i rösten, eld i svärd och båga.

Jag satte skogen, dalarne i låga;
Och som ett rofdjur jagadt flyr för hunden,
Så jagades från jernbemängda grunden
Vår ovän bort, att mer ej dit sig våga. —

Men Sverges långa natt fick nu en gryning,
Och mig, som var dess ljusa morgonstjerna,
Blef så ett lif i sol och purpur unnadt.

Jag näpste stormen, hörde blott dess dyning,
Och, när jag väl var död, man velat gerna
Mig gräfva opp ur grafven, om man kunnat.

II.

Jag hade hellre varit född till plogen
Än till en konungs värf, de tunga, dyra:
Ej mig jag kunde, mindre andra, styra,
Jag sprang från thronen irrande åt skogen.

Först under bojan blef min ande mogen
Och först i sorgen lade sig min yra;
Men två i verlden tackar jag: min lyra
Och se'n min ungdoms brud, som blef mig trogen.

Bak' fångslets galler följde mig de båda,
Och *deras* hviskning var mig Davidsrösten,
När Sauls andar ville hos mig gästa.

Att lyran höra och att vännen skåda
Mig var i långa år den enda trösten,
Tills sist af brodershand mig gafs den bästa.

III.

Till hemligt våld min ena hand är knuten,
Den andra flitigt på ett radband beder:
Det ena ögat ser med skygghet neder,
Det andras blick sig himlar tårbegjuten.

En vindens lekboll, är jag svag och sluten,
Jag är en gåta för mig sjelf och eder;
Men om en gloria öfver mig sig breder,
Det är min rodnad öfver trohet bruten.

Den glorian följer med i evigheten,
Hon skall som eldkol genom natten glimma,
Skall ej dö bort som mina löften sköra;

Men blodig är hon, blodig som kometen,
Som kom med hot uti min sista timma
Och ropte: "Kain, Kain", i mitt öra.

IV.

Med kärlek tveksam mellan skilda stränder
Jag gick min faders dubbelhet att ärfva:
Ej reda kunde jag en trasslig härfva,
Långt hellre såg jag[!], att man slet den sender.

I södern blommade mer sköna länder
För mig än de jag kunde här förvärfva,
Och ej mitt lynne ville jag förderfva
Med kalla dimmor och med snikna fränder.

Mitt Sverge såg jag i de svenska vänner,
Som följde mig till underpant, till minne
I fjerran ängd af gamla fosterjorden.

Deroppe mig blott som ett *namn* man känner;
Min aska göms i sydlig jord, mitt sinne
Var alltför vekt att vara barn af norden.

V.

Allt var i jäsning. Lif och död det gällde;
Jag vanmakt såg och vantrons makt tillika,
Ånyo munkar djerfdes att predika,
Men Luthers bläckhorn öfver dem jag hällde.

När nu en veklings hand den spiran fällde,
Som var min faders fordom ärorika,
Jag, som ej velat förr derefter fika,
Nu steg beslutsam fram och grep mitt välde.

"Ja, kraftfull var jag — säger du — men bister,
När jag med isköld lyfte bödelns bila", - -
Fördöm den skarpe ej, ty ett du vete:

Jag måste bota statens ref och brister,
Jag måste skapa ordning, skapa hvila,
Jag måste ogräs rensa ur mitt hvete.

VI.

Det heliga är fjerran och är nära,
Det bor i stormen som det bor i suset,
Men uti mörkret bor det ej, i ljuset!
För ljuset stred jag och för ljusets lära.

Och mina kämpar förde jag med ära,
Ej många de, och ändock "man ur huset";
Men fienden kom som ett haf i bruset
Och kunde ej min *lilla hop förfära*.

Min själ var ödmjuk, riddared hon svurit
Åt korsets Gud, som gaf mig sammanparadt
Med högsta menskokärlek hjeltmodet.

Den skönsta lager, som en dödlig skurit,
Åt mig der borta himlen hade sparat,
Der gråa stenen ryker än af blodet.

-

VII.

Bland isar föddes jag att evigt brinna
Och lugnet kunde ej mitt hjerta smaka,
Jag såg framåt att aldrig se tillbaka,
Och var för mycket man att vara qvinna.

Beundran ville jag och rykte vinna,
Men makt och purpur kunde jag försaka:
Mig vämjdes vara drottning, blifva maka,
Men än som enskilt var jag herrskarinna.

Se'n jag min älskling mördat och min lycka,
Blott snilletts lekar kunde mig försona
Med hjertats stormar och med ödets lotter:

Att mig från allt och allt från mig att rycka,
Jag öfvergaf min tro, mitt land, min krona,
Men var och blef "den store Gustafs dotter".

VIII.

Jag vårens unga gyllne sol såg skina,
Men kunde ej den nå, hur mig man spådde,
Ej henne sjelf, blott hennes glans jag nådde,
Af Gud jag spiran fick och af Kristina.

Då hördes plötsligt krigets stormar hvina,
Men tygla dem min starka arm förmådde:
Den mäktige ej öfver mig dock rådde,
Och segerns härar voro alltid mina.

I hoppet såg jag för min ärelystnad
Och för mitt folk en mäktig framtid ljusna,
Dess morgonrodnad föll som blod på fälten;

Och ofta än i vinternattens tystnad
När hafvets hvita vågor ligga frusna,
Min höga skugga tågar öfver Belten.

IX.

I minnets dunkel öfver Sveas slätter
Med svärd och lia ser du lugn mig vandra,
Och lians stränga räfst må ingen klandra,
Skar lagens svärd ock stundom oförrätter.

Jag vet, två hjeltar öfver mig du sätter,
En var min fader och min son den andra:
De likna mig, men likna mer hvarandra,
Min sol föll mellan åskans tvenne nätter;

Och lång och lycklig lyste hon i norden.
All makt jag tog och guld jag tog från hundra,
Men hvad jag tog jag sparde åt mitt rike.

Derför mig ännu tackar fosterjorden,
Hon ser min bild och tyckes tankfull undra,
Och önskar ej, men söker dock, min like.

X.

Du känner mig uppå mitt gula kyller
Och på min långa plit i unga händer,
Som förbud segern jag från Narva sänder,
Går så framåt och mina öden fyller.

Och när ej solen mer min ban förgyller,
I natt och dimma genom dufna länder
Jag rider än, som förr jag red från Bender,
Och hör allt ondt, som nu man på mig skyller.

Vet, kraft jag hade ägt att allting berga,
Jag kunnat ensam ännu trotsa alla;
Men höstens dag försåtlig kom och mulen,

Jag fick ej tid att draga ut min värja. —
Hur kunde nordens starka lejon falla
För annan kula än en feg, förstulen?

XI.

En blekgul afund målar sig i färgen
Hos nattens drottning, när, vid solens sida,
Den höges fall hon lurande ses bida
Att sjelf i ståt få skina öfver bergen.

Jag på min broders värja var blott ergen,
Som gnager hvad den kan på stål och slida:
Hat var mitt vapen, *nät* mitt sätt att strida,
Och i det nätet jätten föll för dvergen.

Men åt den make, som mig gafs af slumpen,
Jag skattat all mitt hjertas jungfruhonung,
Och på sin hemgift kom ej *han* att tappa:

Som man och furste var han lika lumpen,
Men honom dock jag klädde ut till konung,
Och Fredrikshall var till hans thron en trappa.

XII.

Förlefvad kom jag, gladdes att få stanna
Der jagten var så rik på alla visen:
Hos mig fans intet nordiskt, utom isen,
Och trång min hjerna var som hög min panna.

Jag lefde i det lilla, i det granna,
Och vann i sjelfsvåld gerna högsta prisen; —
Men kupan hördes surra starkt, ty visen
Var, utan aktning, lätt att öfvermanna.

Dock finner man om *mig* ock sagoskrifter,
Ty bygdens tärna var mig rädd att möta,
Och skogens hare sprang för mig förfärad;

Men häfden stryker dylika bedrifter,
Och minnet vill ej ha med mig att sköta,
Och sången känner sig af mig besvärad.

XIII.

I stormig tid jag lefde blott för friden
Och sökte ro, när andra sökte splitet:
En kedjad kung, min verld var trång, och litet
Af frihet mig beskärde Frihetstiden.

Väl stod Minerva hos mig med egiden,
Men hennes bröst var nu af oro slitet,
Och hennes bistånd var det falska nitet,
Som ej ger seger, men förvärrar striden.

Så, svag, men lyssnande till hederns röster
Inom mig, satt jag tålig vid min lampa
I väntan på den nya dagens strålar;

Och solens vagn kör redan fram ur öster,
Jag ser en glimt utaf dess hjul, och stampa
Jag hör allt närmre mig dess ystra fålar.

XIV.

Sjelf snille visste jag att snillen tända
Och låta alla med *sin* låga brinna,
Rum hade jag för hvarje sånggudinna
Uti mitt bröst, det sist af kulan brända.

Jag tänkte stort, och alltför stort kanhända,
Om hjeltars nord, och glömde att besinna
Dess korta vår, som blommar att försvinna,
Dess långa vinter, som ej tar en ända.

Ej rörs mitt kungastoft af dagens fläftar;
Men "hvad jag *icke* bort och hvad jag borde",
Det hör jag nu mig läxas för af mången.

Och dock hvar finnen J en drott, som mäktar
Att göra så pass mycket som jag gjorde
För svenska äran och för svenska sången?

XV.

En nyckfull Norna spann mitt ödes spånad,
Min dårskap kom dess purpurtråd att brista:
Jag hade land, jag hade thron att mista,
Men ingen vän — det märkte jag förvånad.

Nu lärde jag hur fattigman blir hånad,
Hur mången runa vandringsstaf får rista:
Jag lägger hop mitt första med mitt sista,
Jag jemför mig som ung och såsom grånad.

I alpluft andades jag Sverge åter,
Och sökte envist färgen af dess flagga
I gyllne skyn, i blåa vattenfallen;

Nu är jag död, och ingen mig begråter. —
Stod sammetsprydd i Stockholms slott min vagga,
En bår af furu skänkte mig Sankt Gallen.

XVI.

Jag var ej mera hvad jag var den dagen,
Då jag vid Hogland Ryssens kölar bräckte;
Min hjessa årens hvita frost betäckte,
Med fåror plöjda voro anletsdragen.

Men *folkets väl* var mig den *högsta lagen*,
Jag tog emot hvad folket åt mig räckte,
Jag stod föryngrad bland ett yngre slägte,
Och hjertat slog på nytt de gamla slagen.

Men gubbens spira är dock mest en krycka.
Jag sonlös satt, och slockna såg med smärta
Den meteor, som kom i ljus från Belten.

Hur mycket större då min fröjd att trycka
Snart till mitt trötta, faderliga hjerta
Den nya sonen, menskovännen, hjelten!

XVII.

Jag föddes kung, ej kungason. — Naturen
Till drott mig ammade vid ringa härden;
Jag växte opp bland fanorna och svärden
Och högt jag blef på fria sköldar buren.

Men när om trohet mig en ed blef svuren
Af detta folk, som från sitt hörn af verlden
Följt tappra kungar ut på segerfärden
Och stridt som lejonet och stått som muren.

Då var jag svensk till handling och till sinne;
Kring spirans guld jag flätade min lager,
Och *prydde* thronen, se'n jag först den *stödde*.

Två ädla folk, välsignande mitt minne,
Nu se den kungsörn i sin rätta dager,
Som norden ägde, men som södern födde.

SÅNG ÖFVER CARL XIV JOHAN

BELÖNT MED DET AF SVENSKA AKADEMIEN
UTSATTA PRISET

1845.

SÅNG ÖFVER CARL XIV JOHAN.

Sjung än en sång, tag från din lyra floret,
Du sångens mö, bland bergen fostrad opp!
Sjung kungaminnet der i Riddarchoret,
Sjung ättefadren för vår framtids hopp,
Förenarn af två brödrastammars öde! —
Den lefvande du sjöng, så sjung ock nu den döde!

Ej höfves dig att sitta stum vid griften,
Stum såsom der den kalla marmorns sten;
Träd ut och sjung den herrliga bedriften
Och bada dig i middagssolens sken!
Sjung sången om CARL JOHAN! Lyran stränge
Du så, att nordén lyss och mins den sången länge!

Men hvem är jag, som manar dig att stränga
Den svenska lyran? O du gaf den ju
Åt Selmas skald, åt Frithiofs! — Ses den hänga
I deras lagrar re'n förklingad nu?
Tag ner den då, och under sorgepilar
Lär mig en enkel sång, när *deras* sång sig hvilar!

Der satt, af ära höljd, på nordens throner
I qvällen nyss en grånad jubeldrott:
Hans lif en hjeltedikt; men ej i toner
Den dikten sjungen var, i bragder blott.
Med kraft, som floden, bröt han sjelf sin bana,
Och manteln, som han bar, var segerns purpurfana.

Han var ej född bland oss. Vid våra stränder
— De gråstens-öar — ej hans vagga stod.
Han kom från vårens, kom från solens länder
Med blix i ögat, lågor i sitt blod.
Der Adour ses sin våg kring rosor tömma,
Der hade barnet lekt och gossen börjat drömma.

Der njöt han tidigt underbara skatten
Af Mohrers saga, klädd i silfverskir;
Såg kämpaskuggor skymtande i natten,
Ung Roland, Alarik och Clodomir;
Och hvart han såg ur faderliga tjället,
Der låg en borgruin och nickade från fjället.

En varm natur, en krans af skog och strömmar,
Och stolta fjäll vid himlarandens bryn,
Det var hans barndoms sköna verld. Hans drömmar
Med rådjur klättrade i kapp mot skyn,
Och lånte se'n af molnens konung vingar
Att stiga högre än, — mot solens gyllne ringar.

Hur ofta, lyftad öfver molnens kretsar,
Han såg framför sig Henrik af Béarn,
Som sjelf på samma klippors djerfva spetsar
Förr hade sprungit, hade lekt som barn!
Det var, som efter nu trehundra åren
Han vinkats af hans bild och följt den uti spåren.

Men steg han ner i dal'n, som honom födde,
Och såg dess rosor, plockade dess bär,
Hans öga svärmade, hans kinder glödde,
Man kunde se, att han var trångbodd der.
Vid flodens brus han tankfull gick: dess vågor
Blott eldade hans törst att dricka ärans lågor.

En dag, när dalens väggar voro prydda
Med höstens drufvor, mognade hans själ:
Beslutsam steg han ur sin faders hydda
Med stora tankar i ett stumt farväl;
Och så med Gud han nu begynte färden;
Bakom låg hyddan snart, *framför* låg hela världen.

O sångmö! Följ ej nu i stridens lekar
Den unge krigarn för hvart steg, han går;
Men flytta sången under nordens ekar,
Till Sveas fjäll, och säg, hur blef han *vår*!
Far fort att sjunga i de enkla toner,
Tills upp du honom lyft på nordens högsta throner!

Från en af dessa var nu redan fallen
Han som, från kung, gick bort att ensam dö,
En gäckad, ringa främling i Sankt Gallen,
Omgifven sist ändå af berg med snö.
Sitt namn han bar ej opp, — men tadlet vike!
Och nog, att i sitt fall han nära drog ett rike.

Den *store* Gustaf Adolfs land, det fria,
Hur stympadt nu det skälfde i hvar lem!
Dess ungdom föll som strå för pestens lia,
Och hungren dukat bord i köldens hem.
I Stockholms skärgård tsarens flotta kryssar,
Och Sveaborgs kanon är laddad nu af — Ryssar.

Hvad svajar der från obeskjutna vallen?
En flagga utan *trohet* i sin färg!
O Sveas ära! är så djupt du fallen?
Kan sveket tränga äfven genom berg?
O än jag hör, hur fäderne förtälja
För barnen denna skymf, och sina tårar svälja.

Från hjessa svag till hjessa redan grånad
Sig kronan flyttade, i det hon föll;
Blef så från naboland en furste lånad
Att stödja spiran, som den Gamle höll.
Frid ljöd hans helsning efter vapendånet;
Men *skänkt* ej var oss han; Gud tog tillbaka lånet.

”Carl August död”! — så ljöd från skånska heden
Ett sorgens verop öfver Svea land.
Af häpnad slagna stodo krigarleden;
Men agget slipade sin hvassa tand,
Bet i förtviflan sina egna söner,
Slet sönder deras lik och hörde inga böner.

Skall hopens yra kannibaliskt fira
Än nya fester i medborgarblod? —
Ack! sonlös satt den Gamle med sin spira,
Och ingen man vid folkets framtid stod.
”Hvar fins den starke, som oss begge stöder”?
Så sporde kung och folk, och sågo emot söder.

Der låg det land, som tappra söner födde
Till bragders törst, till krigets vilda lust.
Ur djupa sår det för sin frihet blödde,
Men segrens örnar vaktade dess kust,
Och högst satt kejsarörnen på sitt näste,
Och rof han delte ut, och sina klor han hväste.

Och, sänd af honom, flög en hjelteskara
På lösta vingar öfver jordens ring,
Och frost och hetta, tusen dödars fara,
För dessa tappra var en ringa ting;
Ur låga hyddor flögo de kring verlden
Att throner bryta ner och bygga upp — med svärden.

Hvem är den höge der i kämparingen,
Som med sin tjuskraft fångslar alla så?
Mer tapper och mer mensklig fins der ingen, —
O känner du ej mannen ifrån Pau,
Den ädle riddarn? — Ryktet ju förkunnar
Hans lof, hans bragders pris, alltre'n med tusen munnar.

Om honom böljorna i Rhen ju hviska
Ett ord, som hörs af stränderna vid Po;
Och Fleurus, Rednitz, Altorf och Gradisca,
De kunna dig hans hjältenamn förtro;
Och äfven Ulm och Austerlitz det hörde,
När öfver Mährens fält han segrens åskvagn körde.

Ej skyr hans segerspann för andra hinder,
Än fläckarna af fåfängt gjutet blod:
Som fiende han sårar, men förbinder
De sårade med vännens ädelmod.
Blott våldets härar för hans klinga vike!
Men aldrig hans triumf har trampat på en like.

Spörj dessa folk, de tyska som de wälska,
Om ej hans bild är dyrkad allestäds,
Om man ej tvingas att den milde älska
På samma gång man för den starke räds!
Spörj krigets fångar, tagna af hans värja,
Som kyssa sina band och honom kärlek svärja!

Spörj Halle, spörj Hannover, hela raden
Af städer, dem han skonat eller styrt!
Följ Trave in i gamla hansestaden,
Och se, hans minne är dem alla dyrt!
Hvarhelst för våldets ok en skuldra dignar,
Vid namnet Bernadotte man gläds och man välsignar.

Så blyge ynglingen från Adours dalar,
Nu hjeltefurste, för de tappra an.
Hur klart han tänker och hur skönt han talar,
Ej krigare allen, men medborgsman!
Hans örnblick träffar som en blixtnatt det sanna,
Och svarta lockars natt beskuggar djupsint panna.

Han glänser *öfver* sina vapenbröder,
Och högre ingen byggt sin äras port. —
Då sågo Sveas kung och folk mot söder,
Och sågo honom — deras val var gjordt.
”Kom *du* till oss, då skall oss ödet skona;
Gif oss ditt hjertesvärd! Vi ge en kungakrona.”

Så bedja de. Han lyssnade till bönen,
Ett kärleksrop ur Sveas djupa bröst.
”Ett räddadt folk skall blifva offerlönen” —
Han tänkte — ”Jag vill lyda folkets röst.
Farväl mitt land! En krona af din lager
Jag bryter, och min son, mitt svärd jag med mig tager.

”Du sköna jord, som mig till lifvet födde,
Du, för hvars frihet jag så länge stridt,
Du, för hvars ära jag så ofta blödde!
Från denna stund är detta blod ej mitt.
Hvar droppe, som i dessa ådror sjuder,
Tillhör mitt nya land — och dig farväl jag bjuder.”

Men vinden leker i de lätta segel,
Och hösten gulnar björkarna i nord.
Då krusar Öresund sin klara spegel,
Ett skepp att vagga. Hjelten är om bord.
Tag gästen mot, O Svea! gläds, beundra!
Höj dina jubelskall och låt metallen dundra!

Han kommer! Han är din, är din allena.
Var trygg, och slut din älskling till ditt bröst,
Och svär att dig i lif och död förena
Med honom och hans ätt till tidens höst!
De store CARLARS skuggor blicka neder
Ur aftonrodnans port, och höra dina eder.

Men såsom förr den störste ibland Asar
Af Gylfe togs emot i Mälarns hamn,
Så slöt den siste ättlingen af Vasar
Den nya Odin faderligt i famn.
I stormen nu han ägde pröfyadt ankar,
Och Hogland sam på nytt upp i den Gamles tankar.

Dock — ej till sjös, till lands du bör dig rusta,
Du härdade, du svenska krigarstam!
Ty fylld är än ej verlds-eröfrarns lusta,
Fast solen skymms af hans triumfers dam.
Än vid hans fot ett rum fins för vasaller:
Det rummet ämnas oss — så vredgad han befaller.

Men drag ditt kyller, dina yxor slipa,
Och stöp dig kulor af vårt bästa jern!
Och lär Europa än en gång begripa,
Att nordens halfö är de frias värn;
Att, förr'n hon säljer sig, hon sjunka skulle,
Och dugde aldrig än åt kejsarskepp till julle.

Se dessa fält, der störste Vasasonen
Sitt hjertblod tömde till sin tros försvar!
Det fins inunder solen, under månen,
Ej valplats skönare, än der du har.
Så gack och gör ditt lärospån med svärdet!
Dig BERNADOTTE för an. O nej! CARL JOHAN är det.

Men — tysta strider i ett heltesinne,
Dem ingen räkna, ingen skåda får!
Är nu, O prins, den svåra stunden inne?
Är det mot Galliens örnar, som du går?
Nej! mot förtryckarn af dess fria välde
I folkens främsta led du dig och Sverge ställde.

Ej mot din moders barm, men mot giganten,
Som ville herrska öfver jord och haf,
Som, sjelf sig nog, försmådde bundsförvandten,
När denne vägrade att vara slaf;
Som såg i dig blott fordne *undersåten*, —
Mot honom stridde du, mot våldsherrn, mot despoten.

Sjelf hade han de sköna löften svikit,
Som förr J svurit vid förbrödradt svärd;
Sjelf hade han utur sin bana vikit
Och ryckte med sig en förtrampad verld;
Men verlden reste sig invid *din* sida,
Och gick, med samladt mod, på lif och död att strida.

En jättestrid! Du sett den svenska hären,
Germania! åter, känt igen dess börd.
Vid Dennewitz och Leipzig och Grossbeeren
Du räknat lagrar till dess segerskörd.
Åt hämnaren af våldets oförrätter
Res opp en minnessten, en ny, på Lützens slätter!

Hans svenska hjerta hade hållit profvet,
Och nu Europas lugn blef stridens lön;
Ty kejsarörnen släppte harmsen rofvet
Och sträckte flygten emot vilda ön.
Midt i en ocean förbrann han sedan,
Flög öfver den *en* gång, men var då aska redan.

Men sonen af de pyreneiska fjällen
Drog hem beundrad, fridens glade tolk;
Kom, lik en sommar, upp till nordan-tjällen,
Med jubel helsad utaf land och folk.
Och alla drivvor för hans åsyn smälte;
Med blommor i sitt hår tog Svea mot sin hjelte.

Hur än hon söker sina sår att gömma,
Ett ser han dock, som ymnigt blöder än;
Ty Aura, Aura kan hon aldrig glömma,
Hon börda vill den älskade igen.
Med famnen sträckt, de stå på hvar sin sida
Och mäta hafvets djup och höra vågen qvida.

"Vänd — hjelten sade — blicken emot vester,
Och bortom fjället sök hvad du har mist!"
Vid sköldmöns sida svärdet än han fäster:
Så väpnad går hon till sin brodertvist.
Och Nore kom. Men sommarhet blef dagen:
De löste hjelmen af och kände — syskon dragen.

Och svärdet sjönk ur deras knutna händer,
Och de — de sjönko i hvarandras famn.
De refvo muren mellan sina stränder
Och flätade tillhoppa sina namn.
Förtroligt sittande vid midnattsflamman,
De lade minnen nu, ja tusenåra, samman.

Hvem är väl svensk och mins ej, hur det kändes
I tjusningen af denna syskonfest?
Hvem mins ej glädjens eldar, som då tändes,
Och mången krans vid dubbelskölden fäst?
Hvem mins ej då, hur alla missljud veko
För samklang af en fröjd, som gaf i fjällen eko?

Men när ert hjerta för hvarann J blotten,
J fjällets syskon, sägen J ej då:
"Det var dock *han*, det var den store drotten,
Som lärt oss åter att hvarann förstå!
Han gåtan löste af naturens mening,
Och ett CARL JOHANS verk — så heter vår förening."

Väl var han värd att nu de kronor bära,
Som sjelf med snilletts kraft han sammanband:
Till Vasas thron på trappor utaf ära
Han steg med tvenne spiror i sin hand.
Åt honom nyss de af den Gamle räcktes,
Hvars sol gick molnfri ned och trygg i hafvet släcktes.

O sångmö! så du i de enkla toner
Har sjungit höge hjeltens pris, och så
Du honom följt till nordens högsta throner
Från barndomstjället i det låga Pau.
Följ honom än de sista sköna åren,
Och sedan stanna qvar, och gråt på nytt, vid båren!

Två gamla riken stodo nu som unga
Kring älskad drott, hvars kungaätt var ny;
Och inga åskor hördes mera ljunga,
Och inga stormar hördes mera gny.
På nytt gick krigarn lutad emot plogen,
Och yxans friska hugg ljudt gladt, som förr, i skogen.

Och fädrens Gud man gick sitt lof att bära
Med nya harpors tempelvigda psalm;
Ty odlarn lät han sina tegar skära,
Och grufvan bjöd han sända upp sin malm:
Och flitens bin sin honung idogt sögo,
Och handelns svanor fritt kring vida hafven flögo.

Ur fulla lungor Norden nu fick andas,
Och helsa in i hvarje åder flöt:
Det var en nyväckt dag, man nu såg randas,
Det var ett tidevarf, hvars vår sig knöt
Med skördars löfte och med blommors knoppning,
Med minnenas triumf och kärlekens förhoppning.

Sig stormen hade lagt, som skakat jorden,
Och glädje flägtade ur berg och dal.
Med vörndnad såg man upp till gamla Norden,
Der segerns höfding satt i kungasal
Med välbekanta svärdet vid sin sida:
Det var ej draget mer, det sof uti sin slida.

Det var blott frid, man i hans närhet rönte,
Det var blott kärlek. Gammal, liksom ung,
Vid första blicken på den ärekrönte,
Bekände genast: "Han är född till kung!
Se hur Behagen smyga der i fjätet
Af Styrkan! Se hur sant, hur medfödt majestätet!"

När molnen skocka sig på denna panna,
Hvem darrar ej för deras vreda hot?
Förmätne ovän! dristar du att stanna,
När detta öga hvälfver mörkt sitt klot?
Men låt blott stormen höra upp att brusa,
Hvem kan, som *han*, med röst, med blick, gestalt
förtjusa?

Du vill, att jag skall bildens skuggor minnas
Och samla äfven dem i sångens ljud;
Hvarför dem *samla*? Erkänn att de *finnas*!
Jag sjunger ju en kung och ej en Gud.
Jag samlar af en stor, en hädangången,
De ljusa strålars krans. I ljuset lefver Sången.

Var sjelf han döfvad af sin äras ånga
Och lätt berusad af sitt ryktes pris,
Var någon gång, att hopens bifall fånga,
Han endast god, när han bort vara vis;
I dessa skuggor O hur liten svärta!
Hvarhelst de kommo från, men aldrig från hans hjerta.

Ja! van att segrar ej med svärd blott vinna,
Han *såg* och *vann*, vann kärlek och vann tro;
Och hemmastadd han måste snart sig finna
Hos dem, som hjeltars gamla land bebo.
Hans tankar, syften voro fosterländska,
Och tungan talte ej, men hjertat talte, svenska.

Och främlingen förstods af svenska sinnen,
Ty *ärans* språk för dem gemensamt var,
Och svenska segerbragder, svenska minnen,
Hos honom funno tusenfaldigt svar.
Han vårar blomma såg och vintrar snöga,
Men Sverges ära stod orudblig för hans öga.

Det var åt *den* han gladde sig, när Sången
Evärdligt ljud ur våra skalders ring
Och, inom nordens fjällar mer ej fången,
Flög vida världen tjusande omkring;
När Vettenskapen med sitt bloss steg neder
Till tingens dolda djup och gjorde Sverge heder:

Det var åt *den* han gladdes, när Europa
Med stegrad aktning nämde våra namn;
När skilda hafven störtade tillhopa
Med glad förvåning i hvarandras famn,
Och kölar plöjde fordna åkerfälten,
Och dikten sanning blef — då njöt, då gladdes hjelten.

Sjelf vuxen opp en man ur folkets sköte,
Han "folkets kärlek till belöning" fick:
Hvem mins ej allas glädje vid hans möte?
Hvem mins ej krigarns jubel vid hans blick?
Elektriskt fattad, kände man sig *tvungen*
Att dyrka som en far, att älska "gamle kungen."

Man kände mer och mer hur väl han ville,
Hur tyngd af frukter var hans rika höst,
Hur råd han sökte hos sitt ljusa snille,
Och tog beslutet ur sitt varma bröst.
Det svek ej honom. Aldrig var han sviken,
När det gick hvar man väl uti hans båda riken.

Det var den tack, som helst han ville skörda;
Och fann han stundom nordens jordmån kall
Och sina böner icke alltid hörda
Och brodden härjad under stormens svall;
Förlåta kunde han, men agg ej gömma,
Och minnets store son var störst uti att — glömma.

O sjungen det, J efterverldens skalder,
O sjungen: "han var *stark* och han var *mild*!
Och du, som högg oss Thor och högg oss Balder,
Föreana begge i din nästa bild,
När trogna marmorn i förvar skall taga
CARL JOHANS hjeltedikt, CARL JOHANS kungasaga!

Satt så den Gamle in i sena åren
Och såg med trygghet emot tiden fram,
Och såg med fröjd uppå den nya våren,
Som sköt i blommor ur hans hjeltestam.
Med fadersstolthet och med glädjetårar
Han nordens framtid såg — den skönaste af vårar:

Såg mogen *Kraft* vid sidan af *Behagen*
På thronens närmsta steg, och deromkring
En blomsterkedja utaf *Hoppet* dragen,
En glada löftens unga syskonring; —
Och mången krans han af den friska våren
Såg räckt de glesnande, de silfverhvita håren.

Så, efter än ett jubelår af fröjder,
För honom åren lycktade sitt tal.
Nu öfver lifvets purpurklädda höjder
Sig lade skuggorna ur dödens dal.
Han såg dem komma, kände ögat brista,
Hans ord ej hördes mer; men OSCAR var det sista.

FÅGLARNE.

EN CYKEL AF VÅRSÅNGER.

TILLEGNAN.

Tag allt hvad dikten äger skönt,
Hvad hemmet äger godt,
Tag allt hvad vårens äng har grönt
Och hvad dess himmel blått!
Du har först då i ton, i färg,
En bild, en sång af RUNEBERG.

Men för det myckna han oss skänkt,
Hvarmed han blef oss kär,
Jag nu, se'n isen smält, har tänkt
Att sända honom här
En enkel tack, en ringa lön,
Med några fåglar öfver sjön.

Maj 1852.

LÄRKAN.

Du ser ej den jublande fröjden,
Du hör den ur blånande höjden,
Der ofvan de öfversta skyar
Min sång hvarje vår sig förnyar.

Jag sjunger min skapares ära,
Hvars ljus och hvars värme är nära
Det minsta så väl som det största,
Det sista så väl som det första.

Jag sjunger hans kärlek till jorden,
Och fattar du än icke orden,
Gack ut i den vaknande våren,
Du kommer hans kärlek på spåren!

När daggen från sipporna droppar,
Gack ut mellan skjutande knoppar,
Se lekande vågornas glitter
Och hör på mitt spelande qvitter!

Jag kan icke blunda och tiga:
Jag sjunger hur ljuft är att stiga
Ur dimmorna, natten och gruset,
Från våning till våning i ljuset.

Och gladt på den soliga färden
Jag skådar inunder mig världen,
Hvars förstling af lofsång jag bringar
Till honom, som skänkte mig vingar,

Till honom, som gaf mig en tunga
Och bjöd mig att flyga och sjunga.
Jag *lefver*, hvad skalden blott *målar*,
Ett lif uti toner och strålar.

ÖRNEN.

På spetsen af ensliga klippans topp
Jag sitter, när solen går opp.
Der är jag den närmast: i strålarnas bad
Jag stärker mig modig och glad.

Jag vingarna hvilat, jag njöt min ro,
Nu hvässer jag åter min klo.
Jag spanar det stora, och lemnar allt smått,
Så höfves det fåglarnes drott.

Med undrande fruktan mitt folk mig ser,
Jag tager långt mer än jag ger:
Med skogarnas åbor jag matar mitt mod,
Och dricker ej vatten, men blod.

I rymderna sväfvar jag stolt och fri,
Ve den, mig vill flyga förbi!
Jag hugger mitt byte och för till mitt tjäll
I muren af skrofliga fjäll.

Olympen jag minnes från fordomtid,
Allherrskaren kännes mig vid;
Jag burit hans blixtar i ljungande prakt,
Jag satt på hans spira som vakt.

Jag satt på hans thronpall, och i en blink
Jag lydde hans vilja och vink.
Jag sändes till jorden, när hämnarn var vred;
Jag hämtade opp Ganymed.

När verlden jag mätte, var hvalfvet fritt,
Jag fann uti Delfi dess midt:
Och vidaste klotet i glittrande ring
Jag flög med min maka omkring.*

Men nu har på jorden jag sett mig mätt
Och ringa jag aktar dess ätt:
Den ligger nu krälände der för min syn,
Men sjelf jag mig mornar i skyn.

Mig vämjes att flyga till dalen ner,
När solen deroppe jag ser.
Jag vingarna spänner och flyger mot den,
Och Zevs skall mig känna igen.

---

* Zevs lät verlden uppmätas af två örnar, som, flugna åt olika håll, mötte hvarann i Delfi, der, i följd häraf, jordens medelpunkt ansågs vara.

SVALAN.

Se'n nidingen skar af min tunga
I gryningen af Hellas' vår,
Jag kan ej som min syster sjunga,
Jag endast qvittra nu förmår. *

När hon med välljud fyller lunden
Och vida kring med tjusning hörs,
Då är min egen stämma bunden,
Det är min näbb allen, som rörs.

Och sorgen målar sig i drägten,
Som än jag bär i svart och hvitt;
Dock följer jag med vestanflägten
Och flyger, lågt ibland, men fritt.

Mot nordens haf jag sträcker färden
Med ljumma vindar alla år:
Ett budskap från den södra världen
Jag kommer dit med sol och vår;

Och hvar jag sänker mina vingar,
Der börjar allt på nytt att gro,
Allt högre flamma solens ringar,
Och sjelf jag reder in mitt bo.

Jag bygger det af ler, jag kläder
På tusen sätt dess golf och vägg:
Jag väljer mossa, gräs och fjäder,
Att mjukt der blir för mina ägg.

Jag bygger det inunder åsen
Af menskors tak: der är mig bäst.
Jag vaktar hyddan, vaktar låsen,
Och lockar trefnaden som gäst.

Om höns och dufvor tar jag vården,
Ty öga fins ej skarpt som mitt:
När höken kretsar öfver gården,
Då hvisslar jag: *zift, zift.*

Och de förstå min vink, och dölja
Sig fort i buren och i byn:
Jag skyndar röfvarn att förfölja
Och jagar honom uppåt skyn.

Så är jag sedd i hemmet gerna,
Man stör mig ej det minsta grand,
Och månget korn och mången kärna
Man bjuder mig med gifmild hand.

Men jag försmår all tyngre föda,
Min fladdrar öfver vattnen skygg;
Jag har min bergning utan möda
Af dagens sländor, qvällens mygg.

Hur många fåglar mera granna
Jag skjutas ser och fångar bli;
Men jag får lefva, jag får stanna,
Och flyga kring och vara fri.

Men när den kulna hösten stundar,
Och natt blir lång och himlen grå,
Från alla tak och alla lundar
Vi samlas alla svalor då:

Vi tätt oss till hvarandra smyga
Och ordna ett gemensamt tåg,
Och med ett stunt farväl vi flyga
Till öarna i Hellas' våg.

---

* Enligt mythen, förälskade sig Proknes gemål, Terevs, i sin svägerska Filomela, och skar af henne tungan, att hon ej måtte förråda hans brottslighet. Af Gudarna förvandlades sedermera Terevs till en härfågel (*Upupa Epops*), Prokne till en näktergal och Filomela till en svala. Genom en sednare förvexling, hafva de begge systrarna råkat att byta namn, så att numera Filomela blifvit näktergalens och Prokne svalans.

KORPEN.
—

Jag följde fordom solens Gud,
Som silfver glänste då min skrud. —
På vingar djerfva, fria,
Jag bragte honom glada bud
Och mången profetia.

Men när en dag jag kom igen
Med budskap, att hans hjertas vän
En annans brud var redan;
Då gaf han mig förbannelsen,
Och jag är svart alltsedan.*

I höjderna jag än dock trifs:
Det högsta träd och torn, som gifs,
Jag till mitt näste väljer.
Och hvad jag ser jag tar till lifs,
Och hvem jag råkar sväljer.

Det väderkorn, mig blef beskärtdt,
Är godt till allt, och ej är värtdt
För jägarn att sig närma.
Jag menskolist att trotsa lärt
Och menskospråk att härma.

För glansen, som jag fordom bar,
 Jag nu på en gång afsky har
 Och likväl kärlek hyser;
 I smyg jag gömmer hvad jag tar,
 Och stjäla allt hvad som lyser.

Men ser jag krigets hvita tält
 Och ser jag blodets röda fält,
 Der lif och död stå profven;
 Jag flaxar vild, jag skriar gällt,
 Och tar min del i rofven.

Der slår jag ner, i rök af krut,
 Och hackar alla ögon ut,
 Som än ha glans i döden:
 Jag hade sagt dem det förut,
 Jag vet ju menskors öden.

Mig sjelf en gammal sägen spår,
 Att, blir jag en gång hundra år,
 Då nalkas min försoning, —
 Och, badande i glans, jag går
 Med sång till Gudars boning. **

---

* Korpen var, som bekant, Febi fogel. En dag — så berättar Apollodorus — bragte korpen Febus det budskapet, att Arsinoe, som Guden älskade, blifvit gifven Ischys till maka. Febus blef då så vred, att han förbannade budbäraren. Denne, förut hvit, blef i ögonblicket svart.

** "En sägen är gängse, att korpen ej kan slå *klong* förr än han är hundra år gammal. Dess skrik är eljest ett sträft *krak, krak, eller kruck, kruck.*" Nilsson.

ÄRLORNA.

Nog vet jag, du har sett så i åker som häck
De muntra små ärlorna trippa,
Och hört deras lockton, så liflig och täck,
Och sett dem med vingarna klippa.

Så vill jag dig berätta en saga, om jag får;
— Naturen har sagor, som röra. —
Att sagan är sann, kan du se hvarje vår,
Men nog är hon sorgelig att höra.

Der sutto två ärlor i gamman och ro
Och näbbarna de mot hvarannan lade:
"Om fjorton dagar ha vi fem ungar i bo,"
Så var det nu som till hvarann de sade.

Om fjorton dagar voro der ungarne fem,
Hvad ärlorna nu fingo att bestyra!
Men der var lagdt ett gökägge i boet hos dem,
Och egna ungar hade de blott fyra.

Gökungen han var elak från början till slut.
Det första, som han gjorde, fick man spörja:
Han trängde alla andra små ungarne ut,
Och ärlorna de kunde endast sörja.

Det andra, som han gjorde, var illa äfven det:
Han lät sig af ärlorna mata,
Och jemt var han hungrig och gjorde dem förtret,
Men icke de kunde honom hata.

Åt honom, den enda som fans i boet qvar,
De egnade sin huldhet och sin möda,
De släpade larver till honom alla dar,
Men knappt de hade sjelfva om sin föda.

Så flöto tre veckor, då syntes dem på tid,
Att ungen ur boet blef tagen;
Då flög han till en stör, som stod nära bredvid,
Der satt han se'n och skrek hela dagen.

Han satt der en månad, och än en vecka till,
Och aldrig fick den glupande tillräckligt,
Och ärlorna de släpade, men han satt bara still,
Och ärlorna de magrade förskräckligt.

En morgon var han fullmätt, och när han ändtligt då
Att flyga gjorde vidare försöken,
Till marken föllo döda de stackars ärlor två,
Och därför hade de att tacka göken.

GÖKEN.

När, drypande af sommarregn,
Jag genom våta skogen flög,
Till Junos sköte jag mig smög,
Hon tog mig i sitt hägn.

Var det en fint att nå mitt mål?
Jag vet ej, möjligt är det nog.
Var det en Gud Gudinnan tog?
Blef friarn så gemål? *

Det vet jag, att i Argos se'n,
Till minne af mitt ungdomspratt,
Jag på Gudinnans spira satt
Och sitter kanske än.

Men här i nordanskogen mörk
Jag sitter, sommardagen lång,
På spetsen af en naken stång,
I toppen af en björk.

Dock — sällan någon *sett* mig har:
Jag är en enslig siar-röst,
Som ropar sorg, som ropar tröst,
Som har för alla svar.

Ty kom och räkna mina slag,
Om du vill veta dina år;
Och tärna du, som ensam går!
Hur länge? det vet jag.

Men lägg blott märke till, härnäst,
Ifrån hvad håll du hör min röst;
Ty vet: från östan kommer tröst,
Från vestan är det bäst.

Och gal jag ifrån norr en gång,
Då kommer sorg, då kommer nöd,
Men ifrån söder kommer död. —
Förstår du nu min sång?

Så gack då ut från hem och kök
Till skogens dunge! Spörj mig fri!
Och jag vill bjuda till att bli
För dig en östangök.

När ängen är af majregn ljum,
Då vill jag svara på ditt snack;
Men hinner höet i sin stack,
Då är jag redan stum.

Det är mitt straff för otack, rönt
Af dem mig fostrat i sitt bo,
Dem jag för ömhet, vård och tro
Så grymt, så illa lönt.

Förskjuten sjelf, förskjuter jag:
Jag aldrig ägt en egen qvist,
Och skogens skygga egoist
Jag blir till domedag.

Från vår till vår jag spår och spår;
Och blir af regn jag genomblöt,
Jag flyr till min Gudinnas sköt,
Och Gud är den, som rår.

---

* I form af en Gök kom — säger mythen — Zevs första gången till den Gudinna, som sedan blef hans gemål.

TRASTEN.

Andra må prisa rymdens fria slätter,
Middagens hetta, stadens qvafva bur;
Skogarnas skald, de ljusa sommarnätter,
Qväder sin sång i enslig björk och fur.

Sommaren öfver gläds jag der att gästa,
Afton och morgon lyssna till min drill:
Glödande middag håller jag siesta,
Döfvande glansen gör min tunga still.

Svalkande skuggor! J mig skolen höra,
Ensliga hult! För *dig* blott sjunger jag.
Tallar, som bokar, låna mig sitt öra,
Midnattens stjärna ler vid mina slag.

Ser jag kristallklar skogens tysta källa
Spegeln mig räcka af sin silfvervåg,
Plägar jag gerna vid dess glas mig ställa,
Dröja fördjupad i hvad der jag såg.

Vingen jag badar, törstig näbb jag doppar,
Bilden i källan rörlig är som jag.
Enslig ånyo, till min qvist jag hoppar,
Djupare, ömma drilla mina slag.

Hörs intet genljud? Kommer ingen maka?
Skuggorna växa kring min ljusa topp.
Natten igenom vill i sång jag vaka,
Strålande morgon! Svara på mitt hopp!

EJDERN.

Inåt land, inåt land
Är för qvaft mig att lefva, jag drar mig åt strand.
Åt hafvet, det vida, mitt öga vill blicka,
Dess brus vill jag höra, dess luft vill jag dricka.

Invid vågornas sång
Är en stenhäll mig nog, och ett läger af tång.
Jag lemnar en pösande bädd åt de rika,
Min egen är hård och är sorgfri tillika.

Till den sydliga jord
Stod än aldrig min håg, jag är kustvakt i nord.
Jag håller mig helst invid Ishafvets kanter
Och Kattegats holmgård med stupande branter.

Blott i skär och på ö
Vill jag bygga och bo, vill jag lefva och dö.
Ej jorden mig har någon föda att räcka,
Men hafsfrun mig matar med mussla och snäcka.

Dyker hungrig jag ner,
O hvad slott af koraller och perlor jag ser!
Så delar af dygnet jag in hvarje timma
Att simmande flyga och flygande simma.

Än i djup, än i höjd,
Ser du dyka min sorg, ser du flyga min fröjd.
Du drömmer ej du om de tusen besvären,
Och nöjena se'n, af ett lif uti skären.

Hellre sträcker du dig
Uppå mjukaste bolstrar, som — röfvats från mig.
Du tog hvad så väl jag behöfde att skyla
Mig sjelf och de späda, som darra af kyla.

När som viking ibland
Jag far långt ut till hafs, blir min maka på strand.
Hon rufvar på äggen i moderligt sköte,
Och flyger med ungarna se'n mig till möte.

Ja, med hela sin kull
Ses hon komma, och dunen de skina som gull.
Jag helsar de unga i grannskap af solen,
Och lifvet blir rikt midt i kyliga polen.

O! vi veta ej af
Annan verld än en klippa, en himmel, ett haf.
Vårt lif är en suck ifrån stranden, som smyger
Till tystaste djup, och till stjernorna flyger.

DUFVAN.

Det är nu för längese'n,
Men det minsta barn vet än
Att, när floden var förrunnen,
Var det jag, som kom igen
Med ett oljblad i munnen.

Och jag är, fast späd och svag,
Glädjens härold än i dag,
Kärlekens budbärrinna, —
Och hvem drog, om icke jag,
Fordom skönhetens Gudinna?

När hon i sin ljusa char
Ännu genom luften far,
Ser du ej, hur dufvor tvenne
Till sitt spann hon än har qvar?
Skada blott, du ser ej henne.

Mellan älskande jag bär
Hjertats brefpost. Öm och kär,
Är jag trogen hem och maka.
Sänd mig bort, hur långt det är,
Och jag hittar dock tillbaka.

Hvad du säga vill din vän,
Som der borta dröjer än,
Bind det varsamt under vingen!
Svaret bringar jag igen,
Och skall röja det för ingen.

Ljuffigt att i eget bo
Kuttra om sin ömma tro.
Ljuffigt vara så i tiden
Bild af huslighet och ro,
Bild af kärleken och friden.

Mig, ett stoftets ringa grand,
Större under sker ibland,
När det högsta, rena, ljufva,
När Guds egen helga And'
Sväfvar neder som en dufva.

Ej som örn, och ej som svan,
Klöp han ljusets ocean,
Vattnets perlor kring han stänkte,
Nej, vid dopet i Jordan
Han som dufva ned sig sänkte.

Ödmjuk, huldrik, vänlig som
En af oss, hitner han kom. —
Om du honom bort ej jagar,
Till ditt hjerta småningom
Kommer så han alla dagar.

STORKEN.

Så ser jag dig då här igen,
Välkommen stork, du gamle vän!
Ditt bo en helgedom oss var,
Som än du har på taket kvar,
Och vill du öka på ditt skjul,
Jag ger dig gerna än ett hjul.

Ja, önskar du en våning till,
Tag pinnar, ris, tag hvad du vill!
Då kunna sparfvarna också
Ett eller annat vindsrum få,
När flyende de söka hägn
För hök och korp, för storm och regn.

Välkommen hit med vår och sol,
Och, än en gång, tack för i fjol!
Här blef, se'n du oss öfvergaf,
Så mörkt, så tyst som i en graf;
Men nu, se'n dig vi återfått,
Skall här bli varmt och ljust och godt.

Tag nu som utkik in ditt rum,
Och klappa du, var aldrig stum!
Vi mycket ha att språka om,
Säg först, hvarfrån du sednast kom!
Du har väl på din långa färd
Sett halfva söderns sköna värld?

Har du i Senegal dig sänkt?
Har du på oss vid Nilen tänkt?
Du har väl nu sett panterdjur
Och krokodiler — eller hur?
Du palmens skugga sökt ibland,
Och trampat öcknens heta sand?

Men säg mig under sommarn ock,
Hur är det med det gamla skrock
Om barnen, som du hämtar ner
Från himlen och åt mödrar ger?
Och är det sannt, att storkar bli
Till slut ock människor som vi?

Jag läst det hos en gammal Grek,
Som skref på allvar, ej på lek;*
Men du förständig är och klok
Och vet långt mer än mången bok.
Förtälj, förtälj! Jag höra vill,
Och sommarn knapt skall räcka till.

Men ingen hyra mer du får
Betala, när du från oss går,
Ej ägg, ej unge kasta ut,
Som förr du gjort, vid sommarns slut.
Vi äro längesedan qvitt,
Du bor hos mig nu hyresfritt.

Du ser ej lotosblomman här,
Men äng och gården, löf och bär:
Här inga pyramider stå,
Men ringa tjäll med halmtak på;
Och Nubiens skatter här ej bo,
Men flit, förnöjsamhet och ro.

Så vaka öfver hus och gård
Och tag allt spädt uti din vård!
Låt orm ej hväsa i vår trakt,
Var hemmets tomte, hyddans vakt,
Och dela nu från takets höjd
Vårt hvardagslag, vår sommarfröjd!

---

* Aelianus omtalar en sägen, att, när storkarna blifva gamla, flyga de ut till öar i oceanen, der de förvandlas till människor af ett eget fromt slag. För egen del yttrar han sig ej kunna annat än sätta tro dertill.

STORMFÅGELN.

"Hvem är du, o fågel med askgrå färg?" —
Jag kommer från Ishafvets öar och berg.

Och spörjer du mig hur det är i mitt land,
Jag vet blott, isbjörnen der brummar vid strand.

Och spörjer du mig hvar jag har mitt bo,
Jag har icke något, jag har aldrig ro.

Men jagar mig nordanstormen från kust,
Då har jag min glädje, då har jag min lust.

Ty innan den väldige börjar sin färd,
Jag ilar förut öfver mörknad fjärd,

Och varnar de segel på hafvet jag ser:
"Han kommer, han kommer, ur vägen med er!"

Då torna sig böljorna, våg emot våg,
Det tjuter i tackel, det hviner i tåg.

Och båtar som bollar jag slungade ser
Än högt emot skyn, än i svalgen ner.

Jag följer dem troget på farans stråt,
Jag rör ej en vinge, jag glider framåt.

Af skeppen går ett efter annat i qvaf
Och fiskarnas öcken blir mången en graf;

Jag tätt öfver vågen behåller mitt rum,
Hur mot mig än fräser det salta skum.

Men stormen han tröttnar dock långt före mig
Och, bäst som det är, vill han lägga sig.

Till sunnan, som närmar sig, ropar han: kom!
Och ropar till mig: "Nu är tid vända om."

Så följas vi åt, norr om Islands skär,
I drifvornas lakan han bäddar sig der.

Min maka hon har, i norrskenens prakt,
Ett endaste ägg under tiden lagt.

Der ligger det snöhvitt på isad kant
Af klippans mot hafvet lutande brant.

Men midnattssolen skall skina derpå,
Men rufvas det skall af oss begge två;

Då kommer derut en fågel en dag,
Så orädd, så härdad sjöman som jag.

NÄKTERGALEN.

Löfven höra opp att susa,
När, i nattens ljumma stunder,
Jag i dunkelgröna lunder
Slår melodiskt mina slag.
Hur de klaga, hur de tjusa,
Hälften sång och hälften cittra!
Många äro de som qvittra,
Elden, känslan fick blott jag.

Evigt sömnen flyr mitt öga,
Se'n den enda son jag födde,
Se'n min Itys, ung förblödde. * —
Blott hans bild mig trösten ger;
Men den dröjer, ack! så föga,
Ty i sommaren den korta,
Som, så skön, så fort är borta,
Är det som hans bild jag ser.

Nu förstår du Filomela,
Vet hvad hennes hjerta lider
Ack! se'n långa, långa tider,
Förr så rikt och nu så armt.
Gladare må andra spela;
Den, likt mig, fått tidigt röna
Hur förgängligt är det sköna,
Sjunger djupt och sjunger varmt.

Yttre fågring har jag ringa,
Men min tonkonst må du pröfva!
Vill man sångens pris mig rövva,
Griper mig förtviflans mod;
Då, tills mina blodkärl springa,
Skola mina toner strömma,
Och mitt sista välljud tömma
Vill jag med mitt sista blod.

Flyktig här är sommargästen,
Hemma är jag ej i norden;
Lägre ned, på södra jorden,
Diktar jag en evig vår.
Och när der midsommarfesten,
Som i varma färger prålar,
Lyses opp af Lunas strålar,
Ännu skönare jag slår.

---

* Såsom näktergal — menade mythen — veklagar ännu Terevs' maka öfver sin unga sons död, den hon sjelf vållat.

SNÖSPARFVEN.

På Lapplands högsta fjällar jag
I hvita sommarn satt;
Då var deroppe evig dag,
Nu är der evig natt.

Jag skyndat ner till bygd och slätt
Att söka spilda frön:
Jag tar den mulna dagen lätt
Och qvittrar än på snön.

Från vissna löf, från nakna trän,
Från marken grå och bar,
De andra alla flögo hän,
Jag kom, och jag blef kvar.

Ännu i vinterrodnans sken,
Ännu bland is och frost,
Jag hoppar gladt från sten till sten
Och nöjs med ringa kost.

Och blir den knapp, och tar den slut,
Så stundar Julen snar;
Då sätter mången för mig ut
En kärfve eller par.

Haf tack, haf tack, du goda själ!
I vår du får din lön;
Men när *den* grönskar, då farväl!
Jag vänder om till snön.*

---

* Snösparfven tillbringar sommaren uppe i Skandinavians nordligaste fjälltrakter, kommer mot vintern ner till dess sydliga bygder, men återvänder, vid vårens annalkande, norrut.

UGGLAN.

Nattens och Minervas fågel ljusets lockelser försmår,
Mörkret skärper mina blickar, mörkrets hviskning
jag förstår.

Sök ej mig der rosen blommar, sök ej mig när
solen ler;
Fagrast är mig vår som vissnat, kärast sol som har
gått ner.

Gråter regnet mot din ruta, suckar stormen kring
ditt tjäll,

Hör du löfvens torra prassel i en sen oktoberqväll,

Och din lampa börjar flämta, och din brasa slock-
nar ut,

Lyssna, då är jag dig nära, lyssna, och du hör mitt tjut.

Men min vinge hör du icke; med en andes tysta fjät
Smyger jag mig till ditt fönster, ur en granskog
djup och tät.

När då spöken tråda dansen och när tolf i uret slår,
Det är då som jemrens qvidan i min sång du höra får.

Den är hemsk, men hvad den bådär är just heller
ej så blidt:

"Här blir svepning snart i huset; här blir lik, *kläd
hvitt, kläd hvitt!*

Någon skall här dö, jag vet det; veta hvem är
mig förment:

Jag får nu beklaga sorgen, så här tidigt, så här sent.

Ty allt ängsligt och allt mulet jag på förhand ser
och vet,

Jag är siare för sorgen, jag är grafvarnas profet.

Stjernans tindring är min fasa, månens skimmer
är min pest;

Först när allt omkring mig svartnar, är mig ljuf-
ligt, är mig bäst.

Skygg för lifvet i sin fullhet åt förgängelsen jag ler,
När det friska börjar murkna, när det murkna
ramlar ner.

Är en borg, en klyfta remnad, har jag der min
ljufva ro,

När ett träd först rätt är håligt, passar det åt mig
till bo.

Ljusskygg mullvad, träskets groda, är den kost
mig smakar väl,

Och när lundens fåglar sofva, klämmer jag dem
tyst ihjäl.

Hatar du mig? Hvarför hata? Följer jag ej min natur?
Jag är godsint mer än andra skogarnas och luftens
djur.

Jag är vaksam och jag bländas ej som du af fa-
gert sken:

Jag var älskad af Gudinnan, jag var ärad i Athen.

Hör mig därför utan fasa, eller rys och billigt finn,
Att, när Ljuset gläds åt vänner, äfven Mörkret
äger sin!

SVANEN.

Der simmar på floden en döende svan
Och skjuter i silfver sin glänsande ban.
Vid stranden stå skogar af björk och af gran,
I kronorna sjunger mång' fågel så van,
Men svanen är stum in i döden.

Han simmar på flod, han dyker i sjö,
Han stänker upp perlor med vingar af snö;
Men qvällen begynner att skuggorna strö.
Tyst! – Svansen får toner. Han börjar att dö
Och börjar att sjunga i döden.

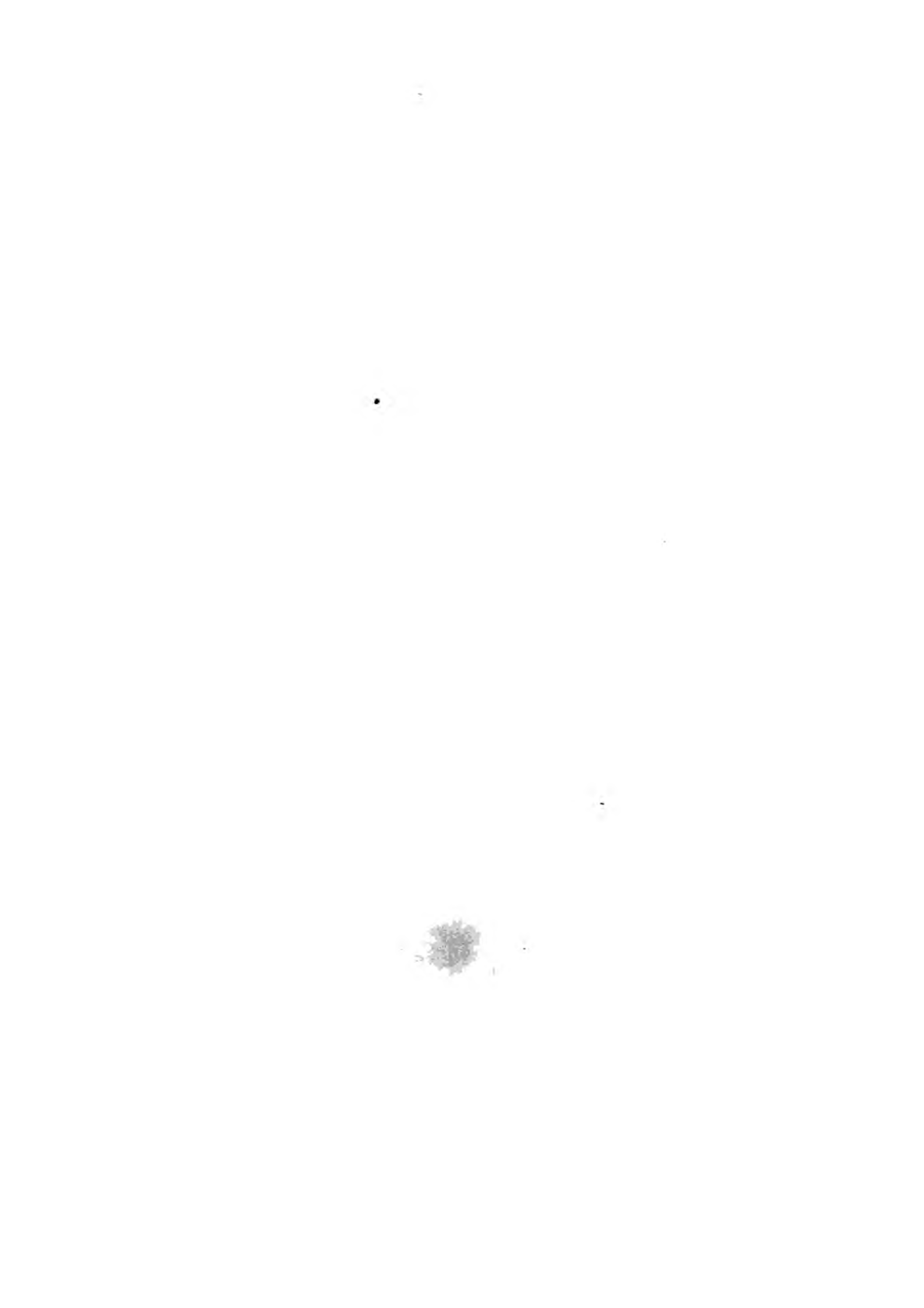
Förr njöt han och teg. – Så var ödets beslut. –
Nu dör han i välljud, nu sjunger han ut
All njutning, allt qval, i sin sista minut. —
Den tonerna söker, han får dem till slut,
Men slocknar i dem, såsom svanen.

STRÖDDA DIKTER.

I.

FOSTERLÄNDSKA ÄMNER.

RÖSTER UR SKOGEN.

Ut till den gröna skogen jag vandrade en gång
 Från stadens qvalm och dagens sorl derinne;
 Nu hördes toppar susa, nu hördes fågelsång,
 Och straxt jag blef som nyfödd till mitt sinne.
 Der stod den gråa klippan så sträng och allvarsam;
 Men dock ur hennes hjerta en röst jag klart förnam,
 Den rösten ljöd mig som ett barndomsminne.

Och så hon tycktes säga: "Hvar är väl nu det folk,
 Som stod som jag, när stormen tjöt om hösten?
 Sjelf en förstenad saga, en grånad forntids tolk,
 Jag spörjer: hvar fins *jag* i mannabrösten?
 Ty hvar är nu den trohet, som aldrig vexlar färg?
 Och hvar fins nu det allvar, som håller ut som berg?"
 Och med en suck här tystnade nu rösten.

Jag skyndade från klippan, då kom jag till en ek;
 Men från dess grenar susade de orden:
 "Har sekeltrygga kronan nu blifvit vindens lek?
 Är gamla stammen utan kärna vorden?
 De skrämde aspar darra uppå sin lösa rot;
Jag står, som fordom, upprätt och ler åt viggens hot,
 Men ensam blir jag mer och mer i norden."

Nu såg jag tvenne bokar, de höllo om hvarann,
 De växt tillhopa från sin ungdoms tider:
 "Du ser vår ljufva endrägt — så ropte de mig an —
 Du ser den blida skugga, som hon sprider.
 Som *vi* hvarandra stödje, så borden äfven J;
 Se, dufvorna, som kyssas deroppe, äga vi,
 Er hacka hatets korpar, hvad det lider."

Nu under tak af granar en fin balsamisk vind
 Mig bjöd att af sin nektar-ånga frossa;
 En späd, en ringa blomma, med rodnad på sin kind,
 Mig sporde, der hon satt bland barr och mossa:
 "Säg, gäller väl hos eder, som här i skogens famn,
 Förtjensten, som är blygsam? Och får den der ett
 namn?"

Jag har fått ett, som inga välden krossa."

Så kom jag till en mila. Den brunnit många år,
 Nu låg der aska öfver släckta glöden:
 "Här ser du — sade milan — af fordna lågor spår,
 Men mig, som eder sjelfva, J föröden.
 Som tysta kolen brunno uti *min* trogna barm,
 Brann förr i *er* en känsla, en helig, djup och varm;
 Men nu vi alla dela lika öden."

Jag vände mig från milan. En bäck emot mig sprang,
 Han hoppade så yr och lätt från fjället.
 "Är glädjen från er flyktad? — han qvad med
 muntert klang —

Och bor hos er nu ledsnaden i stället?
Den var ej fordom nordbo, men skämt, men saga blott;
Nu sitter han och gäspar i edra högsta slott,
Och vaken är han än i lägsta tjället."

Jag hastade från bäcken; men nu med ens jag hör
En trast, som ljufligt drillar mellan bladen.
Han sjöng: "jag tror, att sången alltmer ibland er dör,
Stum är alltre'n den bästa, som J haden.
Och funnes ock en annan, som klingar skär och sann,
Hvar fins för den ett öra?" — Här teg han och försvann,
Men jag gick tankfull hem igen till staden.

ODE TILL STOCKHOLM.

De skola dig ej taga,
Du Birgers gamla stad!
Fast tunga flottor draga
Mot dina skär åstad.
Så länge solens lågor
Beskina dina torg,
Och saltsjöns djupa vågor
Än spegla torn och borg; ---
De skola dig ej taga,
Du minnets gamla stad,
Så länge sång och saga
Ha ännu kvar ett blad.

De skola dig ej taga,
Du minnets gamla stad,
Så länge sång och saga
Ha ännu kvar ett blad.
Så länge storm kan rasa,
Och vigg ur molnen slår,
Så länge Gustaf Vasa
På Riddartorget står; ---
De skola dig ej taga,
Du sköna, stolta stad,
Så länge än vid Haga
En vårvind susar glad.

De skola dig ej taga,
 Du sköna, stolta stad,
 Så länge än vid Haga
 En vårvind susar glad.
 Så länge Mälarn breder
 Sin duk som silfver klar,
 Så länge tro och heder
 Än svenska bröst ha kvar; - - -
 De skola dig ej taga,
 Du Sveas ögonskatt,
 Så länge skyttar jaga
 I våra skogars natt.

De skola dig ej taga,
 Du Sveas ögonskatt,
 Så länge skyttar jaga
 I våra skogars natt.
 Så länge rofdjur snärja
 Vi ännu ej ha glömt,
 Och Carl den tolfte värja
 Vi kvar från Narva gömt; - - -
 De skola dig ej taga
 Med klo af örn och korp,
 Så länge bondens slaga
 Än hörs ur by och torp.

De skola dig ej taga
 Med klo af örn och korp,
 Så länge bondens slaga
 Än hörs ur by och torp;

Så länge dagen blossar,
Och qvällens stjernor le,
Så länge svenska gossar
Än ha ett blod att ge; - - -
De skola dig ej taga,
Du Sveas sköld och värn,
Så länge än vi draga
Ur egna grufvor jern.

De skola dig ej taga,
Du Sveas sköld och värn,
Så länge än vi draga
Ur egna grufvor jern.
Så länge juninatten
Än drömmer dagens dröm,
Så länge tvenne vatten
Förbindas af norrström; - - -
De skola dig ej taga,
Du arf från fädrens dar,
Så länge hjertan klaga,
Hvad Finland är och — *var!*

De skola dig ej taga,
Du arf från fädrens dar,
Så länge hjertan klaga,
Hvad Finland är och — *var!* —
Hur månget segel kryssar
Kring bleka Dalarön,
Hur många tusen Ryssar
Än simma hit på sjön;

De skola dig ej taga,
Du hjertpuls i vårt lif,
Så länge ej försvaga
Oss hunnit split och kif.

De skola dig ej taga,
Du hjertpuls i vårt lif,
Så länge ej försvaga
Oss hunnit split och kif. —
Men, om din ed du sviker,
Om tro, om endrägt flyr,
Om från din kung du viker
Och feg hvart offer skyr; - - -
Då slår dig himlens aga,
Svensk är du mer ej se'n;
Då — skola de dig taga,
Och aldrig ge igen.

SVENSK KARLASÅNG.

Min konung och mitt fosterland
Jag re'n, som barn, att älska lärde,
Och, hur jag växte, steg i värde
Hos mig, i ouplösligt band,
Min konung och mitt fosterland.

Min konung och mitt fosterland!
För dem jag, yngling, gick att strida,
Jag ville blöda, ville lida,
Jag ville dö, med svärd i hand,
För konung och för fosterland.

Min konung och mitt fosterland
Som man jag helgar kraft och möda;
Ger berget jern, ger åkern gröda,
Jag offerar allt, med villig hand,
För konung och för fosterland.

Min konung och mitt fosterland
Skall gamle Svenskens valspråk blifva,
Skall ännu gubbens känslor lifva;
Hans sista suck, vid grafvens rand:
"Min konung och mitt fosterland!"

**STUDENTMARSCH PÅ GUSTAF II ADOLFS
DÖSDAG.**

(1832.)

Hjeltar, som bedjen, striden och blöden!
Vaknen! ty bräckt är seklernas graf.
Döden ger seger, seger ger döden,
Kraften ger Han, som fordom den gaf.
Stridernas åskor tunga ljunga,
Segrarnas hymn de unga sjunga.
Minne! O främst bland lagrarna sätt
Hjeltens på Lützens blodiga slätt!
Fallen J kämpar, som han, och förblöden!
Er ära, som hans, ej dör i döden.

Se, hur han ordnar Svenskarnas leder!
Hör, hur hans stridspsalm i gryningen ljud!
Morgonens dimma sitt täckelse breder,
Solen ej gerna vill lysa hans död.
Sent hon sin stråle tänder, — vänder
Bort den med skräck från Lützens bränder.
Ljuset och mörkret sin tvekamp i dag
Kämpa i Lützens blodiga slag.
Kommande åldrar! O bedjen, O biden!
Er gäller den hårda, den heta striden.

GUSTAF! Du föll, — ditt verk skall ej falla,
Stundernas praktverk må ramla till grus!
Tag på din dödsdag ed af oss alla,
Lifvet att offra för seger och ljus!
Skuggorna gladt vår skara svara,
Grafvarnas ljud må oss klara vara!
Fosterland! kräfver du sönerns blod,
Dig vi det gifva med leende mod.
Trygga vi framgå mot hotande öden
Och visa, att GUSTAF ej dog i döden.

DE TVÅ GUSTAVERNA.*Ynglingasång.*

Upp till er, J höga två GUSTAVER,
Blicka vi i aftonrodnans glöd.
Seklers natt er ära ej begrafver,
Edert minne rädes ingen död.

Lysen, lysen herrligt för oss unga,
Att hos oss ert rika arf må bli!
Att vi ljusets segrar ej blott *sjunga*,
Men ock sjelfva *vinna* dem, som J.

Sänken djupt er stråle i vårt sinne,
Klara stjernor i vår äras krans!
Att hvar ynglings bröst fylls af ert minne,
Såsom häfden fylls af eder glans.

FOSTERBYGDEN.

Du land, hvars berg af purpursken förgyllas
Vid vakans slag i sommarnatten lång,
Låt af din friska fläkt mitt hjerta fyllas,
Och fyll med dina fjällars kraft min sång!
Jag hörde dig af fordna Barder hyllas,
Låt deras harpor strängas än en gång,
Att norden så, sin gamla vana trogen,
Hör bragders ljud än klinga fram ur skogen.

Du sköna land, som mig en majdag väckte
Till anblick af de blåa hvalfvens ljus,
Och, likt en moder, famnen mot mig räckte
Och smekte mig vid svala källors sus!
Se ej med sorg tillbaka på det slägte,
Hvars ätthögar falla re'n i grus,
Nej, se dig kring, mot vestan och mot östan,
Med hoppets mod, med kärlekens förtröstan!

Du sköna nord, du höga hjelteamma,
O lär mig fullt din varma själ förstå!
Ditt modershjerta är ju än detsamma,
Jag hör dess pulsar lika eldigt slå.

När öfver isar dina norrsken flamma,
Och när jag ser din sommarhimmel blå,
Hur gläds jag ej åt denna fläck af jorden,
Hur gläds jag ej att vara son af nordnen!

Än äro ej de höga andar flydda,
Som fordom vakat öfver Skandiens ö,
Än skola Sturar, skola Vasar skydda
Det land, som såg dem födas, såg dem dö.
Der blicke flit ur fönstren af hvar hydda,
Och frid sig lägge öfver land och sjö,
Och ärfda stålet, nu som fordom, värje
Mot oväns guld det gamla, kära Sverge!

TRUMPETARN VID NARVA.*

Der ligger, i slaget vid Narova flod,
Den gamle trumpetarn uti sitt blod,

Med sår från hjessa till fot betäckt:
Mot Ryssen han stridt hela dagen käckt.

Och såren de bränna, men dö han ej kan;
Först måste han höra, hvem segern vann.

Det smattrar i skogen. Han vet hvad det var,
Han känner Svenskarnas segerfanfar.

Sin sista kraft samlar gubben då,
Han sätter sig upp på sin gångare grå.

Till häst, så rak som en bild af sten,
Han satt, med trumpeteten för mun alltre'n.

Och seger, seger han blåste. Det hven,
Det gick som en åska till merg och ben.

Victoria klang det i muntert skall,
Victoria hördes kring nejden all.

---

* Fri efterbildning.

Och när som han slutat sin sista drill,
Hans lunga var sprängd, och hans öga stod still.

Han störtar från hästen på blodig sand,
Dock knyter han än om trumpeten sin hand.

Kung Carl den unge i flygande traf
Kom fram, innan gubben sin anda uppgaf.

”Det kallar jag, gossar, ett saligt slut,
— Sad' kungen — så dör man bland kulor och krut.

Låt trummorna hvirfla! Han lättare dör,
När kring sig det jublande spelet han hör.”

DEN GAMLE GRENADÖREN.

Vid stranden af en bortgömd sjö,
Den vinden sällan rör,
Satt på sitt torp, betäckt af snö,
En gammal Grenadör.

Den snö, hvaraf han var betäckt,
Det var hans hvita hår;
Men för kung Carl han stridde käckt
I sina unga år.

Med honom red han mången natt
Då i fiendtlig nejd:
Han vid hans stockeld ofta satt
Och bidde dagens fejd.

Men minnet från hans sista fall
Gör honom arm och — rik;
Ty han var med vid Fredrikshall,
Och bar sin konungs lik.

Han ser, som om det skett i går,
Ännu den knutna hand,
Den dragna värjan, och det sår,
Som fåfängt han förband.

Då var han ännu stark och ung.
I långa åren se'n
Han burit mången börda tung,
Men ingen, tung som den.

Och hjeltebilden ljus och skön
För gubbens blickar sken,
Fast femti vintrar sållat snön
På kungens graf alltre'n.

Nu på sitt torp satt gamle Flink
Med sina ärr, sin plog,
Beredd att lyda i en blink,
När uppbrottstimman slog.

Väl står han opp, i templets famn
Med andakt hör han på,
När Fredriks, Adolf Fredriks namn
Från prestens läppar gå;

Väl tro och lydnad han i byn
Predikar alla dar;
Men rynkadt var hans ögonbryn,
Och pannan molnad var.

Dock — högre brann hans ögas glans,
När han fick höra se'n,
Att, fast en Carl ej mera fans,
En Gustaf lefde än.

"Väl oss, som bo i nordanskog,
— Han sad' — vår vilda trakt
Har länge sörjt, och det med fog,
Sin fallna lejonvakt.

Men nu mig anar, att vi fått
En kung, som är för oss,
Och, fast mitt hår är glest och grått,
Jag vill för honom slåss.

Kom ned, mitt kyller! Sänk dig, plit!
Jag skurar mitt gevär,
Och ropar Gustaf: "Flink, kom hit!"
Jag svarar: "Flink är här."

ETT ORD I STORMEN.

Der borta samhällsbanden brista,
Der släcks i blod hvart nytändt hopp,
Och kungar sina kronor mista,
Och folken stå till härnad opp.
De vilda skaror ge ej skoning,
En storm bevingar deras steg:
I lågor står den rikes boning,
Och osådd står den armes teg.

Och städer grusas, throner vackla,
Och ingen borg är nog befäst,
När kriget svänger kring sin fackla
Och plågan breder ut sin pest.
Det ilskna våldet slipar dolken,
Till flamma blåses upp hvart glöd.
På *frihet, frihet* ropa folken,
Och hämndens åskor ljunga *död*.

I fria norden friden finner
Sitt tempel än, der förr det stått;
Och andra länders fasa hinner
Till Svensken som ett rykte blott.
Sin Gud, sin lag, sin kung han vördar,
Bor fri och glad i tryggadt tjäll,
Han bergar tacksam sina skördar
Och blickar stolt mot sina fjäll.

O må allt split, som pestluft, vika
Från oss, och endrägt bli vårt värn!
Må våra hjertan bli så rika
På frid, som våra berg på jern!
Då skola inga irrsken tränga
Hitopp ifrån den södra jord;
Men klar skall polens stjerna hänga
Som lykta i vår gamla nord.

SVEAS VÅR.

(1834).

När skörden i sin grönska står
Och kröner odlarns dal,
Då flyger tanken till den vår,
Som ler i kungasal,

Der huslig dygd och furstlig glans
Förenta trifvas väl,
Och hvarje blad i hoppets krans
Binds af en engels själ.

"O himmel! Gjut din friska dagg
På purprad blomsterskrift,
Och värna den för svekets tagg
Och smickrets lena gift!

Då vänta vi god skörd igen." —
Så nordbon ber sin bön,
Och frågar stolt sin granne se'n:
"Är Sveas vår ej skön?"

SÅNG FÖR RIKSENS STÄNDER.

Förr Sveamän höllo allshärjarting
Med sköldgny och vapenbrak
Och svuro vid altarets blodiga ring
Sin ed under skyarnas tak.
Den eden än svärjes af svenska män;
Ty älska och rädda sitt land kan man än
Uti nordnen.

I söder gå stormar. Vi samlas i ro
Att rådslå på fädernas vis.
Som skyddsmur, kring länder i fostbrödratro,
Stå haf, stå fjällar med is.
Och hafvet det sjunger om vikingablod,
Och fjällen ha eko för trohet och mod
Uti nordnen.

Hell eder, som hållen sanningen kär
Och söken det rätta med nit!
Den ovän, vi rädas, utom oss ej är,
Må dag blott ej skuggas af split!
Att älska sin kung, och ändock vara fri,
Den läran af fäderna ärfde ju vi
Uti nordnen.

Det löfvas på bergen, det blommar i dal,
Och kronor er växa af ek:
Ur häfderna sjunger en näktergal
Om män utan våld, utan svek;
Och spørjer en framtid, hvar forntidatro
Än fins, blifve svaret: hos folken, som bo
Uti norden.

SVENSKA SOMMARBILDER.

1. *Söderfors.*

Såg du, hur Dalaelfven sam
Med skum och dån ur skogen fram?
I hafvet snart han faller ut,
    Men se, förut
Han gör besök på en minut
    Vid Söderfors.

Två armar sträcker han kring ön,
Som brudlik står i klädning grön.
De höga silfverstammar då
    I vågen blå
Sin stolta krona spegla få
    Vid Söderfors.

Men mera vild blir elfven nu
Och bryter spegeln midt itu.
Till hafs, till hafs från brud han far,
    Som pilen snar:
Han har ej tid att stadna kvar
    Vid Söderfors.

I fradga hvit — så är hans sed —
Han bullrar, som han vore vred.
Hans täcka barn, de holmar små,
Så rädde stå,
När tunga hammarslagen gå
Vid Söderfors.

De mörka männer under jord
— Vulkani jättar högt i nord —
Vid härden stå med glödhet kropp,
Och sjömäns hopp
Blir smidt af hammarns raska lopp
Vid Söderfors.

Gick du i parkens middagsglans
Och band Linnéa till en krans
Och såg, hur kungligt elfven flöt
Och ur sitt sköt
Kring pelartempel bäckar göt
Vid Söderfors - - -

Då tänkte du: O den, som här
Fick bo med den man hade kär!
På näset skulle hyddan stå
Vid vågor blå:
Hur gladt, hur skönt att lefva få
Vid Söderfors!

Gick du en qväll i månens sken
 Bland kyrkogårdens träd allen,
 Du dröjde vid en kulle grön
     Med stilla bön,
 Och tänkte: döden sjelf är skön
     Vid Söderfors!

Men träd med morgonsolen opp
 En dag i tornets ljusa topp,
 Och blicka fri kring dal och flod!
     Känn, hur ditt blod
 Får jernets kraft och örnens mod
     Vid Söderfors!

Flyt stolt, flyt glad, du kungaelf!
 I djupet snart dig störta sjelf!
 Den blomsterbädd blir dig för trång;
     Men flyg, min sång,
 Och vittna, att jag var en gång
     Vid Söderfors.

---

2. *Baldersnäs.*

Ett tjusande poëm är Baldersnäs,
 En dikt, som mäktig skaparkraft förråder:
 Hvad yppiga, hvad sköna episoder
 Emellan blåa vatten, höga gräs!
 Du ser Armidas ö i verkligheten,
 Du ser den landfast. — När i hvar minut
 Den dikten blir mer skön, du ropar ut
 Förtjust och lycklig: heder åt poëten!

---

3. *Kinne-kulle.*

Om du förgäta skulle
Hur Guds natur är skön,
Så stig på Kinnekulle
Och blicka utåt sjön!

Der flyga hvita segel
Som svanor hvar minut,
Och Venern klar sin spegel
För stranden breder ut.

Se ut åt vida fjärden,
Se daln i sommarskrud!
Tänk allting skönt i verlden,
Tänk främst på Herran Gud!

4. *Kasen.**

Sakta, böljor! Susen tyst, J vindar,
Omkring Kasens sekelgamla lindar!
Här bor friden, gömd för verldens larm,
Frid i hydda, frid i menskobarm.

Jätteskalden, nordens Esaias,
Han, det storas sångare, det frias,
Lände hit en vacker julidag,
Och med honom följde äfven jag.

---

* En landtegendom i Bohus län, tillhörande en skottsk släkt.

Blå stod himlen, blåare stod vågen,
 Men som hafsvik gick den gröna rågen.
 Dal och höjder! — hvilken älsklig syn!
 Hvilken tafla från ett berg i skyn!

Svensk natur kring skottska höglandsminnen,
 Rena tankar uti enkla sinnen,
 Ossians andar kring ett forndags-tjäll,
 Och dertill nu Ossian sjelf i qväll!

Vesterhaf, kläd storm af dina vindar!
 Ljungeld, vörda Kasens gamla lindar!
 Tid i uppror, kom dig ej härvid! —
 Store Barden lyste Kasens frid.

---

5. *Qvällstad.**

Sjö i fonden, löfhvalf öfver,
 Sol och blommor, landtligt tjäll, —
 Säg, hvad skalden mer behöfver
 För att här sig finna säll!

Barn, som hoppa af förtjusning,
 Maka, älskande och öm,
 Fåglar, som vid björkars susning
 Sjunga ut sin morgondröm.

---

* Under flera år Atterboms sommarbostad.

Här är godt att kasta ankar
Fjerran oceanens brus.
Hjerta rent, och stora tankar,
Göra skaldens himmel ljus.

Qväll och morgon, sköna båda,
Möta honom väl tillfreds.
Dröj, o solgud, dröj att skåda
Skalden i sin sommarkrets!

DEN GAMLE KUNGEN.

(1841.)

Der sprang en pilt, i lekens ring,
På Medelhafvets strand,
Och svarta lockar flögo kring
Hans kinders purpurbrand.

Väl mången ros der glödde röd,
Och drufvan knöt sig der;
Han såg ej efter rosens glöd,
Ej efter drufvans bär.

Han såg mot Pyreneers spets,
— Det var hans ögonmått, —
Han såg mot hafvets vida krets,
Som sken i soln så blått.

Då kände han sig lyftad bli
Af högre makters röst,
Då växte stora tankar i
Hans ännu späda bröst.

Har icke Henrik, Galliens fröjd,
Växt opp på samma kust,
Mätt samma djup, mätt samma höjd,
Med samma barndomslust?

Och samma skog af grön oliv
Kring begges vagga stod: ---
Den lille tog den stores lif
I arf, med eldigt blod.

Hans arm var mer ej späd, ej matt,
Han sjelf ej mer ett barn,
När på en klippspets så han satt
Och tänkte på Béarn.

Att kämpa i de tappras led,
Han svor som yngling se'n:
Det var en dyr, en helig ed,
Och himlen hörde den.

Så drog han ut från hemmets strand,
Som örn på luftig färd:
Hans lösen: frihet, fosterland;
Hans skatt: ett hopp, ett svärd!

Han störtar sig i krigets larm,
Der faran vinkar vild; --
Men Ryktet tog uppå sin arm
Hans bragder och hans bild.

Och hjelteära svärdet vann,
Beundran snilletts blick,
Och land och hjertan om hvarann
Han tog, han vann, han fick.

Och namnet växte och blef stort,
Det öfver bråddjup sprang:
Hvarhelst i verlden det blef spordt,
Det som en seger klang.

Och det fick vingar på en gång
Och flög kring land och stad,
Och tog sin plats i skaldens sång
Och häfdatecknarns blad.

Sist till ett ädelt folk längst opp
Det kom bland nordens berg,
Som hade graflagt nyss sitt hopp,
Var klädt i sorgens färg.

"Kom hit, blif vår! *Du* är oss värd",
— Så hörs det folket be —
Gif oss ditt hjerta och ditt svärd,
Vi dig en krona ge."

Och hjelten kom från söderns haf
Till nordens strida elf:
Han gaf sitt svärd, sitt guld han gaf,
Han gaf sin son, sig sjelf.

Då löstes hat, då smälte köld,
Hans själ var full af sol:
Till bröder knötos kring hans sköld
Två barn af samma pol:

Och begges kärlek blef hans lön;
Då fans *en* känsla blott,
Blott *en*, i fiskarns torp vid sjön,
Som i den rikes slott.

Sjelf, mätt på blodigt strids-beröm,
Han sådde fridens väl,
Och Henriks bild, hans barndomsdröm,
Stod åter för hans själ.

Åt allt sin blick, sitt hägn han gaf,
En far för hög och låg:
Från östersjö till vesterhaf
Skar kölen nyledd våg.

Och brända städer stego opp
På nytt ur askans glöd,
Och odlarns sista, frusna hopp
Han åter blomma bjöd.

Så satt han, fräjdad, långa år;
Nu sjunker solen ner,
Och gamle kungens gråa hår
De glesna mer och mer.

Hans vänner — glesna de också?
Derom ett prat gick ut.
De rätta, många eller få,
De stå dock kvar till slut.

Du land, som honom valde fritt,
Lär än din kung förstå!
För dig han tänkt, för dig han stridt,
För dig han dör också.

Låt honom ej, vid årens qväll,
Med saknadsblick se bort
Till *annat* haf, till *annat* fjäll,
Långt mera skönt än vårt!

Var det en krona blott du bjöd?
Var det ej kärlek, tro,
Och tillit, fast i lif och död,
Och helig ålders ro?

Ej har hans äras vågskål än
Sin rätta guldviggt fått;
Och tidens dom — du har ej den,
Men du har stundens blott.

Hur tappert surrar myggors tropp,
När sol går ner i daln;
När de ha längese'n hört opp,
Då sjunger näktergaln.

Så tystnar dagens sorl en gång; —
Då hörs en annan röst,
Som sjunger sent, men sannt, en sång
Ur minnets djupa bröst.

TILL FRANZEN,*med anledning af föregående poem.*

Der har en herde slagit opp sitt tält
Längst bort bland is och mossor invid polen:
Af röda lågor glimma nattens fält,
Och till sin granne har han midnattssolen.

I många år han förde sina lam
Till friska vattudrag, till gröna ängar;
Och mellanåt han lockat toner fram,
Som hade englar spunnit harpans strängar.

De tonerna som bin sig sugit fast
I tusen hjertans rosengård; — och trygga,
Fast Sveas band med Aura än brast,
Slå sångens makter mellan dem en brygga.

Der sväfvar Selmas, sväfvar Fannys bild
Med lätta fjät än öfver blåa viken;
Och lägg dig, haf! — Ryt, storm, ej mer så vild!
Vet, när han sjunger, lyssna tvenne riken.

Så, när han fordom sjöng om Edvins hopp,
— I Saimens vass en täflare med svanen; —
Så, när att söka nya verldar opp,
Han med Columbus plöjde oceanen.

Nu från sin hamn, sitt lugna herdatjäll,
Till *nya världar* oss han väg bereder;
Och morgonrodnan hvilar på hans qväll,
I skaldens hembygd går ej solen neder.

Kom! Låt oss lägga örat till hans dörr,
Ännu en sång att ge oss är han tvungen:
Blott han, som sjöng den gamle knekten förr,
Blott han kan sjunga nu den gamle kungen.*

---

* Franzéns svar på detta poem läses i sjette bandet af hans samlade skaldestycken, sid. 294.

EN VISA OM PETER PERSSON.

Nu sjunger ej om kungar jag,
Men om en bonde, van vid plogen,
Och van vid elfvens hammarslag
Och yxans raska hugg i skogen.
I stugan, täckt af fjällets snö,
Emellan skog och berg och sjö,
Der bor, som fordom, Peter Persson.

Hans far, det var en hedersman,
Om alla vittnesbörd ej ljuga.
Det var för ingen godt minsann
Att komma något vid hans stuga.
Sin egen mur, för den han stod,
Men öppen, ärlig, vänfast, god,
Så var den gamle Peter Persson.

Sin torfva vände han med kraft,
Bröt, trotsande, naturens hinder,
Och ur hans ådror helsans saft
Sken fram igenom bruna kinder.
Hans hjerta i hans öga brann:
Hell dig, du frie danneman,
Hell dig, du gamle Peter Persson!

Med fagra ord, med honungsröst,
Han ej förstod sitt tal förljufva;
Men det låg guld uti hans bröst,
Som det låg jern uti hans grufva.
Att tänka enkelt, handla stort,
Och sjelf ha låset för sin port,
Det var en sed hos Peter Persson.

Han ägde gods och gårdar nog,
Fast ej på guld och silfver sniken:
Och månet bördigt fält der log
Mot honom bortom östra viken.
Han for på sjön och såg sig om,
Men fryntlig se'n, när vintern kom,
Satt i sin stuga Peter Persson.

Vid brasans glöd i norrkensqväll,
Vid mjödorns skum i glammets stunder,
Hur sången ljöd uti hans tjäll,
Hur sagan täljde sina under!
Men blåste stridslur, var han med:
Ett handslag var hans kämpa-ed,
Derpå man kände Peter Persson.

Han följde trygg, han lydde gladt
Den höfding, tingets val gaf välde,
Och bar sin gärd och gaf sin skatt,
Och gaf sitt blod, om så det gällde.
En vän han med sitt lif betalt;
Men svika den, han en gång valt,
Det kunde aldrig Peter Persson.

Hans drägt var enkel som hans kost:
Hans skylar räckte till för flera.
Kom också hagelskur och frost,
Han teg, men plöjde desto mera.
Han vördade sin höfdings bud,
Och främst han trodde på sin Gud,
Den gamle, fromme Peter Persson.

Död är den gamle längese'n,
Och mossa växer på hans minne.
Hans åker — sonen ärfde den,
Gudnå's, han ärfde ej hans sinne.
Väl har han ännu stugan qvar;
Men icke liknar han sin far,
Mer än till namnet: Peter Persson.

Fri hets han vara, är dock träl
Af tusen meningar för dagen:
Jemt lefver han i bråk och gräl,
Vill stifta, men ej lyda, lagen.
Och missnöjd, böjd för skoj och skrål,
På en gång slösare och snål,
Så är den unge Peter Persson.

Hans dagsverk — sqvaller och förtal,
Men ploget låter han stå stilla;
För allt det stora är han sval,
Men het och häftig för det lilla.
Han skiftar färg som rotlös björk;
Men furuskogen står så mörk
Och skäms för unga Peter Persson.

Hans höfdingar — det skall man se —
Till lags de honom aldrig göra;
Nej honom lyda skola de,
Hvartill ha eljest de fått öra?
Att skydda dem är han för klok;
Ju mer det går för dem på tok,
Dessmer sig gläder Peter Persson.

Så har all ro, all trefnad flytt
Nu ur hans gamla, sköna stuga:
Allt kittlar honom, som är nytt,
Det må för öfrigt föga duga.
Han löper efter hugskott kring,
Tror ej på Gud, på någonting,
Den stackars, stackars Peter Persson.

Vid östra viken har han mist
Allt, hvad han fordom ägt, omsider:
Med våld tog grannen det, med list,
Och tar väl mera hvad det lider.
Ty alla nabor hemligt le
Och hviska, när hans split de se:
"Snart är det slut med Peter Persson."

Ett lejon förr för dem, en skräck,
Så snart han rätt begynte brumma:
Han är dem nu en skrytsam gäck,
En björn, som dansar efter trumma.
Det bästa utaf allt ändå
Är, att han redan börjar på
Bli gammal, unge Peter Persson.

Stå opp, föryngrad, ur din graf,
Du rätte gamle! Tag tillbaka
Ditt arf! Sväng yxan! — Fria haf
Som förr din stugas dörr bevaka.
Ån står hon täckt af fjällets snö:
Gladt skola berg och skog och sjö
Dig helsa, gamle Peter Persson!

Och endrägt blommar opp på nytt,
Och kornets skörd i vinden gungar.
Föraktet blir till häpnad bytt
För lejonet och för dess ungar.
Af bifall och af undran då
Ett sorl skall genom världen gå:
"Ån lefver gamle Peter Persson."

PROLOG TILL OPERAN FERDINAND CORTEZ.*Vid Carl XIV Johans Regerings-jubilæum*1843.

Med jubel öppnar Konsten sina salar,
Vid folkets fest ej den kan vara stum:
Och glädjens eko ifrån berg och dalar
Vill höras äfven ifrån detta rum.
Till sång blir här hvart ord på häfdens tunga,
Allt sannt, allt stort, sig här i bilder klär,
I bilder, evigt sköna, evigt unga,
Och när, som nu, ett folk står upp att sjunga
Sin konungs glada lof, det minst kan saknas här.

Här uti konstens ljusa tempelgårdar,
Der sjelf han lyst kring sånggudinnor frid,
Och der än CARL med samma huldhet vårdar
Hvad GUSTAF byggde åt sin glada tid.
Om Konsten än i dessa salar andas,
Hvem, om ej honom, tacka vi därför?
Och nu, då minnesdagen festligt randas,
Vår tacksamhet med brödrafolkens blandas,
Och det är deras fröjd i vår man ser och hör.

Svart mörkret låg en gång kring fosterjorden,
Och i den gamles hand var spiran tung;
Då bad till södern så den höga norden:
"Gif mig af dina hjeltar en till kung!"
Och södern svarte: "Jag har många söner,
Men har blott en, som är din krona värd:
Re'n länge krigarns lager honom kröner,
En folkets man förstår han folkets böner:
Hans blick en ljungeld är, en seger är hans svärd."

Och hjelten kom till nordens fria slägte,
Der äran städs en infödd landsman var;
Och sina kronor det åt honom räckte,
Och re'n han dem ett fjerndels sekel bar.
Nu, åttiårig, ser han solen skrida
Mot vesterns dalar uti stupad fart;
Men vänlig glans dess sista strålar sprida,
Ty hoppet mognadt står invid hans sida,
Och ur en framtids moln le morgonstjerner klart.

Syn, såsom denna, såg ej ofta verlden,
Fest, såsom denna, kommer icke mer:
En söderns hjelte, som har bortlagt svärden
Och ser, som kung i nord, sin sol gå ner:
En manlig furste, som den gamle stöder,
En hjelteätt med hoppets friska drag,
En blomsterring af fyra unga bröder; —
Och nu vi fråge länderna i söder,
Om de en tafla ha, så skön, som vår i dag.

Det sägs, att förr, i ett af dessa länder
En högsint yngling ofta ensam gick,
Och läste i en bok, på Adours stränder,
Med sällsam aning och med tankfull blick.
Men boken, vid hvars blad hans öga dröjde,
Och som så mäktigt eldade hans mod,
Och som så underbart hans pulsar höjde,
Den bokens innehåll en dag man røjde:
"Fernando Cortez' lif" — så på dess titel stod.

Han läste om hur denne, blixstens like,
En skuggans son, af egen bragd blef stor,
Vann solens land, vann Montezumas rike,
Och på en ocean till segrar for.
Då brann hans unga kind, hans öga blänkte,
Och röster ropte: "blif än större du!"
Och stora tankar i hans själ sig sänkte,
Men hvad han drömde, hvad han hemligt tänkte,
Det visste ingen då, men häfden vet det nu.

Och se! då här nu land och stad sig gläder
På jubeldagen af sin konungs fest,
Fram åter mexikanske segrarn träder,
Och blir på nordisk skådebana gäst.
Åt kungars Nestor krans af honom räcket:
"Tag den! Du fyllt din ungdomsdröm, ditt hopp."
Så hägrar morgonsyn, då qvällen släcket.
Han hjelten väckte: det är *han*, som väckes
Ur grafvens skuggor nu, och här skall träda opp.

**ORD TILL SORGMUSIKEN VID CARL XIV JOHANS
BEGRAFNING.****I.**

Konung, som hvälfver slägternas öden,
Lär oss välsigna i tårarnas flöden
Handen, som mäktig båd' gifver och tar!
Lifvet du sänder, du sänder ock döden,
Himlarnas konung, verdarnas far!

Spiran, som *du* öfver rymderna sträcker,
Kronan, som *du* ofvan stjernorna bär,
Tiden ej flyttar och döden ej bräcker;
Riket, *ditt* rike, i evighet räcker,
Evig du blir, som du var och du är.

Men förgängelsen med vindar kalla
Susar öfver jorden, söker alla,
Hittar väg till torp och kungaslott,
Och på slutet herrskar — döden blott.
Höga, låga, alla lika falla
För hans vink, och dela samma lott.
Jordens mäktige! *Er* spira brytes,
Purpurn sist uti en svepduk bytes,
Grafvar stå, der throner nyss ha stått.

Snilletts öga, förr ej trött att vaka,
Somnar in på grafvens marmorhård;
Hjeltearmen domnar vid sitt svärd,
Ättfadren rycks från barn och maka,
Och CARL JOHAN — hyllad af en verld —
Vänder aldrig, aldrig mer tillbaka.

Gud! men när slägtets beskyddare stupa
Ned uti grafven, den mörka, djupa,
Trösta det folk, som sörjande står
— Barn utan fader — omkring deras bår!

Gråt, Svea folk! du har din konung mistat,
I dag hans stoft i jorden sänkes ned:
Hans bragder minnet på sin sköld har ristat
Och lyser öfver grafvens fanor fred.
Hans vagga stod bland blommorna i söder,
Vid andra haf än dem som slå vår strand;
Der brann hans själ, så varmt som sol der glöder,
För ära, frihet och för fosterland.
Der trädde han — en man ur folkets leder —
Fram med sitt mod och med sitt öppna bröst,
Bröt våldets fästen med sin klinga neder,
Bröt väg till hjertan med sin blick, sin röst.
Men upp till nordens stormbebodda kuster
Hans hjälterykte flög, — till bortgömd vik,
Der Svea satt och räknade förluster
Och gret vid sina söners frusna lik.
En stympad arm hon sågs från bålet rycka,

Och så hon bad till hjelten söder från:
"Blif du mitt värn, min stolthet och min lycka,
Gif mig ditt svärd — hon bad — gif mig din son!"
Han kom, han kom, på segrens armar buren,
Och från den stunden Svea mer ej gret;
Ty eden höll han, eden heligt svuren,
Att lefva för sitt land och dö för det.

Då kommo de glada, de lyckliga åren
Med blommande skördar och leende frid,

Se'n först, efter Lützens hjelte i spåren,
Han lugnat en verld, uti segrande strid.

Då räckte vi handen åt bröder i vester
Att knyta med dem ett evärdeligt band,

Och Svear och Norrmän försoningens fester
Då firade gladt på sin vidgade strand.

Sitt jern räckte bergen åt härdande flamman
Ur ymniga schakt, till båd' liar och svärd;

Och nordiska hafven, de flöto tillsamman
Med vågor, som lydiga krökte sin färd.

Kung, hjelte, far! så satt du länge vördad
På dubbelthronen vid förenta haf;
Och nu, och nu — de klaga mot din graf!
Af dödens lia ligger hjelten skördad,
Och sina kronor — här han lagt dem af.

"Han är ej mer! Han är ej mer!" — så klagar
Ett brödrapar af folk, med saknad dubbelt tung;
Och vördande, O himmel! dina lagar,
Det nu till sista hvilan här ledsagar
Sin älskade, sin aldrig glömda, kung.

II.

Frid öfver grafven! Stoftet har fått hvila,
Hvad jordiskt var har blifvit jord igen;
Men anden, lossad ur förgängelsen,
Skall jublande på segervingar ila
Till ljusets flod, och dricka lif ur den.

Store CARLAR och GUSTAVER!
Ädla skuggor! i er rund
Svea än en CARL begrafver
Uti denna sorgens stund.
Edra skiljda hjeltebanor
Möttes alla *här* till slut,
Under multna segerfanor,
Dem ej tiden vecklar ut.
Ingen fiende mer skälfver
För er åsyn, för ert namn:
Riddartemplet fredligt hvälfver
Öfver er sin tysta famn.
J, som vunnit vida länder,
Delen här en bädd så trång:
Thronen ägde en i sender,
Grafven alla på en gång. —
Äfven *han*, den siste, tager
Nu sin bostad mellan er,
Sofver på sin bädd af lager
Under sörjande troféer.

Men de stora, de heliga, minnen
Vaka vid skymmande templets mur;
Sekler lyssna med tacksamma sinnen
Till de röster, som hviska derur.

Välsignelse, välsignelse är rösten,
Som ljuder främst omkring vår konungs graf,
Välsignelse för allt hvad han oss gaf
Af trogen vård, till sena åldershösten;
Och minnets tacksamhet är enda trösten
Som Svea, i sitt sorgdok, vet utaf.

Jo, än en tröst hon vet, ty hoppet äger
Ju äfven sin, och hoppet drömmar sannt:
Det står som engel här vid grafvens kant,
Och lugn förtröstan i dess blickar säger,
Att än för nordens väl det har en underpant.

O sof i frid, du ädle, tappre, store,
Af vakor trött, af år och bragder mätt!
Dig sörja Sveas barn och barn af Nore
Med lika saknad och med lika rätt.
Omkring din son de sig nu sonligt sluta,
De med hans tårar sina sammangjuta,
Se med hans minne, sörja med hans själ.
Med honom nu de gå mot nya skiften;
Men än en gång de se mot CARLAGriften,
Och ropa dig med gråt ett tacksamt, långt farväl.

Templet slutes. Ingen, ingen stannar
Hos den döde. Han blir ensam kvar.
Natten sänks kring hjeltarnas standar. —
Tysta kungamöte! Han till grannar
Gustaf Adolf, Carl den tolfte, har.

Sakta mellan sig de höge andar
Hviska ord, dem ingen dödlig hör:
Intet buller deras rådslag stör. —
Men, när evighetens dag sig randar,
Död blir lif, och lifvet mer ej dör.

Frid kring dödens stilla gårdar!
Frid kring templets minnesvårdar!
Frid kring kungagraf och kungaborg!
Länge må det dröja, länge,
Förr'n de portar nu vi stänge
Öppna sig på nytt med sorg!

Du, som i himlarnas himmel ses throna,
Vaka i nåd öfver Skandiens land!
Stjernornas ring är din strålande krona,
Verldarnas spira du bär i din hand.
Du är vårt hopp i de vexlande öden,
Du, hvilkens hand både läker och slår.
Herre! gif seger i lifvet och döden!
Herre! blif när oss, i dag som i går!

SVENSKA KORVETTEN.

Se, med gynnsam fart, med svällda segel,
Skjuter präktigt öfver vattnets spegel
Stolta skeppet! Det är svenskt, är vårt.
Det är timradt utaf svenska händer,
Det har lupit ut från svenska stränder,
Och till dem ifrån sin verldshafs-resa
Vill det vända åter innan kort.

Hur det klyfver vågens salta fradga,
Yfs att visa Sverges kända flagga
Än en gång för vesterns unga verld!
Dyrbar laddning gungar det i stäfven,
Ej blott åskor utaf malm, men äfven
Unga viggas, hafvets hjeltesvenner,
Växande till bragd på vådlig färd.

Mer än hundra raska söner lade
Modren Svea i dess vård och sade:
"För dem alla åter i min famn!
Härda dem i sol och storm och fara,
Men för deras lif skall du mig svara,
Och, med skörd af visdom och af ära,
Kom att åter landa i min hamn!"

Mer än halfva året är förflutet,
Vikingståget lider re'n åt slutet,
Träden knoppas nu på hemmets jord.
Mången moder, maka, brud der sitter,
Längtar, tänker: "hafvets våg är bitter,
O men bittrare är hjertats saknad
Efter dem, som irra långt från nord!"

Hur de följa dem med sina tankar,
Se i hoppet re'n dem kasta ankar
Någon juniqväll i svenska skär.
"Gud, hvad glädje att dem se i hamnen,
Flyga mot dem med den öppna famnen!
Redan deras köl är vänd mot norden;
Snart, ack snart, de kunna vara här."

Och med gynnsam fart, med svällda segel,
Skjuter ännu öfver vattnets spegel
Stolta skeppet. Solen har gått ned;
Men i vester moln sig bädda tunga,
Hafvet ser med roflust på de unga;
Det är mord uti dess blick, och stormen
Lurar lömsk i skepnad utaf fred.

Plötsligt rusar öfver oceanen
Vild, förfärlig, rytande orkanen,
Ser det hvita skeppet som en fläck;

Och han sopar straxt den bort med vingen, —
Hvar är flaggan? Ack! der syns ju ingen;
Hvar är skeppet med de höga segel,
Med sin ungdom, "alla man på däck?"

Fråga vinden, som dess dukar fyllde,
Fråga aftonrodnan, som förgyllde
Med sin purpur nyss dess masters topp!
Sök på ytan, — men blott skum der flyter,
Vredgad störtsjö sig mot störtsjö bryter.
Hvad du söker hafva glupska makter,
Djupets makter, spårlöst slukat opp.

Hafvet lägger sig till dyning sakta.
Se ej dit! du kan det ej betrakta:
Hemska bilder har den bistra sjö.
Se ej, hur på vrak, af stormen drifvet,
Dina kära brottas än om lifvet,
Brottas länge, tömma sina krafter,
Sjunka ned i djupets svalg — och dö!

Se ej dessa hufvun der, som ränna
Än en gång ur vågen opp, och känna
I ett stumt farväl hvarann igen;
Och, när plankan brister, der de hänga,
Hör ej dessa ångestrop, som tränga
Skärande igenom vågens slöjor,
Afskedsbudskap ifrån vän till vän!

Se ej dit, der kring den fyllda slupen
Hafvets odjur ur de dolda djupen
Resa sig och vädra efter rof!
Se då heldre, hur den hvita svanen *
Kommer skinande på oceanen,
Tar uppå sin lätta rygg de enda,
Ack de få, som hafvet ej begrof!

Hafvet sveper sina lik, begrafver
Sjelf de offer, som det slaktat hafver,
Täcker öfver dem sin blanka sköld;
Och i djupa dalar, höga kullar,
Det sin våg ånyo långsamt rullar,
Gömmar djupt för sol och vår och kärlek
Hjertan, isade af dödens köld.

Våren, sommarn kommit re'n till norden;
Aldrig komma mer till fosterjorden
Sönerna, dem Svea sände ut.
Hennes saknad, hennes sorg är bitter;
Och i kojor och i slott der sitter
Mången moder, mången brud och maka
Sänkt i tårar, dränkt i dem till slut.

* Namnet på det skepp, som, vid korvetten Carlskronas förolyckande
1846, upptog några af de skeppsbrutna.

FÖRLUSTERNA.

(1847).

Länk för länk den gyldne kedjan brister. —
Svea! Af det ädlaste, du har,
Med hvart månharf något nytt du mister,
Och hvad har du, snart, att mista kvar?

Borta *han*, som sjöng om Angurvadel!
Fallen *han* med korsprydt hjertesvärd!
Stum den vise, som blott hjertats adel
Tog i anspråk af en rangsjuk verld!

Och när du för häfdeforskarn biktar
Dessa sorger, visar dina sår,
Se, han sjelf, midt i sin styrka, svigtar,
Dina häfder slår han hop — och går.

Tankfull står du, söker svärd och lyra,
Söker häfder — i de dödas dal;
Räknar grafvar ifrån en till fyra,
Räknar minnen uti tusental.

Dem allena äg, att ej förlora!
Deras skatt, O Svea, ej förspill,
När de små nu börja leka stora,
Och de stora mer ej finnas till!

Eller fyll den ring, som döden bräckte,
Fyll den glesa med hvad dagen ger:
Mana fram utur ett yngre slägte
Geijer, Järta, Lagerbring, Tegnér!

HELNINGSSÅNG

till H. K. II. Prinsessan Louise af Nederländerna.

(April 1850.)

Varma hjertan vänta dig, furstinna,
I den bygd, der eljest drifvan bor.
Ett du vann, att sedan *alla* vinna,
Du skall komma, du skall se och finna
Nordens kärlek, som dess ära, stor.
Isen smälter re'n på bergens toppar,
Nya solen värmer redan nu,
Lösta elfven ur sitt fångsel hoppar,
Löf och blommor bräcka sina knoppar,
Våren kommer, och med våren du.

När med den vid våra skär du landar,
Hvilket jubel ifrån dal och höjd!
Hur då hoppet sina färger blandar,
Men på vårskyn sitta fädrens andar,
Taga del i sina söners fröjd.
"Ned — de hviska — ned *vår* sol är skriden,
Unga morgonstjerna, väck den du!
Ljusa häröld för den nya tiden,
Kom med gyllne strålar, kom med friden,
Och gör norden säll en gång ännu!

Känn ditt nya folk och lär att tro det!
O dess älskling är ju äfven din:
I hans ådror rinner hjelteblodet,
I hans öga lyser kraften, modet,
Äran växer i hans unga sinn.
Detta folk, som aldrig lärt att rygga
För en ovän eller *från* en vän,
Bjuder dig att på sin kärlek bygga.
Du har vallar sett mot hafvet trygga,
Bättre vallar bjuda svenske män.

O att re'n den famn dig inneslöte,
Som dig väntar på vår trogna strand.
Hur hvar längtan flyger dig till möte!
Nordens framtid bär du i ditt sköte,
Nordens lycka räcker du din hand.
Kom att här bland segerminnen throna,
Som en perla opp ur hafvet stig,
Vira myrten i din älsklings krona,
Gläd och trösta, blidka och försona!
Han skall älska, vi välsigna, dig.

MINNE OCH HOPP

vid halfseklets slut.*

Hoppets helsning morgonen välkomnar,
Hoppet vaknar, innan östern grytt;
Men hvar qväll, när dagens oro domnar
Och när solens trötta öga somnar,
Väckes minnet af den tid, som flytt.
Menskan, mellan jord och himmel dragen,
Ömsom nöjets, ömsom mödans slaf,
Följer tanklös timmarna af dagen;
Men den sista slår, hon räknar slagen,
Räknar stegen närmare sin graf.

Och hon ser uppöfver sig, — der tåga
Nya verldar fram för hennes syn:
Allvar bor i deras bleka låga,
Mången aning vaknar, mången fråga
Till de gyllne vandrarne i skyn.
Själens vingar stoftet af sig skaka,
Solblind förr, hon börjar nu att se:
Oss blir ljuft med våra minnen vaka,
Dagens bilder kalla vi tillbaka,
Lefva om dess fröjder och dess ve.

---

* Uppläst på Svenska Akademiens högtidsdag d. 20 Dec. 1850.

Så oss helig blir ock *denna* stunden,
Minnets timma, som ännu är vår.
Halfva seklet snart har slutat runden:
O hur fort till timme blir sekunden,
O hur fort bli timmarna till år!
Har du sett på bäcken hur han silar
Sina droppar genom gräsets famn;
Men till flod han växer ut, och ilar
Hejdlös fram, du ser, han aldrig hvilar,
Förr'n han funnit hvad han sökt — sin hamn.

Spåren af den flod, som nu förrunnit,
Söka vi i minnets blida sken.
När vi tacksamt räkne hvad vi vunnit,
Sörje vi ock mycket, som försvunnit,
Mycket, som vi ägt, vi sakne re'n.
Det är tyst i svenska sångens dalar,
Ingen "Selmas skald" dem lifvar mer.
Döden skjutit våra näktergalar: —
Som WALLIN här ingen stämman talar,
Ingen lyra sjunger som TEGNER.

Dessas trio, nu än mer fullkomnad,
Har stämt in i högre andars chör.
Tro dock ej, fast *deras* händer domnat,
Att för evigt strängarna ha somnat,
Tro dock ej, att skaldekonsten dör!
Menskohjertats modersmål hon talar,
Hennes hem är jordens vida klot.
Ses hon tyna i de storas salar,
Skall hon blomstra uti folkets dalar,
Det är der hon har sitt frö, sin rot.

O så länge som ej känslan qväfves
För det högsta af allt skönt och godt,
Och så länge som ett hjerta häfves
Af en längtan, som sitt mål förgäfves
Söker inom tidens trånga mått;
O så länge dödligt öga spanar
Genom verlden efter verldars Gud,
Och det sköna du i bilder danar,
Och dess urbild du ej ser, men anar,
Skall din känslas språk ej sakna ljud.

Och de ljuden dallrande sig många,
Bilda samljud, bli till harmoni,
Och du kan dem ej inom dig stänga,
De med jubel sina bojor spränga,
Och det jublet — *det* är poesi.
Höga konst, du renaste på jorden!
Kläd i blommor lifvets nakna fält,
Dröj så skön, som nyss du var, i Norden!
Flygt gif tanken och gif rytm åt orden,
Och vårt inre lif i sång försmält!

Sjung ock nu, hur Svea stolt kan vara
Öfver söner, hvilkas namn ej dör!
GELJERS skola häfderna bevara,
Nordsjön ned till Östersjön skall fara
Genom fält, der PLATENS namn man hör.
Forskarn, för hvars blick vid gömda härden
Djupets alla hemligheter röjts,
Har sitt namn han icke gett åt verlden? —
Men bland hjeltars, som ha adlat svärden,
Sent skall slockna namnet ADLERCREUTZ.

Sent skall slockna minnet af den skara
Ädla, tappra, fosterländska män,
Som, på branten utaf landets fara,
Hade mod att det ännu försvara,
Hade kraft att resa det igen.
J, som sågen gamla Svithiod nära
Att för våldets nyck ett offer bli,
Och som svuren räddning åt dess ära!
Det är skönt en sådan ed att svära,
Skönast dock att hålla den, som J.

Krigets norrsken jagade hvarannan,
Klufna länder darrade af köld;
Och så kom en annan tid, en annan
Drott, med lagrar omkring Jofurspannan,
Segerns runor på sin blanka sköld.
Unga seklet nu fick vår omsider,
Bragder följde såsom blommor den;
Och de slätter, som i fordna tider
Dånet hört af Gustaf Adolfs strider,
Kände nu hans segerpsalm igen.

Värd en bättre lyras ton han vore
Han, som börjat nytt ett häfdens blad,
Han den aldrig glömde, han den store,
Som knöt bandet mellan oss och Nore, —
Ack! hans drapa ofta förr jag qvad.
J, som hört hur hans triumfvagn dånat,
J, som följt hans strålande standar,
J, som sett hur han sin tid förvånat,
Vittnen ännu, fast er hjessa grånat,
Hvad CARL JOHAN för oss alla var!

Vid hans namn hur sångmön alltid vingen
 Lyfter mera lätt och mera fort! —
 Detta snille, som såg djupt i tingen,
 Detta hjerta, som var stängdt för ingen,
 Denna själ, som tänkte endast stort.
 Hvem är svensk och skulle icke gömma
 Bilden af vår hädangångne drott?
 Häfden snart skall rättvist honom dömma;
 Vi, som älskat, kunne aldrig glömma,
 Kunne nu välsigna honom blott.

Seklets nya hälft, än svept i dimma,
 Norden kan med lugn till möte gå.
 Vi ha sett dess morgonstjerna glimma, —
 Denna stund är ej blott minnets timma,
 Den är hoppets nyårsfest också.
 Nya, skära, vakna sångens toner,
 Helsande en ljusnad morgondag
 Under honom, som med nordens throner
 Ärfde kärlek utaf två nationer
 Och till sanning gjorde Rätt och Lag.

Och vår framtid nya löften vunnit,
 Löften, svurna uti templets famn;
 Glädjeeldar ha på bergen brunnit,
 Glädjetårar ha på kinden runnit
 Vid det nya fursteparets namn.
 Samma tafla, som vi fordom hade
 Sett, när unga hjeltdottren kom
 Och sin hand i kungasonens lade,
 O hur dubbelt lycklige och glade
 Samma tafla nu vi sågo om.

År, som flydden! J till afsked bjuden
Oss ännu en minnenas minut. —
Glädjeropen, liksom klagoljuden,
Nederlagen, liksom segerbuden,
De ha tystnat, de ha klingat ut.
Tid, som gått, och, redan halfglömd vorden,
Sjunker i allt längre skuggor ner!
Går du bort välsignad ifrån jorden?
Ett jag vet, att du har räddat norden
Och att hoppet du i arf oss ger.

Tid, som kommer! Af din vinge suset
Re'n jag hör i nattens tysta fläkt.
Kommer du med friden eller bruset?
Ett jag vet, du kommer dock med ljuset,
Strålbud ifrån den, som ljuset väckt! —
Seklets hälft nu skymmer; men sig tända
Klara stjernor mellan fjäll och haf.
Hoppets blickar emot dem vi vända;
De, när hela seklet gått till ända,
Skola skicka minnets till vår graf.

PRINS GUSTAF.(1852.)

När Balder föll, då hördes alla klaga,
Hvart väsen sörjde, hvarje blomster gret;
Men det är sanning uti fädrens saga,
Och gråa dikten nu är verklighet.
Så ljus, så ren, som Odens son den målar
På duk af snö och i en ram af strålar,
Så ljus var äfven OSCARS son, så ren,
Och något himmelskt kring hans panna sken.

I blida dygder sökte du hans like,
Hans själ var så harmonisk som hans röst,
Och, vid hans fall, hur går kring land och rike
En enda klagan nu ur tusen bröst:
I hvarje öga står en sky af smärta,
Och det är fullt af tårar i hvart hjerta,
Och det är tomhet i vår konungs borg,
Och i hvar enskilt hydda är det sorg.

Ett nät af sorg! Det går från norska fjällen
Till Stockholms skär, elektrisk telegraf.
Der kom ett budskap i septemberqvällen
Och drog en skugga mellan våra haf.

"Han är ej mer, den unga, glada drotten",
Så ljöd det in i skilda Mälarslotten,
Att tvenne hjertan krossa lika tungt,
Det ena gammalt och det andra ungt.

Ty hvem har sett, har känt, och kunde glömma
Den ljufva bild, som än emot oss ler?
I rosens doft, i blomsterlundens gömma,
Der nyss han sjöng, han sjunger aldrig mer.
Den rosen vissnat har i morgonstunden,
Af blixten härjad ligger blomsterlundens;
Det är ej mer i den som *friden bor,*
Det är i grafvens dystra, svarta chor.

Der var då slutet på den glada färden,
Din lustfärd, prins, utöfver land och våg.
Sin glans, sin tjusning bjöd dig södra verlden,
Mot nordens öar dock din längtan såg.
Hur magiskt gletscherna sitt skimmer strödde,
Hur fallen brusade, hur solen glödde,
Du vände ögat mot den sjö, de fjäll,
Der nordisk trohet reser sina tjäll.

Derute ock, i främlingarnas sinnen,
Din bild, en stjerna mellan molnen, satt;
Men, rik på hopp och rik på sköna minnen,
Du vände åter med din helsas skatt.

Och hösten kom, men storm var i dess sköte,
Och hafvet kom, men vredgadt, dig till möte;
Det var med tvekan som det återgaf
Dig till din halfö, bar dig till — din graf.

Det är kring den vi stå med våra tårar,
Som heta regna på ditt unga stoft;
Det är kring den som nordens alla vårar,
Hvar efter annan, skola strö sin doft;
Det är ur den en ynglings skepnad träder
— En engels nu —, som lifvar och som gläder,
Som smälter hjertan, löser alla tvång,
Som sprider kärlek och som andas sång.

Men upp till den, som leder folkens öden,
Vid denna grift vi höja bönen röst:
Du lifvets herre, herre öfver döden,
Se ned till dem, som se till dig om tröst!
Här står en far, här står en mor, och sorgen
Har tung sig lägrat öfver kungaborgen,
I brödrakedjan har den skum sig satt,
Och i en systers hjerta är det natt.

Du tog till dig hvad mer till himlen hörde
Än till en jord, som fläckad är af brott:
Du hem till dig den lätta ande förde,
Som fyllt sitt värf och nu sin krona fått.

Låt honom ännu till de hjertan sänkas,
Der, utan honom, ingen fröjd kan tänkas,
Låt honom der få evigt dröja kvar
Förklarad som han är, och som han var!

SORG OCH GLÄDJE.*

Det är i stormen som vår själ sig härdar,
 Hon skulle domna af en evig fred,
 Och äfven sorgen måste vara med,
 Den rena glädjen hör till andra verldar,
 Det rena ljuset är blott hemma *der*,
 Men ljus och skuggor måste vexla här,
 Och våren följs af härjaren, af hösten,
 Men äfven smärtan ofta följs af trösten.
 Så dessa moln, som skymt vårt fosterland
 Och skickat blixten ner att tända sorgen
 Elektriskt mellan hyddorna och borgen,
 De digra molnen skingras efterhand.
 De flykta hän; men lemna i vårt sinne
En molnfläck kvar, så evig som vårt minne
 Af honom, som vi nu först känne rätt,
 Se'n han i sorg hvart nordiskt hjerta klädt.
 Ty ofta ej vi veta i vår villa
 Hur högt vi älske månet väsen, som
 Går vid vår sida anspråkslöst och stilla,
 Men döden först upplyser oss derom.
Det ljuset kommer, kom ock denna gången,
 Som vigen ur den klufna skyn slår ner:
En har den träffat, hotat ännu fler; —
 Men nu i glädje brytes sorgesången,
 Och solen åter fram ur molnen går,
 Och lifvet segrar, och vår kung är vår.

* Uppläst på Svenska Akademiens högtidsdag d. 20 Dec. 1852.

När snart i sina salar ut han träder
Och suckar tyst ett obesvaradt namn,
Hvad är med ens som mäktigt honom gläder
Och leende der sträckes mot hans famn?
Den fröjd, han nyss till grafven följt och saknat,
Föryngrad har den nu i vaggan vaknat
Och slår mot honom klara ögon opp,
Af oskuld fulla och af framtidshopp.
Förtjust han trycker till sitt bröst, det rörda,
Den nya tiden i dess späda brodd,
Ty nordens varma böner blifvit hörda
Och fadershjertats tysta suck förstådd.

Hvad jubel, som hvar sorg nu löser af,
Hvad glädjens löpeld genom nordens hjertan!
Den hand, som tog, var ock den hand, som gaf,
Som krönt med hugnad, se'n hon slog med smärtan.
"Tag här — så hviskar till hjeltinnans bröst,
Till modrens sargade, en himmelsk röst —
Tag här, till gäld för lifvets oförrätter,
För allt ditt mod i profvens heta glöd,
För alla vakor uti sorgens nätter,
Tag mot din sonson, du, hvars son är död!"
"Se här — så ropar samma rösten mild
Till unge fadren i sin sällhets råga —
Din store farfars och din egen bild:
Här gömmas gnistor till en himmelsk låga,
Som *kan* bli solsken för den dubbla nord
Och tina opp en bottenfrusen jord.
Så gack att ljufva fadersfröjden smaka
Fördubblad nu, vid handen af din maka:

Er späda telning växe upp till tolk
Af begges kärlek för två trogna folk!"

Så — prisad vare kungars kung i höjden —
Än ha ej utdött ämnena för fröjden:
Carl Johans thron på våra fjällars rygg
Skall än i sekler vördad stå och trygg.
Hans segrars vittne, lifs deltagarinna,
Skall dröja nu att skiljas härifrån,
Se'n hennes blick sett morgonstjernan brinna
Kring hjessan af hans förste sonsons son.
Sent må till honom, som var Skandiens ära,
Hon upp från oss en minnets helsning bära,
Och säga honom: "stormens alla hot
Ha nordens krönta ekar stått emot";
Och säga honom: "OSCARS milda välde
En grundval har, som remnar ej itu",
Och säga honom, hur vi tårar fällde
Vid Gustafs bår, och fälla dem ännu:
Men hur en glimt af ljusa öden röjdes
Den dag, vid dubbla glädjeskottens dån,
När alla hjertan, alla böner höjdes
För Carl den unge och hans unge son.

VAGGA OCH GRAF.

!(1854.)

Föll icke nyss den unga stam på fjället,
Hvars krona sjöng om morgonrodnans hopp?
Och späda rosen, som sköt opp i stället,
Är äfven den nu bruten i sin knopp?

Carl Johans sonson re'n sin son begråter,
Som bror han sörjt, han sörjer nu som far:
Hvad himlen gaf han gifvit himlen åter,
Han af sin fröjd har blotta stoftet kvar.

Och Riddartemplet öppnat har sitt sköte,
De stora skuggor breda ut sin famn,
De höge Carlar hafva här stämt möte
Med den, som prydt i oskuld deras namn.

Du hoppets dröm, du löftets ljusa hägring,
Du skymt af framtid, som oss öfvergaf!
Du log i vaggan mot all jordens fägring,
Åt all dess purpur ler du i din graf.

Den, och ej mer, af hela vida norden,
Från pol'n till Sundet, lysste dig att få.
Det herrliga, det rikaste på jorden
Mot barnets himlar O hur armt ändå!

Af guld man kronor smidde åt din panna,
Och folken ropte: se dem, se och ärf!
Man bjöd dig throner, om du ville stanna, —
Du ville ej, du hade fyllt ditt värf.

Ty på det svarta hvalf i dystra hösten
Du som en stjerna leende rann opp:
Du kom med strålar till de sorgsna brösten,
De klarnade för dig, du glädjens hopp!

Men glädjens, hoppets månader — hur korta!
Din faders armar räcka dig ej mer,
Ifrån din moders knä du re'n är borta,
Och hur de söka, — stjernan har gått ner.

Nej, icke ner. Sitt nu i gyllne kransen
Af Carlavagnens stjernor blyg och späd,
Du furste-oskuld, och med rena glansen
I mörka stunder än ditt Svea gläd!

ESAIAS TEGNER.

Vid aftäckningen af hans bildstod i Lund

1853.*

"Våren kommit, fåglen qvittrar,
Skogen löfvats, solen ler,"
Sång och jubel hvar du lyssnar,
Ljus och blommor hvart du ser.
För de ungas dag i morgon
Bindes redan krans vid krans:
Der är hoppets morgonrodnad,
Här är minnets aftonglans.

Såg du ej på Sveas himmel
Hur de mötas begge två,
Hur, när österns rosor bräcka,
Vesterns ännu öppna stå?
Hur de ena med sin purpur
Räcka åt de andra färg,
Ser ju Sommaren i nord
Natten om på våra berg.

Tills det unga hunnit växa,
Blifver dock det gamla störst
Och, förr'n hoppets fest vi fire,
Låt oss fira minnets först!

---

* Dagen före magisterpromotionen.

Skönt är broddens gröna löfte,
Men du träder tacksamt rörd,
Och med skatt af högre känslor,
Till den mogna gyllne skörd.

Ser du der, i skygd af träden,
Står i ett förklaradt sken
Skalden stödd emot sin harpa,
Harpan stödd mot runosten.
Det är sångaren af solen,
Lyss! han sjunger ännu *den*:
De ha begge varit borta,
Begge äro här igen.

Ser du hur han hjessan blottar,
Ödmjuk för den höges glans,
Ej på den, men kring sin harpa,
Har han fäst at ärans krans.
Det är lönen för de toner
Hennes strängar skänkt en verld,
Ömma som Marias kärlek,
Flammande som Frithiofs svärd,

Starka som en storm från nordan,
Blida som ett aftonsus
Dansande i lätta vågor
På en flod af idel ljus,
Luftiga som Vetterns hägring,
Kraftiga som Vermlands fur,
Speglande det svenska hjertat,
Speglande en svensk natur.

Dessa strängar hade tystnat,
 Grafven var som de så stum,
 Men ur grafven växer lifvet,
 Lifvet söker sig ett rum.

Här är rummet der han lefver,
 Han som lefde bland oss förr;
 Vår och sol, som bryta isar,
 Spränga äfven grafvens dörr.

Vår och sol och flod, som brusar
 Utför fjällen ner med makt,
 Lunderna i all sin grönska,
 Dalarne i all sin prakt,
 Ax som blommor, bäck som hviskar,
 Källans sorl och trastens slag,
 Det är nordens jubelhelsing
 Åt sin sångare i dag.

Ty i dag han kommit åter,
 Hög och sann som förr han var,
Han, hvars rykte flög kring hafven,
 Men hvars hjerta här var kvar.
 Här var skaldens fordna Tempe,
 Här hans dikters vagga stod,
 Här föll elden i hans snille,
 Blixten tände här hans mod.

Här han glada solhvarf lefvat,
 Med sin Pindar, sin Homer,
 För allt stort, som hjelten drömmer,
 För allt skönt, som skalden ser.

O hvar fann sin rika näring
Mannens forskande begär,
Och hvar fann han lifvets lycka,
Hvar, o hvar, om icke här?

Här står hyddan än, der Axel
Och der Frithiof dagen såg,
Den står gömd ibland de andra,
Den är ringa, den är låg.
Gästen, som der fordom bodde,
Söker du ej mera der;
Qvaf blef honom trånga kammarn,
Friare han andas här.

Se, han stannat der han fordom
Drömmande ibland oss gick,
Griffeln i hans hand är lyftad,
Vänd mot solen är hans blick.
Känner du den fria pannan,
Som ej tål ens lagerns tvång?
Känner du kring munnen löjet,
Som bereder sig till sång?

Se hans lärjungar, hans maka,
Se hans barn i sluten rund!
Deras glädje, deras tårar,
Hvilken tafla denna stund!
Detta tempel, dessa kronor,
Helgonbacken, Lundagård,
Hvilken ram af sten och grönska,
Kring den ädles minnesvård!

Så vi bördat honom åter
Re'n för länge från oss skild,
Dock ej oss, men land och rike,
Tillhör från i dag hans bild.
Samla sig kring den de gamle,
Går en hviskning man från man:
"Det är lärarn, det är skalden,
Det är vännen, det är han!"

Kom, du nordens mö, med rosor,
Strö dem, strö dem för hans fot!
Han har läst uti ditt hjerta,
Han har trängt intill dess rot.
Hur du älskar, hur du sörjer,
Hoppas, men försaka kan,
Offret af en trogen kärlek
Vet blott Ingeborg och han.

Träd, o yngling, fram till vården!
Tänk: en dag kom *han*, som du,
Obekant för sig och världen,
Hit — der bronzen talar nu,
Och han skar sig genom lifvet
Väg med egna senors kraft.
Räkna striderna, han kämpat!
Räkna segrarna, han haft!

Mäktar du ej honom följa
På hans bana emot soln,
Sitt som han vid arbetsbordet,
Stig som han till lärostoln!

Ännu segrar stå att vinna,
Morgondagen lagrar har
Och, när den har skiftat sina,
Bryt dig dem, som äro kvar!

Vingar åt hvar flygt mot ljuset,
Lager än åt harpans drott!
O han skulle, om han lefvat,
Nu sin jubelkrans ha fått.
Räck den honom, ty han lefver
Och han lefver evigt ung,
Sveas älskling, diktens stjerna,
Nordens störste sångarkung!

BENGT ERLAND FOGELBERG.*Afskedssång i Nov. 1854.*

Allt stort, som du tänkte och ville,
Tar form af ditt skapande snille:
Der rider den fjortonde CARL,
Här ser på sin stad Birger Jarl.
Den ena hur strålande, herrlig!
Den andra hur fornsvensk och ärlig!
Hur prisa de dig begge två
Der, hvar på sin holme, de stå!

Men snillet det vet ej af hvila,
Från värf och till värf vill det ila:
Den bygd, som din barndom har sett,
Ett minne af *mannen* du gett.
Den hjelte, som Lützen såg blöda,
Din mejsel har väckt från de döda;
Han kommer igen till sin nord,
Han landat på Göthernas jord.

Så höga Gustaver och Carlar,
Så Walhallagudar och Jarlar
Din mäktiga vilja på nytt
Framtrollar ur åldrar, som flytt.

Och se, med de skridande åren
Olympen dig växer i spåren;
Omkring dig gestalter du strör,
Af hvilka en enda ej dör.

Besvärjare! kalla i dagen
All storhet, som från oss är tagen!
Af hjeltar och statsmän en flock,
Bjud fram ur ditt lydiga block!
För slägtet i vekliga dvalan
Åt stenen gif blickar och talan!
Och, midt under dvergarnas kif,
Tag berget och låt det få lif!

Men skönaste bilden oss visas
I mästarn, som, hur han än prisas,
Går flärdlös sin ensliga stig
Och tänker blott ödmjukt om sig:
Den stränge med menlösa sinnet,
Som skapar för äran och minnet,
Och offerar sin spännkraft af stål
För skönhetens eviga mål.

Men snart är du nu från oss borta.
Haf tack för de rika, de korta,
De festliga dagar, du skänkt
Oss här med hvad skönast du tänkt!
Till staden i vester du hastar,
Der elfven i hafvet sig kastar,
O helsa till den härifrån:
Bed den vara stolt af sin son!

Och sist öfver hafvet du rullar
Till staden på soliga kullar;
Men *här* dina verk stadna qvar,
Och nya inom dig du har.
Med dem vi tillbaka dig börda,
Som *vår* vi dig älska och vörda,
Du Grek med den nordiska själ!
Du skald uti marmor! — Farväl!

HELSNINGSSÅNG I ODINS LUND

vid skandinaviska studentmötet 1856.

Hell sommaren, dagen och stunden,
Som samlat i heliga lunden
    Det käraste Norden har sett,
    De *tre*, som nu äro blott *ett*.
Fast bröder, vi skiljdes, vi stredo,
Vi höggos, vi blödde, vi ledo;
    Men grånade hatet har flytt
    Och allt — är nu kärlek på nytt.

Här stå vi på toppen af jorden,
Vi söner af yttersta Norden,
    Till gräns ha vi brusande sjön,
    Vår granne är eviga snön.
Och alla vi bedja: försvinnen
Ur häfden J blodiga minnen!
    Och alla vi helsa en tid
    Af ljusnande lycka och frid.

Vårt stamträd till gudarna räcker
Och yfviga grenar det sträcker
    Till folk, som i leende ro
    Vid fjället och sjöarna bo.
Det breder sin grönskande fana
Kring Nore och Svea och Dana:
    Väl kronan är klufven itu,
    Men frisk är dock roten ännu.

Ty säg, om ej alla vi känne
Hur genom de grenarna trenne
Till ådrorna strömmar en saft
Af helsa och ungdom och kraft.
Vårt band nu ej tiden kan lossa:
Skall våldet med klubban det krossa?
Vi svara ett dundrande nej,
Vid Thor och vid Odin och Frey.

Se, högarne grönska derute!
Nu tätt till hvarann vi oss slute
Och svärja vår framtid en ed
Vid solen, som glömmet gå ned. —
Välkomna från sunnan och vester
J kära, J firade gäster!
Välkomna till vänskapens tjäll
Från ö och från lund och från fjäll!

Välkomna till Uppsveaslätten!
Här blomstrar än Ynglingaätten,
Och Fyris har ännu en våg
För jublande vikingatåg.
Nu sannas den gyldene sägen,
Som Havamal gömde, att vägen
Är gen till en vän, till en bror,
Hur långt än i fjerran han bor.

TILL CHRISTIANIA STUDENTER I UPSALA,

vid öfverlemnandet af en fana från stadens damer.

J män och ynglingar från Norges dalar!
 Det är till er jag har ett ord att säga,
 Ett ord, som andra lagt på mina läppar,
 Ett ord, som redan tagit form och färger
 Och växt till handling under kvinnohänder.
 J veten, qvinnan stiger sjelf ej fram
 — Och minst den svenska mön — på mannatinget,
 I hemmets trånga ring hon vet sin plats;
 Men för allt ädelt, för allt stort, som rörs
 I mannens bröst, i sonens och i brodrens,
 För detta — ty hon vet också sin rätt —
 För detta klappar hennes hjerta högt,
 För detta spinner hon de gyllne trådar,
 Om ock med osedd hand, till dagens väf,
 För detta vakar nattens tysta flit
 Och drar sitt strå till templet, som skall resas.
 Så tänkte edra mödrar, edra systrar,
 När de, från Christianias ädla stad,
 Åt nordens ungdom delte ut baneren,
 De tre med lyran, lagern och med korset,
 Och med den krans, som allt till ett förbinder.
 Sen här, jag bjuder er det fjerde nu,
 Det fjerde nordiska studentbaneret,
 Som minst bör saknas, der de andra skänktes.
 Försmån det icke! Äfven det har anor:

Af sköna händer sömmad är dess duk,
Och gömda runor hviska genom purpurn:
"Af döttrarna i Yngves gamla stad
En minnets skänk åt Norges fria söner."
O tagen mot den med det kärlekssinn',
Som mäter gåfvan efter gifvarns mening!
Låt det som mast få följa er på våg
Och med er snäcka skjuta in i fjorden
Och landa se'n midt i er kungastad,
Att, mellan haf och fjäll, förbundets tecken
Må stråla gladt i edert hemlands färger.
Planteren det i denna skog af ungdom,
Som fattat djupt båd' korsets hemlighet
Och lagerns gröna vink och lyrans toner,
Och har jemväl ett hjerta, kärnfriskt än,
För folkens helga sak, för nordens enhet,
Betecknad här af kransen, som ej vissnar.
Så, norske bröder, ha vi bytt standar,
Och dock vi kämpa under ett och samma:
Dess färg kan bryta sig mot ljusets flamma,
Men i sin hjertsköld blir det som det var.
Jag kallar ner välsignelse från ofvan
Till hvarje ädel idrott, då jag här
Med broderhand er räcker systergåfvan,
Som i sin topp Minervas fågel bär.

MÖTET PÅ ODINS HÖG.

Hell Svante Sture! Med ditt riddarsvärd
 Du stod som vakt för svenska kungaskölden,
 Stod som en högväxt ek i nordankölden,
 Var mer än kung, du var en krona värd.
 Dit ärans glans, dit oväns hot sågs vinka,
 Der med ditt slagsvärd var du straxt tillhands,
 Och dina män, likt Harald Hildetands,
 De fingo aldrig för ett yxhugg blinka.

Ditt land, ditt folk, du ärligt mente väl,
 Dem löste du med blod ur fångenskapen,
 Och skildt, som *Natt och Dag* uti ditt vapen,
 Var rätt och orätt i din stolta själ.
 Men vardt du vred, då hördes åskan dundra
 Ur ögats blix, i stämmans djupa gång:
 Blef så du mild, ditt tal var likt en sång,
 Som folket gläds att minnas och beundra.

Och stormfylld var din tid. En thordönsröst
 Behöfdes väl, när männer mened svuro,
 När Hemming Gadd sagt sannt, att "många buro
 Inunder svenska kappor danska bröst." —

---

* Belönt af Svenska Akademien 1834.

Men icke nu på blodbesköljda ängar
Jag lagrar skära vill till sångens krans;
Jag lånar blott en dag i aftonglans
Af Svante Sture åt min lyras strängar.

Du, som en forntid älskar, följ mig då
En qväll, när spiran hålls ännu af Sturen,
Till Sagas bygd, der fädrens högar stå,
Till gamla templet der med gråstens-muren!
När anden trycks af stundens sorl och tvång,
Då är det skönt till gudaminnen nalkas,
Då är det ljuft, vid Urdas brunn att svalkas
Och dricka kraft och glömska på en gång.

Det var en qväll i Svante Stures tid:
Än lyste sommarsolen varm och blid
På Fyris tempeltorn, de dubbla, höga,
Och blomman än ej slutit till sitt öga;
Ännu en moderskyss hon ville få
Af purpurläppar i det gyllne blå.
Från nyfälld skörd bar bonden hem sin skära,
Af år och mödor trött han lutad gick;
Men högrest var hans växt, och i hans blick
Satt än en skymt af odalmanna-ära
Och af det mod, som trotsat oförskräckt
Tyranners pilregn, under Engelbrekt.
Hans hustru följde, drifvande till tjällen
Sin boskap hem, från fädrens offerställen,

Af gröna skölden, blandad med de sex,
Som konung Ingiald i sin vishet brände.
Hvad folktron ger åt Frigga, tillhör Frey,
En vänsäll drott, ett hedendomens mönster,
Som, när han årsäll dog, förbrändes ej,
Men lades i en hög med trenne fönster;
Dit sköts i trenne år se'n landets skatt,
Som om han lefvande derinne satt.
Och än i dag, när guldgul böljar rågen,
Som sjö för vind, står bonden glad i hågen
Vid skyln, som ryms i fyllda ladan ej,
Och hviskar tacksam: "ännu lefver Frey."

En sådan qväll i Svantes tid det var:
Re'n alla dagens vestanvindar tego,
Då uppför en af dessa högar stego
Två unge män, ett nordiskt tvillingpar.
Så snabbt, som elgen springer uppför bergen
Till frusen moss, gömd af silfverfärgen,
Så ila de mot kungahögens topp:
Med örnens blick kring flod och dal de skåda,
Och sköna stå i aftonsoln de båda,
En dubbel bild af morgondagens hopp,
Två genier likt, som på ett grafhvalf stanna.
Den enes växt var ridderlig och hög,
Ur ljusblå ögat snilletts ljungeld flög,
Men allvar satt på tjugeårig panna
Så lugnt, som solsken på en liljesäng,
Och blicken log, midt genom löjet sträng.
Af rosen ej hans hy var väfd och sippan,
Men på hans kind sig helsans purpur göt,

Och, som ett solglänst strömfall utför klippan,
Hans gula hår kring skulderbladen flöt.
Skön var den andre ock, blott föga äldre,
Med hjeltedrag en ädelt smyckad bild:
Ur ögats natt den godhet lyste mild,
Som, fast hon hämnas kan, dock skonar heldre,
Ger oväns agg välgerning blott till lön
Och fäller ej ett hufvud, men en bön.
Dock hviskar breda svärdet vid hans sida:
Han ej blott älska vet, men äfven strida,
Och vreden tänder kindens norrskensbrand,
När blodröd hane gal på Sveas strand.
Ja! landar der kung Hans med röda Danskar,
Han är ej sen att draga stridens handskar.

Men, frågar du, hvar komma de ifrån
Och hvilka äro väl de unga båda? —
Han, som till venster syns, så mild att skåda,
Det är Sten Sture, Svantes tredje son,
Mot hvilkens hjertblod Christian snart skall rasa;
Och ynglingen, som stödd emot hans arm
Står, lik ett segerbud, så stolt, så varm,
Hvem är väl han? Hans namn är Gustaf Vasa.

Hit följdes de i mången aftonstund,
När tankens värf i Salas stad de slöto,
Der nu de frukt af kunskapsträden njöto,
Som sköto upp på äldre Sturens grund.
Ty, likt en källa, okänd först och ringa,
Hvars läskdryck knapt af bygdens barn är rörd,
Men ur hvars ådror snart de floder springa,

Som adla landet, vattnande dess skörd;
Så stod der re'n ett vettenskapens tempel,
En fyrbåk tänd, i kraft af Sixti bref,
Och Svantes egen son der fostrad blef
Att ge åt andra ädlingar exempel;
Ty springer först en ädel kronhjort, — då
Straxt skogens högdjur lust att följa få.
Re'n trogna vänner från de första åren,
Här Sten och Gustaf njöto ungdomsvåren,
Hvars paradis så fort sig undanstjäl,
Och täflande i bokvett, kämpadater,
De voro främst bland modiga kamrater
Och alltid, sig emellan, lif och själ.
Från stadens qvalm, från böckerna och svärden,
Till lundens skugga, slättens gröna gården,
Så gladt som lösta falkar flögo de,
Och ofta der till sina kransar togo
De samma blommor, hvilkas ögon logo
Tre seklar efteråt emot Linné.
Men helst ändå, när ledighet de fingo,
Till Yngves gamla offerhem de gingo
Och sågo ner på gråa Asatjäll
Ifrån en kungshög, såsom nu i qväll.
Så, när till ro de andra stjernor tåga
Och dimman höljer deras silfverskir,
Står tvillingstjernan kvar på fästets båga
Och lyser seglarn, tills det dager blir.

”Hur skönt — så Sturens röst till Gustaf ljud —
Att än en gång från Odins hög få blicka
Och qvällens svalka i de nejder dricka,

Der tappre fäder tömde ärans mjöd!
Ja, Gustaf! tjust jag lyss till fågelsången,
Som klingande bär dagens ljus farväl;
Jag hör den kanske nu för sista gången
Från dessa höjder, dyra för min själ.
I morgon re'n man skall oss begge skilja;
Jag reser — sådan är min faders vilja,
Som nyss med ilbud blifvit mig bekant —
Till Lübska rådet, såsom hans gesandt.
Att Danmark kufva, Johans välde bryta,
Han vill förbund med hansestaden knyta:
Mig följa fler af rådet. Hemming Gadd
Är, sjuttiårig, sjelf på resan stadd;
Ty krig predikar han ännu vid grafven
Och mot en lans han byter biskopsstafven. —
Dock vore väl för Sverge, om hvar man
Här tänkte svenskt och ärligt, såsom han;
Men hat och afund väpna spridda flockar. --
Styrbiskop! högt på Fyris borg dig hvälf!
Ty erkebispnen, Jakob Ulfsson, sjelf
Bär trolös hjessa under silfverlockar
Och trotsar i sitt tornbegrönta slott
Sin lagliga regent, sin valda drott.
Han åt min styfmor aflat ger, fru Märtha,
Som sjelf är dansk ej blott till börd, men hjerta,
Och skickar i en obehagad stund
Bort svenska kronan öfver Öresund. —
Du känner, Gustaf, ställningen i nordnen,
Du vet, hur Östersjön af kaparmorden
Är färgad blodig, vet, att kejsarns makt,
Att påfven sjelf förklarar oss i akt. --
Af folket, fast dess skördar äro knappa

Och gården tung, min far dock trohet rönt;
Ett ordspråk säger: "förr han ger sin kappa,
Än ser en vapenbroder obelönt."
Och när i bondens tjäll, det torfbelagda,
Han träder in — och barnen stå försagda
För granna gästen, som der stadnar kvar
Och med ett handslag helsar mor och far, —
Och han då ofta, som du vet, han brukat,
Sig sätter ner vid bordet, som står dukadt,
Och delar deras spis, fast enkel, grof,
Och spörjer dem, hvad nu dem görs behof; --
Då glömmen bonden allt det knot han burit
För spärrad handel, för det dyra salt,
För fogdegästning, — ack! han glömmen allt
Och svär på nytt den ed, som förr han svurit,
Att hellre blanda upp sitt bröd med bark,
Än frossa under främmande monark. —
Så, Gustaf! Låt oss begge äfven svära
Att offra lif och blod för Sverges ära
Och stå, i striden för dess sjelfförsvar,
Ett enigt, obesegradt brödrapar!
Om då den ene af oss, fosterbröder,
I ärlig bragd för oväns stål förblöder,
Så mins den andre löftet, som han gaf
Åt vännen här i qväll på Odins graf,
Och hämnar honom. — Gustaf! Om *jag* faller,
Glöm ej min sista bön, mitt afskedsord!
Ett qvinligt hjerta vet jag här i nord,
Som skall mig sörja inom klostergaller
Och vid ett radband och en messebok
Beslöja brudens sorg med nunnans dok.
Gå till dess cell, och henne trösta, värna!

Bär henne helsning från sitt hjertas vän,
Och säg Kristina, att Sten Sture än
I döden såg sin himmels "gyllne stjerna,"
Och att än strålen af dess ljufva sken
Till honom tränger genom grafvens sten.
Men någon gång, när bokarna i dalen
Försilfrade, som förr, af månen stå,
Och hos hvarann J tvenne sitten då
Och om den unga, tidigt fallna, talen,
O glädjens då, att Sverge än är fritt,
Fast blodet, som göts ut därför, var mitt!"

Han tystnade. Men Gustaf, ädelt värdig,
Re'n manligt stark, en yngling blott till år,
Stod lugn. I ögat sågs en hejedad tår
Att falla ner på kindens rosor färdig,
Men stannade i hvälfda musslan kvar
Att der, som perla, glänsa stor och klar.
Hans unga själ de höga tankar hvälfde,
För hvilkas åskor snart tyrannen skälfde,
Och molnet på den hvita pannan satt
Som när på snöfält sänks en vinternatt.
Nu handen på sin ungdomsvän han tryckte
Och roppte glad: "Ja, broder, tag min ed!
Gå du mot Dansken lugn! — jag följer med
Och tar på segerns spjut mitt hjelterykte;
Det svärd, som kallt i striden hugger in,
Förs af den hand, som varmast trycker din. --
För Sverges väl att svänga stålblå klinga,
O det var redan gossens sköna dröm
De år, då själen, oförsökt och öm,

Hvar dag mer skuggrikt, och hvar qväll mer fast.
Ditt svärd är redan mot de danska pröfvadt,
Med hjeltemod i farans led du stridt; .
Kanske härnäst, då sommarn skogen löfvat,
Din yngre vän fått pröfva äfven sitt.
Res i din faders värf! Bjud Lübeck väpna
Sin krämarflotta! Vinden blåser god.
Snart hafvet sväller af de fallnas blod
Och öbon darrar, sundets vågor häpna,
Och fri skall än en gång mot solen le
Vår gamla stålsköld med de kronor tre. —
När så du kommer hem med segerkransen
Och löser hjelmen, ställer från dig lansen,
Och ser din brud, som huld på stranden står
Med gröna myrtenkronan i sitt hår,
Att följa dig till altarranden färdig;
Säg åt den rodnande: "med denna hand
Jag räddat nyss ett älskadt fosterland,
Tag mot den nu! I dag hon är dig värdig."

Här afbröt Sten sin vän: "Du målar skönt
Min hjelteära och min segerlycka;
Den förra ingen makt kan från mig rycka,
Men ack! hvem har den andras trohet rönt?
Dock — prisad Han, som vägde mina öden, —
En trohet vet jag, som ännu i döden
På hvarje slagfält vid min sida står
Och torkar blodet bort från pannans sår
Med sakta hand och, när sig ögat lycker,
Ännu en kyss på bleka läppar trycker;
Först uti grafven blir hon från mig skild,

Och då, helt kort. — Ack, Gustaf! Hennes bild
 Den skära, rena, fordom väl du kände,
 Du hennes lekbror, hennes nära frände,
 Och känna skall du än en dag, hur stor
 Den själskraft är, som inom qvinnan bor.
 Kristina vore värd en kungakrona,
 Jag blott ett hjerta henne bjuda kan,
 Och ej ens det jag ärnar vekligt skona,
 Om pligten ber mig falla som en man.
 Jag ärfver ej min faders makt, men valet
 Skall vara fritt, och danska ättartalet,
 Med Kristian re'n till fadrens arfving nämnd,
 Skall ej nå Sverges thron, men Sverges hämd. —
 Ha, Kristian! Han, som bränner bönkapellen,
 Som föregås af mord och följs af brand,
 Som, född med blod uti sin knutna hand,
 Nyss blodbesudlat snön på norska fjällen
 Och vändt sig hitåt, se'n han sett sig mätt
 På hufvudskallar af Sankt Olofs ätt, - -
 Hvad! han, den djerfve, skulle våga sätta
 Sankt Eriks krona på sin bödelsdrägt!
 Nej! Om en Gud åt oss har utsett detta,
 Han utser ock på nytt en Engelbrekt.

Vid dessa ord han plötsligt måste stanna,
 Ljuft hänryckt af en sällsam glans, som göts
 Liksom en gloria kring om Vasas panna
 Och i en sol af klara strålar bröts.

Han stod förklarad, som en ande manad
 Ur högen opp. Hans öga glänste skönt,

Af majestät hans lockars guld var krönt,
Och i hans blick en framtid låg, nyss anad,
Nu verkliggjord. — Det var, som om han haft
En gudasyn och sjelf fått gudakraft.
Omkring hans väsen flöt en morgonljusning,
Elektrisk eld hans ådror genomgick.
Profetiskt skön han stod för vännens blick,
Som vid gestalten dröjde med förtjusning.

Men Sten sin vän i famnen hänryckt slöt
Och så sin undran och sin tystnad bröt:
"Se, solen sjunker! — Gustaf, snart vi skiljas;
Ännu en bön jag har. Låt den beviljas!
Du nämnde en gång om en sällsam dröm,
Som du en majnatt haft vid Mora stenar;
Nu, vid den vänskap, som oss två förenar,
Dess innehåll ej längre för mig göm!
Lyft hemlighetens slöja, som har legat
Kring den så länge! Säg, hvi du förteगत
En nattens syn, som, blott den blifvit nämnd,
Har alltid gjort dig tankfull och förstämnd?"

Lik solen, då ett strömoln henne skymmer,
Så Vasa, nyss så ljus, blef allvarsam,
När denna önskan han af Sten förnam.
Kring anletsdragen flög ett lätt bekymmer,
Likt korpens skuggbild i en sjö, som klar
Den svarte speglar, der förbi han far.
Men — ned på kullen de sig begge sätta,
Och Gustaf börjar så sin dröm berätta:

”Det var Sankt Eriks dag förliden vår,
Då helgonfesten plär de fromma samla. —
Emellan nya templet och det gamla
Bars silfverskrinet då, som alla år:
Och psalmer ljödo till martyrens ära,
Kring åkerfälten såg man skaror bära
Hans kronbanér, ty grödan då blef god,
Och krymplingen, som släpats hit, ej sällan
Blef frisk och färdig, blott han drack ur källan,
Som runnit opp utur martyrens blod. —
Men under templets hvalf jag gick i qvällen,
Der brann det ljus i alla grafkapellen
Och helgonskrinets silfver lyste matt
Vid lampans sken, som flämtar dag och natt;
Och silfverkronan, som Sten Sture skänkte,
Sin själ till ro, — som troddes blifva säll
Af messor, lästa hvarje söndagsqväll, —
Satt herrlig i Sankt Eriks chor och blänkte,
Och, fast det ej var söndagsafton nu,
Dess vaxljus voro tända, alla sju.
Till hvalfvets fönsterrad, den dubbla, ljusa,
Steg skenet opp, och röster tycktes susa
Ett Amen der till sången, ljuf och mild:
Vid hvarje altar messades ett *credo*,
Och bleka prester utåt gången skredo
Med krucifixet och Sankt Eriks bild.
Men vid hans kista vördnadsfull jag sänkte
Mitt hufvud ner, och på hans lif jag tänkte,
Hur det var deladt mellan strid och bön,
Och tänkte på hans död, hur den var skön,
Hur nöjd sin hjessa han för bilan lutat,
Se'n han i ro sin gudstjenst hade slutat

Och, se'n han firat Frälsarns himmelsfärd,
Fick följa med på den. — Han var det värd!
Då böjde jag mitt knä till Gud i bönen,
Bad mig den anda, hvarmed Erik vann
Sin helgonkrona, och till segerlönen
Att få en död, en sådan död, som han.

Derefter, under vårens svällda grenar
Från stadens portar ilade jag ut
Och, hur jag tankfull gick, jag kom till slut
Vid nattens början fram till Mora stenar,
De tolf, i hvilkas slutna domarring
Förr kungavalet stod på öppet ting.
I gråa ytan man försökt att rista
Mång' kungabild med krona och med svärd:
Med runskrift stod Carl Knutssons der — den sista, —
Den valde nu jag till min hufvudgård,
Och, söfd af ljumma flägtar, sjök jag sakta
På gräsets duk, som kungaskuggor vakta;
Af dagens fest och nattens vandring trött,
Mot hårda kudden somnade jag sött.
Då var det, som i drömmen bilder drogo
I underlig gestalt förbi min själ;
Jag såg, hur härar landet från oss togo
Och hur Sankt Erik slogs af dem ihjäl.
Sjelf stod han för mig i sin hårduk blodig,
Men ödmjuk, stilla, from och hjeltemodig
Sitt svärd han räckte mig och ropte: "Tag!
En gång behöfs det. Strid och bed, som jag!" —
I hast min själ, från forntidsbilder ledig,
Såg taflan ljus och drömmen mera redig;

Med slöjan fälld en framtid för mig stod,
Men ack! dess färg var, äfven den, af blod.
Din fader Svante hade gått ur tiden,
Du tycktes sjelf ha stupat nyss i striden,
Och Kristian drog med härsmagt mot vårt land,
Med bödelsyxan i sin krönta hand.
Hvar borgport han med borgherrns hufvud prydde,
Och våra landsmän blödde eller flydde;
En sorgklädd qvinna blott — jag såg ej hvem —
Försvarte än de feqa männers hem
Och mottog, lik en sköldmö, spjutens skurar,
När Svensken nedref sina egna murar.
Jag gret i drömmen, ty bestört jag såg
Hur man åt Kristian räckte stadens nycklar,
Jag såg i Birgers stad hans kröningståg,
Såg denna mildhet, som hans öga hycklar
Mot dem hans hjerta ärnar död och sorg,
Och galgar såg jag på hvart enda torg. —
Nu tycktes mig, att för att ge hans kröning
En större glans, en vildare försköning,
Man förde upp ett skådespel helt nytt
Uppå ett fält, med purpurtäcken prydt.
Jag såg tyrannen i ett fönster hvila
Framför en spetsgård med en blottad bila,
Och under bilan — Gud, hvad syn jag såg! —
Med gråa lockar vördnadsvärdt der låg
Ett hufvud böjdt, som blott för Sverges öden
Nu smärtan kände, eljest log i döden
Och bidade med lugn det slag, som höll,
Och såg på mig allvarligt, tills det — föll;
Men på min kind, på folkets häpna rader,
Till Kristians fönster opp, det stänkte blod,

Då ryste jag, kall som en marmorstod;
 Det var min egen vördnadsvärde fader,
 Som sökte mig ännu med stelnad blick,
 Och i hvars blodström vadande jag gick.
 Jag såg ej mer för bilorna, som blänkte
 Vid bålets flammor, men min mor man sänkte
 I fångslets djup; — det blef för ögat svart,
 Och sjelf jag fördes bort, jag vet ej hvart.
 Jag var ej svensk, ej dansk, — nej, ingendera —
 Det var mig, som ett Sverge fans ej mera:
 Stum gret jag på dess spillror utan hopp,
 När hemsk jag vaknade ur drömmen opp.

Jag såg mig om, — de gråa minnesrika
 Kungsstenar tolf, de stodo än sig lika,
 Och vakteln slog, den ljumma midnattsstund,
 Bland vårens knoppar utur närmsta lund,
 Och ängens blommor vällukt till mig sände
 Och sina stjernor himlahvalfvet tände:
 Allt var så lugnt. Hvar fasa hade flytt.
 Jag såg mot skyn, och somnade på nytt.

Då fördes jag af vänligt ljusa drömmar
 Till gröna dalar mellan blåa fjäll,
 Der lugnet stördes blott af silfverströmmar,
 Som störtade med dån kring trefna tjäll.
 Ett härdadt slagte under torftak bodde,
 Näst på sin Gud, de på sig sjelfva trodde.
 Och jorden, som de plöjde utan larm,
 De värnade, med klubban på sin arm.
 Det tycktes mig, att nu vid landets fara

I dessa nejder väpnades en skara,
Som, likt en ström, från bergen hvälfde ned:
En yngling irrar kring i deras dalar,
Han väcker dem, han ber, han öfvertalar,
Och honom gladt de följa, led för led.
Men han, som tröskat nyss på deras logar
Och fridlös sökt ett skjul i träsk, i skogar,
Han ryckte spiran ur tyrannens hand
Och räddade sitt arma fosterland.--
Och bäst jag nu mig gladde öfver freden,
Då såg jag komma, sväfvande på heden,
Af krönta skuggor fram ett kungligt tåg
Och stadna midt för stenen, der jag låg.
Högtidligt, tyst de syntes mig betrakta,
Men vid min tinning rörde de helt sakta,
En gyllne krona satte de derpå
Och gingo så tillbaka, två och två.
Och kronan lyste uti skön förgyllning
Mot morgonsolen, och i samma stund
Blef fullt med folk kring ängens vida rund,
Som högljudt ropte: "mottag Sverges hyllning!"
Men just, när nu jag skulle gå min ed,
På nytt jag såg min fader under bilan,
Hans gråa hufvud än en gång föll ned; —
Då väcktes jag af morgonen ur hvilan.

Så var den syn, som jag i natten drömt
Och som jag djupt inom mitt hjerta gömt.
Jag höll den tyst. Det syntes mig förmätet
Att *drömma* blott om kungamajestätet,
Och skonans borde stundens ljusa drag

För dystra skuggor från en morgondag.
 Men ofta, som en bild ur gudasagan,
 Står drömmens yngling för mig, än med slagan,
 Än med ett svärd, som likt mitt eget är,
 Och än en krona han på hjessan bär.
 Ty vet, den gyllne, som på ängen räcktes
 Åt mig i samma ögonblick jag väcktes,
 Var ämnad *honom*. Så har jag förstått
 Min dröm. *Mig* bjöds hon ju af misstag blott."

"Men kronans glans, den vilje vi försvara
 — Så ropte Sten — och stå som landets stöd,
 Och våga allt och trotsa hvarje fara
 För Sverges frihet, uti lif och död!"

I lif och död — så ropte de, och slogo
 Ett väldigt handslag, så att högen klang,
 Och vindarne på snabba vingar togo
 Den ed, som dyr från deras läppar sprang,
 Och flögo kring i sommarljusa qvällen
 Med stridens lösen. Öfverallt nu ljöd:
 I lif och död, — så klingar det från fjällen,
 Och dalen svarar djupt: i lif och död.

Och solen sjönk. På hjelteparet lågo
 Dess sista strålar, med sitt guld ur skyn,
 Och fädrens andar fram ur högen sågo
 Och gladde sig åt en Valhallasyn;
 Och hednatemplet stod i aftonbranden
 Och värmdes sig vid Sveas unga hopp,
 Och Fyris lade tyst sin våg mot stranden
 Att fånga bilden i sin spegel opp;

Men på en fjällspets, dit ej någon dristar
Att stiga opp, i aftondaggens bad
Se! än står häfdernas gudinna glad
Och med sin griffel uti hällen ristar.
Der glöder, lik en slocknad vådeld, matt
Tyrannens runa, höljd af mord och fasa;
Men omkring namn, som Sturarne och Vasa,
En stjernkrans brinner uti minnets natt.

GUSTAF ADOLF VID LÜTZEN.

I.

Vid Breitenfeld var redan slaget vunnet:
I Gustafs hand låg Würzburgs rika skatt,
Och Bäjerns drott vid Tillys dödsbädd satt
Och gret sitt hopp, med hjeltens lif försvunnet.
Men läsande i stjernors gyllne blad
Om blodig seger, Wallenstein re'n smider
De tunga viggas, — och till nya strider
Drar svenske kungen nu mot Sachsen glad.

Han hinner Erfurt: O hvem möter der?
Hvem hviskar kärlek så på krigets stränder?
Hvem trycker så de pantsartunga händer?
Det sorgens engel, Gustafs maka är.
Som skyn i regn, i gråt vill hjertat brista
Och tåren skymmer ögats himlar blå;
En hemlig aning säger bägge två,
Att detta korta afsked är det sista.

I rådets hand nu Gustaf rörd befaller
Sin ädla drottning: "värden hennes bud!
Med hennes blanden eder bön till Gud,
Och skydden henne troget, om jag faller!

---

* Belönt af Svenska Akademien 1833.

Förr eller sent vi återse hvarann,
Mig döden vinkar — eller segerfesten.
Farväl, farväl!" Han flög på ystra hästen,
Såg än en gång tillbaka, och försvann.

Försmältande i gråt Maria vill
Ännu en gång sin hjertes hand få trycka,
Och ropar: "döden sjelf förmår ej rycka
Från mig hans hjerta; mig, mig hör det till.
Men folket föll på sina knän till jorden
Och bad en bön för kungens dyra lif:
"O himmel, kraft åt ljusets kämpar gif!
Gif seger åt guldkonungen från Norden!"

II.

Thüringerwald ger då af svenska led,
På dem allvarlig skogen blickar ned,
Och skog, som män, af äkta nordisk kärna.
Tyst framför hären Gustaf Adolf red
Och vid hans sida Axel Oxenstjerna.

Så följas, natt och dag, de tvenne fram,
Det var som kronan fastväxt vid sin stam;
Dem störa ingen törs på segerfärden.
Och hvad de talte ingen själ förnam,
Men ljus och frihet gällde det för verlden.

I Arnstadt skiljas de om några dar.
En far till Franken, och den andre far
Till Lützen, — ej de redo mer tillhopa.
Och kronan föll, men stammen än stod kvar
Med roten fast, att stödja Europa.

III.

Hvad skaror af qvinnor och barn, som fly!
Hvad lågor! Der brinna nu slott och by
Och lador med guldgula axen.
Och hjorden blir stekt i det heta skjul,
Med eld drifver vattenqvaren sitt hjul,
In tågar Friedländarn i Sachsen.

Allt bäfvar. Han kommer på mordiskt besök,
De blommande städer gå upp uti rök
Och templens skatter de plundras.
Han slaktar boskap och folk om hvarann,
Han skrifver med blod, den stolte, att han
Vill fruktas, ej nöjd att beundras.

Till Naumburg närmar den jagande Holk
Sin tigerskara. Det arma folk
Till skydd ej sig reder, men döden.
Då flyger ett bud öfver hedarnas ljung:
"Han kommer, han kommer, den nordiske kung,
En engel, oss skickad i nöden."

Och räddaren kom. Hvilken jublande fest!
De kyssa hans sporrar, de kransa hans häst,
Att se honom trängas de, glade:
I stoftet de falla tillbedjande ner:
Men Gustafs panna blef molnad alltmer,
Och så till sin hofprest han sade:

"Är det ej, som folket mig trodde en Gud?
Väl sannt, mig gläder det hyllande ljud,
Men afguderi mig ej lyster.
De mana ut straff, få väl röna en dag,
Att jag, som en annan, är dödlig, är svag."
Och fram red han tankfull och dyster.

IV.

Förmörkad jorden i en molnstod satt,
Det var en hemsk, en kall november natt.
Tung låg dess dimma öfver land och haf;
Ej slog en fågel, ingen stjerna gaf
Sitt blida sken; det var så tyst, så kallt,
Som hade döden redan härjat allt.
Blott ufven satt uppå en murknad stam
Och suckade ett sorgligt läte fram,
Och stormen mellanåt från fjällen röt,
Der han ett högväxt träd ur klyftan bröt.
Men Lützens fält i tjocka dimmor stod
Och väntade på morgondagens blod.

De begge härar re'n till hvila gått:
Sin vallmoånga sömnens ande sått,
Mot vän och ovän lika gifmildt blid, —
Och begge två nu drömma blott om frid.
Förvånad nattens stilla skugga ser,
Hur mången vild kroat försonad ler,
Der nöjd han ligger vid ett fläckadt svärd,
Med kalla skölden till sin hufvudgård,
Och mången ärrig, krutbesprängd Vallon
Der sofver lutad mot en stum kanon,
Som fredlig kudde nu åt hvilan är,
Fast dödens kula i sitt sköt han bär.
Men månet öga nu i denna stund
Helt säkert sofver ut sin sista blund,
Och mången kämpe från den kalla nord
Har natt för sista gången ofvan jord.
Valkyrian rider kring och väljer ut
Af offer tusental i hvar minut.
Allt hvilar. Vaken sjelf vid månet tält
Har ögonlocken nyss af trötthet fällt.
Det är en tystnad, som för domedag,
Det är ju natten före Lützens slag!

Men Wallenstein med vaken örneblick
Uti sitt läger tyst bland tysta gick,
Och ordnade med lugn, som blixstens Gud,
De åskor, som slå ned uppå hans bud.
Ej ryms en bön uti hans stolta själ;
Att frukta himlen, tror han *sig* för väl.
Och vill han ställa om en stjernas lopp,
Titaniskt djerf han vältar berg dit opp.

Steg Herren sjelf med svärd och båga ner
Ur molnens bädd att honom slå, — hvad mer!
Han vågar striden, lyst af sin planet,
Och kan han då ej sjelf bli Gud — hvem vet?
Den gamle haft sin spira länge nog,
Tänk, om nu Friedland henne öfvertog!
Hvad mindre kan han vinna med sitt svärd
Än gudavälde i en lumpen verld?
I morgon först ett majestät af snö
Skall smältas ner. Nordlejonet må dö! —
Så grubblar han och ingen hvila får;
Men uret tolf i Lützens kyrktorn slår.
"Tänd Lützens stad i gryningen! — han bjöd —
Jag vill se morgonrodnan dubbelt röd.
Jag tänder solen sjelf hvad stund jag vill;
Men nu, tills jag befaller, natt blir still!" —
Och natten lydde. Wallenstein skred opp,
Sjelf dyster som en natt, till kullens topp,
Der mellanåt hans stumme astrolog
Mot stjernorna i midnattsmörkret såg,
Att spörja dem, i fall det blefve klart,
Om Pappenheim ej skulle komma snart. - - -

---

v.

Men Gustaf Adolf bland de trogna leder
I heligt allvar bidar stridens lek;
— Så, när ett åskmoln sig i rymden breder,
Dess viggas väntas af en reslig ek. —

Till segrens Gud hans hjerta ödmjukt beder,
Men från hans öga sömnens engel vek;
En dödens aning isande sig sänkte
På själens blomstervår, — och så han tänkte:

Hvad mer, om denna natt min sista vore,
En skugga blott emellan lif och död!
Hvad, om min själ till ljusets fader fore,
Förr'n morgondagen släckt sitt aftonglöd!
Af svaga menskor nämnes jag: *den store*,
Fast deras hyllning jag som synd förbjöd;
Mitt rykte vingadt flyger öfver hafven,
Och sjelf jag har ett enda steg till — grafven.

Och hjeltedöden går jag glad till möte;
Blott ljuset segrar, villigt slocknar *jag*.
Hur gerna än en gång i famn jag slöte
Min trogna maka, lutande och svag!
Dock henne, himmel! i ditt milda sköte
Förtror jag lugn. Ske, fader, ditt behag!
Tag i din vård mitt land, mitt barn, min maka,
Gif frihet, ljus, och tag mitt lif tillbaka!

Med hopp till Gud att för hans sak få strida,
Jag glad drog ut från mina fäders land.
Du, Herre! sjelf band skölden vid min sida
Och satte svärdet i min unga hand.

Af dig jag trygg vill stridens utgång bida,
Se! redan klarnar ju din himmels rand.”
Så hjälten sade, — dimmorna förjagas,
Hvar vakteld släcks, det börjar nu att dagas.

VI.

J heliga makter,
Som skyddande faren,
Från eviga tider,
Till jorden, som suckar i bojornas grus!
O dröjen som vakter
Kring hjälten! — bevaren
Den ädle, som strider
Vid korset, för sanning och frihet och ljus!

J helgon! som kedjen
De dödligas böner
Med allfaders vilja:
J andar, som fören hans eviga råd!
J saliga, bedjen
Att hjälten han kröner,
Att ej han må skilja
Från hämnarn sin kraft och från kämpen sin nåd!

Ur jordiska lifvet
Flyr skuggan tillbaka.
J himlar, O spriden
Förklaringens sken öfver grafvarnas snö!

Af Gud blef oss gifvet
Att bedja, att vaka;
Men skönt är i striden
För Herran att falla och segrande dö.

Snart himmelska röster
I skuggan af palmer
Till friden inviga
Den sårade hjälten med slocknande syn.
Det dagas i öster:
De herrliga psalmer
Re'n klingande stiga
Ur Svenskarnas leder mot klarnande skyn.

VII.

Guldkungen gula kyllret tog
Och sprang på gångarn hvit,
Och fram för härens spets han drog
Med heligt hjältenit.
Tag harnesk blott i dag! bad man;
"Gud är mitt harnesk," — svarte han.

Och som i fjol vid Breitenfeld
Mot gamla Tillys makt,
Blef nu den svenska hären ställd,

En ljusets riddarvakt.
På högra flygeln kungen stod
Att lifva blåa gossars mod.

När nu de öppnat sina led,
Och han med hjertlig blick,
Med vänlig helsning, fram der red,
Ny eld hvar kämpe fick.
Han var så ödmjuk, var så stor!
Hvart hjerta honom trohet svor.

"I dag på vårt besvär blir slut,
Friskt mod!" så ropar han.
Den gamla lösen delas ut,
Dock spörja de hvarann:
"Hvi snafvar kungens hvita häst?
Nå, Gud allena vet det bäst."

Bort med all oro och all sorg!
Nu alla man till bön!
"Vår Gud är oss en väldig borg",
Den psalmen klingar skön.
Och så på ärans blanka stråt,
Och tätt i kungens spår, — framåt!

VIII.

Framåt det gick, framåt i heta striden,
Och länge främst man lejonkungen såg.
Hans sista rop var: "biden, gossar, biden!"
Men snart han gömd för deras blickar låg.
Hans arm är krossad, blod ur såren strömmar,
Hans hand har släppt den hvita gångarns tömmar.

O sorg, o blygd! Hvad, Svenskar, fins det ingen,
Som tar hans sista hjertesuck emot?
Blott, oskiljaktig, unge Leubelfingen
Dödssårad ligger vid sin herres fot.
Han reser sig och, fast han sjelf förblöder,
Sin store kung i dödens kamp han stöder.

Ett värjstygn träffar än den späda handen,
Hon släpper ej ändock sin dyra skatt.
Men hjelten, maktlös, dignar ned på sanden,
Och för hans öga är det redan natt.
Snart kring hans kropp slåss fienden om rofven,
Och mot hans panna skrapa hästar hofven.

Då stelnar armen på hans vapenbröder,
Då pressar deras bröst förtviflans harm.
Der går ett verop: "Svenske kungen blöder,

Han syns ej mer i stridens vilda larm.
Med lossad sadel och med blodig bringa,
Ses blott hans stridshäst öfver liken springa."

IX.

Dock — innan fasans köld hvart hjerta isar —
Först hämnaden eldar opp de trogna bröst.
Sin smärta i sin bragd soldaten visar,
Han hör inom sig än sin konungs röst.
Han vill ej sörja, förr'n sin Gud han prisar
För segerns lycka. Striden är hans tröst.
Han svär att, innan soln i blod går neder,
Skall segern vinnas af de svenska leder.

Och eden hölls. Förfärlig striden blossar,
Och Pappenheim der faller, äfven han. —
Ännu i döden Gustaf mörkret krossar,
Hans ande var det än, som seger vann;
Ty förr'n tillsist hans blå, hans gula gossar
På fältet ligga strödda, man vid man,
I Schwedenstein de segerrunor hugga,
Dem friska popplar än i dag beskugga.

Der sucka nu löfven vid vindarnas sus.
    Den strid är fullbordad,
    Re'n hjelten är jordad,
Vid slägternas lofsång, i seklernas grus.
    Hans grafvård betäckes

Af ramlade välden och konungahus,
Och mer han ej väckes.
Men än ur de böljande tidernas brus
Hans minne vi berge,
Så länge ett Sverge
Fins kvar uti nordnen,
Så länge på jorden
Ett hjerta än klappar för sanning och ljus.

STRÖDDA DIKTER.

II.

SÖDERLÄNSKA ÄMNEN.

ITALIA.

*Dal pigro e grave sonno, ove sepolta
Sei già tanti anni, omai sorgi e respira.*

GUIDICIONI.

Hon sofver nätter, sofver dar,
ITALIA, söderns stolta mö:
Sin hufvudgård hon bäddat har
Af alpers rena snö.
Med hjessan stödd mot deras topp,
Med kind, än blossande, än kall,
Hon sträcker ut sin smärta kropp
Till Etnas fotapall.

Den höga sköldmön hvilar godt,
Hon andas ut från mödors tvång:
"Hon är ej död, hon sofver blott,"
Och väcks väl än en gång.
Ett rosenläger, ej en graf,
Är henne ljufva blomster-ön;
Och slumrerskan i tvenne haf
Sig speglar, dubbelt skön.

Af ålder bär hon inga spår,
Ej årens last är henne tung:
Hon lefvat har sextusen år
Och är dock lika ung.

Hur mången runa Tiden skar,
Den har ej hennes panna frätt;
Till smink hon morgonrodnan har
Och soln till bröstbukett.

Kring henne ler en lagerskog
Med vinlöfskransar rikt behängd,
Och marken, rörd af ingen plog,
Ger skördar der i mängd.
Granaten, mandeln blommar der,
Och oljoträdet drar sin must,
Och drufvan kokar sina bär
På evig solskenskust.

Af söderns strålar purpurstänkt,
Begjutet nyss af daggens bad,
Sitt gyllne klot orangen hängt
Bland dunkelgröna blad.
Sitt bord naturen dukar fram
Med mullbär och johannisbröd,
Och lutad emot piniens stam
Står oleandern röd.

Der falla löfven aldrig af,
Ej frukt är der från blomma skild,
Och mais-skörd vaggas som ett haf,
Och cactus växer vild.
Der öfvervintra sommarbin
I myrtenlundars varma sus,
Och jorden dricker solens vin
Uti ett evigt rus.

Hon sofver dar, hon sofver år
ITALIA, söderns sköna mö;
Och näktergaln sin vaggsång slår
I toner, som ej dö,
Så ljufliga, att mången gång
Naturens pulsar slå af fröjd,
Och floden saktar, tjust, sitt språng
Från apenninens höjd.

Det går en suck ur berg och sten,
Ur blommans själ en suck det går,
Och gren sig lutar öm mot gren,
När näktergalen slår.
Allt skapadt tycks försmälta då
Som i en salig midnattskyss:
Med stjernor himlen ser derpå
Och sitter sjelf och lyss.

I slumrarinnans mörka hår
Hvar stjerna gnistrar som juvel,
Tills dagen fram ur öster går
Med glada färgers spel.
Men hon, i trollande behag,
Hon sofver dar, hon sofver år,
I morgon, likasom i dag,
I dag, liksom i går.

Hvad drömmer hon? — så frågar du.
Hon drömmer segerklang af svärd,
Hon drömmer om de kullar sju,
Som styrde förr en verld.

Om Romulus, som byggde sta'n,
 Om Numa, grundarn af dess thron,
 Om Scipio, Coriolan,
 Om Cæsar drömmer hon.

Hon drömmer om hvar forntidsbragd,
 Hvar fest i Ryktets helgedom,
 Då vinning blef till vinning lagd,
 Och verlden hette Rom.
 Då från "barbaren" allting togs,
 Och han att lefva knapt fick rum,
 Men segrarn, hölj'd af lager, drogs
 Till Capitolium.

Och tusental af år de fly
 I hennes dröm som ögonblick; —
 Hon drömmer om ett hjelteny,
 Som upp ur hafvet gick:
 Om korsikanarns store son
 För hvilken kungar nyss böjt knän:
 Hon drömmer om Napoleon,
 Hon drömmer om Eugène.

Hvad välljud fyller hennes dröm!
 Af glada toner hvilket rus!
 Det kommer ifrån Anios ström,
 Från Teveronens brus.
 Hon Flaccus hör sin lyra slå —
 Mæcenassångarn — och bredvid
 Æneas-skalden ser hon stå
 I samtal med Ovid.

Men, när *de* tystnat, hör ett klang
Af sång, än mera skär och hög!
Den sången upp till himlen sprang,
Den öfver stjernor flög;
Men först till Orkus ner den steg,
Steg se'n till Purgatorium,
Och afgrundsskaran häpen teg,
Och englars hymn blef stum.

Den sången är en åskans son,
Den hörs som stormens skarpa slag,
Den liknar domsbasunens då
På världens sista dag.
Men mild som sorlet af en bäck,
En flöjtton, hörd i dalens famn,
En annan sång nu klingar täck
Och suckar Lauras namn.

Nu öfver slumrarinnans kind
Se, hur ett himmelskt löje gått!
Der skalkas, som en sommarvind,
En annan sångardrott.
Han sjunger Rolands äfventyr
Och Rolands vansinn, glad och öm;
Han diktar skälmsk, sjelfsvåldig, yr,
En riddarlivets dröm.

Och herrligt sluter sig till dem
En svan med genomborradt bröst,
Den skald, som sjöng Jerusalem
Med englatungors röst;

Sju år han i sitt fångtorn satt,
Mot Leonoras fönster vänd,
Och sökte dager i sin natt,
Af egna glöd förbränd.

Ett dårhushjon han stirrar vild,
Förgudad nyss och nu beled.
ITALIA suckar vid hans bild,
I drömmens spegel sedd:
Och väldigt häfves hennes barm,
Likt vågen af en fradgad sjö;
Man ser ett drag af sorg, af harm,
På hennes pannas snö.

Ha nu Italiens skalder dött? —
Med denna vesterns poësi,
Hvars like man ej sedan mött,
Säg, är det nu förbi?
Nej, än hon småler slumrerskan,
Hon Monti hört ej längese'n,
Och, hvad som henne trösta kan,
Manzoni lefver än.

Nu taflor drömmen rullar opp,
Och Rafaël dem målat har.
Det himmelska har der fått kropp,
Men genomskinligt klar.
Ett gudabarn i strålar ler,
Madonnans anlet blickar gladt,
Och gjuten kring dem begge ser
Hon nu Correggios Natt.

Och Natten, af en engels* hand
 I marmor huggen, ser hon ock:
 En själ, som sina lågor band
 I stenens hårda block! —
 Canovas gratier sväfva tre
 Kring hennes hvita nattduksbord;
 Men störste mästarns atelier
 Har nyckeln gömd i nord.

Han föddes ej vid hennes haf,
 Han är ej hennes son, ej bror,
 Men det var hon, som intryck gaf:
 Hos henne blef han stor.
 När Ryktet, med hans namn i glans,
 Far länder ut, far länder in,
Sin ära räknar hon för hans,
Hans räknar hon för sin.

Nu hör på Comos stilla vik,
 Den månbeglänsta, klingar tyst
 En himmelskt smältande musik,
 Af nattens vindar kysst!
 Monn' näktergalen sjunger der?
 Nej, menskohand, nej, menskobröst.
 Monn' det violn från Parma** är?
 Monn' det är Grisis röst?

---

* Michel Angelo.

** Paganini.

Än suckar likna dessa ljud,
 Än måla de begärens storm,
 Än stiga de till himlens Gud
 I tempelhymners form.
 Från *stabat mater* hvilket språng
 Af toner ned till älskarns drill,
 Till gondolierens ömma sång,
 När hafvet sofver still!

Så sväfva toner, färger, ord
 Och bilder för ITALIAS själ;
 Och hvart hon ser, åt haf, åt jord,
 Hon känner allt så väl.
 Allt lefver, allt för henne står
 Föryngradt. — Men, i *en* minut,
 Hvad prakt, hvad under, ögat slår!
 Är drömmen än ej slut?

Der glänser murad marmorstad,
 Der strålar rikt kupolers topp,
 Der skimrar luftig kolonnad,
 Som drömmen nu byggt opp.
 Der öppnar Pantheon sin rund,
 Och Petri dôme tändt sina bloss;
 Der thronar stolt på seklers grund
 Theatrarnas koloss.

Ur skyn palatser stiga ner,
 Jordfästa sig kring Tiberns ström. —
 Monn' det är verklighet hon ser,
 ITALIA, monn' en dröm?

Hvad konst har stort, hvad dikt har skönt,
Hvad glans och färg åt lifvet ger,
Allt har hon sett, allt har hon rönt,
Hon *har*, — det är ej mer!

Och dar hon sofver, sofver år,
En drömverld blott bär henne skatt;
Men mot en tid, som förestår,
Halft vaken ser hon gladt.
Lång natten var, ej evig dock,
Det ljusnar re'n vid österns bryn:
Hon öppnar sina ögonlock,
Hon ser en framtidssyn.

Hon ser en yngling, hälften man,
Han har en romersk hjeltes skick:
Den vises allvar äger han
Och triumfatorns blick.
Mot farors hot han går med köld,
Ej kärlek blott, beundran värd:
Rättvisa sitter på hans sköld,
Och Seger på hans svärd.

Men hvadan? — Ty hans like haft
Har ej på länge söderns ätt.
Hans själ är eld, hans vilja kraft,
Hans valspråk: "folkens rätt."
Hvar fins han, ny Napoleon,
Hvar bor han, under hvilka trån?
O att han komme norr ifrån,
En ättling af Eugène!

Han seglar öfver vredgad sjö,
 Han klättrar öfver branta fjäll,
 Han landar vid den huldas ö,
 Han klappar på dess tjäll.
 "Stå upp, ITALIA! — ropar han —
 Dig hämnarn nalkas, vakna glad!
 Spänn till triumf ditt segerspann,
 Kör in i Romas stad!

"Förnedrade! res dig igen!
 Än är din verlds-role ej förbi;
 Europas hjerta är du än,
 Och skall så evigt bli.
 Från höjderna af vatikan,
 Vid åskors dån, hör kräklans fall!
 Och öppen, fri, som solens ban,
 Din framtid stråla skall.

"Ditt ok från sköna skuldran hvälf,
 Och vräk det ner i hafvets sand!
 Jag hjälper dig, nej, hjälp dig sjelf!
 Slit fort din trældoms band!
 I samlad endrägt känn din kraft,
 Försvara stark ditt fordna rum,
 Men drick ej minnets nektarsaft
 Blott som ett opium!

"Än blommar konst, än odlas vett
 I Arnos dal, på Tiberns strand,
 Och har väl solens öga sett
 Ett mera herrligt land?

Så vakna sköna, stolta mö!
 Blif åter hvad du ej förblef!
 Det är för tidigt än att dö,
 Stå upp på nytt och — lef!"

Och unga hjeltens rop hon hör,
 Hans bild står qvar, som drömmen, ljuf:
 Hon sakta nu uppå sig rör,
 Då rör sig ock Vesuv;
 Det sprutar eld den långa natt,
 Och slungar sten mot fega män:
 Det är en vink, ett tecken, att
 ITALIA lefver än.

Och alp från alp det höres gå
 Ett skakande, ett vredgadt ljud;
 Och Medelhafvet darrar då
 Uti sin blåa skrud;
 Och golfen hviskar till sin strand,
 Till sina klyftor stranden se'n:
 "Ån fins det kraft i Cæsars land,
 ITALIA lefver än."

Hon lefver. — Snart den dag skall gry,
 Då ej hon är trälinna mer,
 Då våldets hot, då vapnens gny,
 Ej henne bäfvan ger;
 Då hon skall sitta på sin thron,
 Mot sina hvita alper stödd,
 Och samla kring sig **en** nation
 Med kraft ej än förblödd.

Än fins ett Rom på jordens ring,
Som räknar slägt med krigets Gud:
Dess örnar kunna flyga kring
Ännu med segerbud. —
Förr'n storm, som nu kring världen far,
Till ro har lagt sin vinge ner,
Var viss, ITALIA vaknat har,
Hon sofver icke mer.

MINNETS FANTASI.

Jag hör, hur höstvind i löfven klagar,
Jag ser, hur höstsol med fart sig sänker,
Då går jag stilla för mig och tänker
På fjerran nejder och fjerran dagar;
Och minnen ljufva och bilder höga
På lätta vingar sig till mig närma,
Med glans och fägring de slå mitt öga,
De fylla hjertat med sol och värma.

Då går jag ännu i alpens branter
Och hör, med dån hur laviner välta,
Ser vattenfallen sitt silfver smälta
Och störta ned ifrån alla kanter;
Ser gletscher skimra i aftonfärgen,
Med blommor möter en schweizerflicka,
Och klara sjöar emellan bergen
Som mörkblå ögon emot mig blicka.

Ett vallhorn ljuder ur stilla dalen,
Och *kuhreihn* svarar från fjällets toppar,
Halft sorgligt gladt, som bland vårens knoppar
En tonsuck, drillad af näktergalen; —
Och hjordars klockspel melodiskt blandas
Med glada röster: och frid, försoning,
Ur hvarje pulsslag af lifvet andas,
Och trefnad blickar ur hvarje boning.

Än tycker jag mig på hafvet gunga,
 På Medelhafvet. — Ur blåa djupen
 Delfiner spritta kring lätta slupen,
 Och himlens vindar i seglen sjunga.
 Nu böljan växer med fradgad ifver,
 Men gladt är modet, fast stormen tjuter;
 Italien är det, dit den oss drifver,
 Italiens kust upp ur vågen skjuter.

Framför oss ligger, i unga kransen
 Af evigt grönskande apenniner,
 Columbi stad; hur dess marmor skiner,
 Hur templen solas i morgonglansen!
 Men åter förs jag af drömmens lekar
 Till Florens. — Känn, hur oranger dofta!
 O sjungen, fåglar, i Arnos ekar
 Den sång, som jag fordom der hört så ofta!

Och nu jag sitter vid Tiberns vågor,
 Från Corso hör jag ett glädtigt hvimmel,
 Och hänryckt ser jag på Romas himmel
 Dess granna färgspel i vesterns lågor.
 Pilgrimer ligga i stilla dyrkan
 På knä för heliga föremålen;
 Kaskader brusa. — På Peterskyrkan
 Sig hvälfver strålande hög kupolen.

Jag går längs Forum på *Sacra via*
 Till Coliséén; — hvilket jätteunder!
 Jag går i Villa Pamfilis lunder,
 Tills klostren ringa Ave Maria,

Och natten blickar med tusen stjernor
På marmortempel, på kolonnader,
Och i hvart fönster stå ömma tärnor
Och lyss på älskares serenader.

Vesuv! med hurtiga reskamrater
Din glödspets än jag en gång beträder;
Med brända fötter, med svedda kläder,
Vi koka qvällsvard uti din krater.
Hur vred du sjuder, hur snabb du mördar!
Du gråter eld — och i aska qväfves
Den glada slätten med folk och skördar,
Och städer söker man se'n förgäfves.

Så, fantasi! du mig ofta låter
Få lefva om alla rika stunder;
Till konstens hem, till naturens under,
Du i en blink mig förflyttar åter.
De nakna fälten, den frusna heden,
I rosor klär du och hyacinter,
Du trollar åter ett flyktadt Eden,
Och ger mig Rom midt i nordens vinter.

Blif kvar, blif hos mig! Se, slägter falla
Som löf, och tiden än kyler, bränner,
Och våra fröjder och våra vänner
De blekna, dö, och förändras alla;
Men dina bilder stå evigt unga,
Och sång och kärlek dö ingendera.
Att kunna älska och kunna sjunga
Och minnas se'n, — hvad begär jag mera?

EN AFTON I TIVOLI.

Till landets skuggor, smyckade af Flora,
En sommarqväll mig drog från Tiberns våg,
Och Romas stad, den eviga, den stora,
Med sina skatter re'n bakom mig låg;
Dock, minnets kullar! Än mitt hjerta visste,
Att blott en lek dess afsked var från er.
Ej kommen ännu dagen var, den siste,
Då jag på allvar eder åsyn miste
Och ville vända om — och fick det icke mer.

Mig drog en längtan till Sabinerbergen.
Jag deras kedja måla vill, — men nej!
Hvem ger mig penseln och hvar får jag färgen,
En saft af blåklint och förgätmigej?
Se dem från Rom! Se hur hvarann de följa,
En blåklädd lifvakt kring en klassisk jord!
Ett genomskinligt flor dem söker dölja:
Så blå är endast Medelhafvets bölja,
Och någon enda gång en sommarsky i nord.

Hur friskt det susar i olivebladen,
Hur vinkar ej naturens helgedom!
Och det blir qvaft, man längtar ut från staden
I sommarqvälln, fast staden heter Rom.
På Forum vill jag gå, när stormen hviner
Bland brutna tempel öfver hjeltars ben;
Men trött man blir att evigt se ruiner,
Och mången gång, när solen vänligt skiner,
En blomma gläder mer än sjelfva Coliséen.

Jag gick den gamla Via Tiburtina,
Så ofta trampad i de fordna dar.
En hvar har anor. Hon har också sina
Och dem bär häfden troget i förvar.
Här af Sabiner mången väpnad skara
Mot Latiens örnar sig i härnad gett. -
Jag kom till Anio, kom till Solfatara,
Och nu förtjust att re'n vid målet vara,
Mitt öga såg en syn, mer skön än drömmen sett.

Der låg på bergets sluttning bland oliver
En stad och glimrade i aftonsoln:
En flod sprang utför bergets vägg med ifver,
Och rosen ångade och nattvioln:
Citronen glödde mellan dunkla bladen,
Och fågeltoner flögo mig förbi;
Men som en åska dånade kaskaden,
Der hon i djupet störtade, och staden
Han var ett Edens barn, — han hette Tivoli.

Och aftonhimlen blef alltmera blånad,
 Af solens klot i vester purpurstänkt:
 Jag såg mot jorden, såg mot skyn förvånad
 Och tänkte tankar, som jag förr ej tänkt.
 Allt var mig nytt: bland pinier stod blott alen,
 Ett sändebud från nord till Floras fest;
 Men kaskateller hoppade i dalen
 Med silfverskum, att lyss på näktergalen,
 Som i en fikonskog nu satt och sjöng som bäst.

Och när hans toner nu som ömmast drilla,
 En ljuftig flöjt i Aniofallets brus,
 Och jag vid foten af Mæcenar' Villa
 Satt drömmande i aftonrodnans ljus;
 Då kom en herde till mig med de orden:
 "Till dig, o främling, bref i Rom jag fick,
 Ett bref, som kommit långt ifrån, från norden". —
 Jag tog det, bröt det, ack! från fosterjorden
 Det kom, förskönande det skönsta ögonblick.

Det föll ett blad derur. Det var den sången,
 Som skalden vid guldbrylllopsfesten qvad
 Om Gustafs tid, der Kellgren, Creutz och mången,
 Som sjöng på den, fick lif i hvarje rad:
 Och Lidner gråtögd, Bellman i sin yra,
 De kommo mot mig ur en vinlöfs-gång.
 O! i en nejd, der Flaccus slog sin lyra,
 Hur dessa svenska ljud mig voro dyra,
 Vid Teveronens svall hur skön en Mälarsång!

Jag kände ljuden. Jag läst Frithiofs saga,
Som nu Europa lär sig utantill:
Ej blott på svenska Ingeborg hörs klaga,
Hon sätter sucken på hvad språk hon vill.
Ack, här — jag tänkte — här i blomstersalen
Må sången höras från min fosterjord!
Jag läste högt. — Det blir så still i dalen,
Och forsen saktas, tyst blir näktergalen,
Tyst söderns näktergal för den, som slår i nord.

Och fredligt landtfolk hade emot stammen
Af en cypress ställt sina liar nyss,
Och herdar kommo med sin hjord, och lammen
I feta gräset lade sig att lyss.
En skara, som till klosterfesten tågar,
Sig glömmer qvar, och går ej mera bort:
I allas blickar glad förundran lågar,
Och blyg till slut en vignerola frågar:
"Hvad språk är detta, skönt, ja nästan skönt som vårt.

"Hvad språk är detta, väldigt som kaskaden,
Och ömt och klangrikt som vår näktergal?"
Så frågar hon, så frågar hela raden,
Vid dessa nordljud i hesperisk dal.
Och när jag svarat: det är svenska sången,
Och skaran sedan gått mig gladt förbi,
Och sista herden längese'n var gången,
Jag hörde genljud ropa; "svenska sången!"
Det ljud så eget skönt i dalu vid Tivoli.

Och djupt jag kände, nord! jag blir dig trogen,
Ej södern gör min kärlek till dig matt. —
Nu blef det mörkt, men månen sam ur skogen,
Försilfrande Italiens svarta natt.
Ånyo underbara fåglar drilla,
Ånyo störtar dof kaskaden ner:
Jag till min boning återvände stilla,
Men först jag bröt uti Horatii Villa
En qvist af Dafnes träd, — den skickar jag TEGNÉR.

TIGGAREN I ROM.

”Hvem vågar sig ut på torntakets spets?
Hvem är att tända kupolen tillreds?

Först tage han aflat och Herrans bröd;
Till möte går han en hotande död.

Men tänder han korset, och slår sig ihjäl,
Tar kyrkan moderligt vård om hans själ.”

Så talar en sysslände klosterprest
I Rom, vid Sankt Petri och Pauli fest.

Och svaret dröjer. Då träder der fram
En gubbe och bringar de unga på skam.

”Låt ungdomen lefva! — han säger — mot den
Ler lifvet i varmaste färger än;

Men mig är det bleknadt. Hvad fäster mig kvar?
En hund är det enda jag äger och har.

Väl tycks jag er skröplig och gammal och grå,
Nog tänder i qväll jag kupolen ändå.”

Så sagdt. Till Lorenzokapellet han går,
Gör bot och gör bikt, och sin aflat får.

Men Tibern af brokiga skaror en krans
Re'n samlat, som vänta på festens glans.

Mot Petersdömen hvart öga ser,
Och alla längta, att soln må gå ner.

Nu strös öfver bergen dess sista sken
I silfver och purpur, och slocknar alltre'n,

Och svart i sin glänsande sammetsdrägt
Står Natten och väntar: — det rörs ej en flägt.

Men, öfver Sankt Angelos skimrande topp,
Vid Tiberbron en raket springer opp,

Och stilla, lik stjernan, som bådär att snart
Sig hela hvalfvet skall tända klart,

Ett ensligt bloss — månet Ave be's —
På högsta kupolen nu irra ses.

Då slå i en blink millioner af ljus
Ur murarna fram uppå Herrans hus.

I lågor står templet, i lågor står skyn,
Och högst brinner korset. — Förtrollande syn!

Är himlen ej öppnad? Har ner den sig sänkt?
En glans, som denna, blott *der* man sig tänkt.

Det är ju, som in i de saligas tjäll
Hvart öga fick kasta en blick i qväll!

Hur flammar Sankt Peter! hur dess kolonnad
Nu lyser opp de sju kullarnas stad!

Och hela Campagnan, nyss ödslig och tom,
Får ljus ifrån strålarnas helgedom.

I natt gå nya solar sin ban,
Det faller ett stjernregn på vatikan.

Och himmel och jord utaf skenet förgylls,
Och luften af tusende glädjeron fylls.

På gubben faller ock festens ljus,
Han ligger krossad bland tegel och grus.

Hans dödssuck hörs ej för jubelskri,
Dock är han nöjd, att det nu är förbi.

Hvem bryr sig om honom? — Der står blott en hund
Och slickar såren i sista stund.*

---

* Vid den bekanta illuminationen af Peterskyrkan, är tändningen af korset på kupolens spets, hvarifrån sedan, i ett ögonblick, ljuset utströmmar till templet's alla öfriga delar, förenad med sådan lifsfara, att verkställaren vanligen förut annammar sakramentet.

TILL EN UNG NORRMAN I ROM.

När, i en framtid, kring en nordisk spis
På fädrens vis
I qvälln du lycklig sitter bland de dina,
Och mins, från unga år, kring land och våg
Ditt pilgrimståg
Till Petri graf - ett vesterns Palestina, -

Och minnets fåglar ljufligt sjunga då
Om himmel blå,
Som spänner hvalfvet öfver söderns under;
Och du hör toner från Albanosjön,
Och nunnors bön
Vid Avertingning uti klosterlunder, —

Och blicken, tjust, vid månens silfversken
Ser Coliséen
Sin jätteskugga nedåt Forum kasta,
Der Romas söner än, med spöklik gång,
Vid segersång
Med vunna rof till *Templum Jovis* hasta; —

Ack! Monn' ej då, från hustru, barn och fjäll,
I dimmig qväll
Du längta skall till minnens ljusa bana?
Men kommer så till Tibern du igen,
Sök upp din vän
I numro sexton *Via Gregoriana!*

NORDMÖN I SÖDER.

Näktergal, tystna! Stjernan nyss dog,
Morgonen gryr, det dagas alltre'n.
Klagande vän i doftande skog,
Qväf dina toner! Slumra på gren! —
Slocknande ljud! jag väl er förstår:
Nordmön i söder dröja ej får.

Blånande berg och blånande haf,
Skogar af lager, fikon, oliv,
Speglande flod, som svalka mig gaf!,
Aldrig er ser jag mer i mitt lif.
Blommande dal, som tjuste min själ!
Nordmön med sorg dig bjuder farväl.

Uppe vid poln der ligger ett tjäll,
Mossor och ljung der gro utanför:
Der är det skumt från morgon till qväll,
Stormarnas tjut man i midnatten hör.
Der skall den bleka nordlandens mö
Kyla sitt hjertas lågor med snö.

Fjällarnas barn, min vagga ju stod
Högt upp i världens yttersta hörn:
Norrskan så hemskt der glimma i blod,
Ute på rof gå varglo och björn.
Sydliga jord! du annat mig gaf,
Här har jag lefvat, der blir min graf.

Purprade skyar! Solgudens spann!
Båden J redan afskedets dag?
Näktergal! du, hvars sång nyss försvann,
Hör jag då aldrig mer dina slag?
Tyst, än en ton — den sista! — farväl!
Minne! blott *du* kan trösta min själ.

MIDSOMMARNATTEN VID ARNO.

O midnattsol! jag ser dig ej i år,
Der på mitt hemlands ljusa fjäll du glöder,
Der still, som förr i Gideon, du står. —
Ack, der är dag, när vi ha natt i söder.

Och dig ej heller, fjällens ros! jag ser,
Hur än jag söka må i Arnos dalar:
I yppig glans här mången blomma ler,
Som du dock ingen till mitt hjerta talar.

Hur väl ändå, att Tiden still ej står
Som dagens drott, ej glömmer sig som denne.
Fort må han flyga, fort! ty nästa år,
O midnattssol, då ser jag dig — och henne.

SKUGGSTYCKE I NEAPEL.

Försona ser jag eld och vatten,
Ty solen ned i hafvet går,
Och redan står den svarta Natten
Med stjernjuveler i sitt hår.
Den purpur, som i vestern glöder,
Försvinner med ett andedrag;
Det fins ej afton här i söder,
En blink! — och det är natt från dag.

Slut ögat till! Nyss såg du solen;
Slå ögat opp! — det månen är.
Som en oktober natt vid polen,
Så lång är sommarnatten här.
I norden blott en dröm, en villa,
Hon leker skymning en minut;
Men här i södern blir hon stilla
Och sofver sina timmar ut.

Den halft förbrända jorden svalar
Sin kind i blomsterdaggens bad,
Och mellan löfven näktergalar
Slå upp sin längtans serenad;
Men öfver Medelhafvets yta,
Som speglar stjernan i dess gång,
Vid fackelsken gondoler flyta
Med skämt, guitarrklang och med sång.

Och rosor utaf eld ur vågen
Ses växa opp, vid årans slag.
År det en morgonglans — J frågen —
Till någon underjordisk dag?
Ty eld der bor i hvarje droppe;
Den elden är så ren, så skär
Som månens silfverljus deroppe,
Men matt han som en lysmask är.

Dess mera dunkelröd är branden,
Som glöder fram ur bergets topp
Der borta på den venstra stranden,
Som vådeldsdiger lysas opp.
Vesuv! hvi kan du ej försonas,
Hvi mildras ej ditt ljungeldshot,
Fast städer, bedjande att skonas,
I stoftet ligga för din fot?

Pompeji du betäckt med lava,
I slagg du Herkulanum gömt;
Vill nu Neapel du begrafva,
Har du ej än din eldbrunn tömt?
Förslå ej Medelhafvets vågor
Att släcka harmen i ditt bröst?
Göm i ditt hjerta dina lågor?
Gennajo är Neapels tröst.

Gennajo står på flodens brygga,
Åt din volkan han bjuder trots;
Han nya städer låter bygga,
Der förr de gamla ha förgåtts;

Han väcker upp den verld derunder,
Som du i natt och aska höljt;
Han klär med drufvor, blommor, lunder
Hvad dina lavaströmmar sköljt.

Men re'n längs golfen ljusen släckas
Och ljuden dö så småningom,
Och skuggorna allt längre sträckas, —
Skall jag till hemmet vända om?
Nej! dit till höjden vill jag ila,
Som stiger ur det ljumma haf,
I Pausilippen vill jag hvila,
Se soln gå opp från Maros graf.

När albans första ljusning strimmar,
Och haf och jord då skifta färg,
Och Capri i ett eldhaf simmar
Med sina palmer, sina berg;
Bland tusen glada menskohopar,
Som strömma hit från land och sjö,
Jag skyndar ner förtjust och ropar:
"Se Napoli — och sedan dö!" *

---

* "*Vedi Napoli e poi muori!*" Neapolitanskt ordspråk.

EN MORGON I VILLA REALE.

Jag gick en dag, vid löfvens lätta susning,
 Längs utmed stranden fram till Maros graf,
 Och ögat njöt, med aldrig mättad tjusning,
 En sådan himmel och ett sådant haf.
 Framför mig krusades den blåa fjärden
 Af vindens anda, svalkande och ljuf:
 Bakom mig låg den skönsta stad i verlden,
 Och midtemot mig reste sig Vesuv.
 Sångfåglar slogo, täflande om priset,
 Sin fulla drill i fikonlöfvens natt;
 Och allt var helsa, allt var ljust och gladt,
 Som första dagens sol i paradiset.

Bäst så jag gick längs hafvets bugter fram,
 Och gladde mig åt sången, vågen, dagen,
 Med bok i hand satt lutad mot en stam
 En man, med söderns prägel uti dragen.
 De vexplade, för hvarje nyläst rad,
 I mimiskt spel: man såg, än vreden jäste
 Uti hans bröst, — än var han stolt, än glad,
 Han led och njöt, han lefde hvad han läste.
 För hvad naturen skref der rundtomkring,
 Försänkt i boken, hade *han* ej öga:
 Af skådespelet i det låga, höga,
 Han njöt, han såg, han hörde ingenting.

Men moln och solsken flögo öfver pannan,
Och ögat ömsom tårades och log; —
Så satt han, läste sida efter annan,
Och såg ej opp, och andan knapt han drog.
Den mannen — tänkte jag — lär solen bränna
I hjernans kamrar; är det ej en tok,
Som på en dag, en sådan ort, som denna,
Kan glömma jord och himmel — för en bok!
Och dock, det lyser eld, det blixtrar snille
Ur dessa ögon, dessa musklers spel; —
Det är ej hans, nej, det är bokens fel:
Den boken framför allt jag känna ville.
På skalder har Italien ingen brist,
Från Dante ner till Monti hvilken skara!
Ja, en af dessa lär väl denne vara,
Men hvem? Låt se! En af de största visst.
Nu mannens intryck syntes djupa, starka,
Då tänkte jag: det sjelfva Dante är;
Men åter blef han vek, och öm, och kär, —
Då tänkte jag: nej, nej, det är Petrarca!

Så, oviss än, jag gick min bana fram
Af sköna stunder att ett *mer* förvärfva,
Och, mellan Cap Misen och Cap Minerva,
Jag såg hur Capri utpå golfen sam.
Två uddar, lika herrliga att skåda!
Hvart skall hon styra kosan väl i dag?
Hon tycktes oviss, hon, emellan båda,
Som mellan Dante och Petrarca jag. —
Men redan brände solen öfvermåttan,
Facchinon lopp till osterians bord,

Och herden från Puzzuoli dref sin hjord
Till Pausilippen, in i svala grottan.
Och hafvet glödde nu i middagsbrand,
Och ingen blomma mer förmådde vaka,
Och, djur och växter, alla efterhand
I slummer sänktes, — jag gick hem tillbaka.
Men vid jag så till hemmet vände om
Att, lik de andra, njuta min siesta,
Der mannen satt och läste nyss, jag kom
I förbifarten än en blick att fästa.
Försvunnen mannen var, men boken kvar,
Och denna nu jag ej var sen att taga; —
Det Dante ej, det ej Petrarca var,
Det var en landsman, det var Frithiofs saga.

PÅ HAFVET.

Mig hafvet är kärt,
Dess böljande kullar att älska jag lärt.
Mig gläder i ensliga natten
Se himmel och vatten.

Hvad rymd för min syn!
Ett stjernhvalf i djupet, ett stjernhvalf i skyn!
Hur godt, att naturljud få höra,
Dem menskor ej störa!

Hvart klagande ord,
Som hafvet hörs gråtande hviska åt jord,
Hvar suck, som ur djupet hörs svalla,
Nu hör jag dem alla.

O jord, huru kär
För hafvet, din sörjande moder, du är!
Kring dig, som dock henne förskjuter,
Hon armarna sluter.

Hon klappar på land
Med vågorna ständigt, — hon suckar mot strand.
Du glänser i nyfödda vårar;
Hon badar i tårar.

För lärkornas röst
Du hör ej de stormar, som slita dess bröst;
Du hör, för sefirerna ljumma,
Ej böljor, som skumma.

Men Ljuset, din far,
Ibland henne tröstar, — straxt pannan blir klar:
Allt stillare tårarna flyta,
Hon lugnar sin yta;

Och seglen från mast
Då refvas, och vindarna tystna i hast,
Och hafvet blott ligger och tänker
På solen, som blänker.

Jag älskar dig, haf!
Du skönhets vagga, du åldrarnas graf!
Hvar oro i djupet du sköljer,
Jag gerna dig följer.

Omätlig du står,
Fast sjelf blott i skapelsens öga en tår;
Och stjernan och solen du speglar
Och jullen, som seglar.

Hvad minst är, hvad störst,
För allt har du bilder; — du läskar min törst,
Du gungar till sömns hvarje smärta,
Du svalkar mitt hjerta.

Mitt hjerta, som ditt,
Haft solsken och stormar, har älskat och stridt.
Nu sakta åt söder mig vagga!
Dit visar min flagga.

Och när jag min håg
Derute har mättat, mig låna din våg
Ånyo! — Låt hem den mig bära
Till stranden, den kära!

Der flyger en and;
Han flyger mot norden, han flyger åt land.
Han hinner väl fram innan qvällen,
Till insjön vid fjällen.

Der slår du dig ner,
Luftseglare lilla! — Re'n syns du ej mer.
Tag med dig, tag med under vingen
En helsning! — Glöm ingen!

Der ilar en flock
Flyttfåglar, — de styra mot hemmet, de ock.
O, helsen till fädernejorden,
Till våren i norden!

OM BORD PÅ "SVENSKA LEJONET."

Lustigt det är öfver salta vågor
Följa det svenska lejonet åt.
Se, hur det frustar båd' rök och lågor,
Hittar, som fordom, sin kända stråt!
Fiendens hjelmar, som böljornas skum,
Klyfver det ännu, och banar sig rum.

Hurtigt det går öfver blåa djupen
Hän till Germaniens vinkande jord.
Svenska lejonet heter slupen,
Svenska hjertan den har om bord.
Kämpande lefva och segrande dö,
Är lejonets valspråk till land och sjö.

Herrligt det är öfver vågor simma,
Dem Gustaf Adolf den store har plöjt:
Kyssa den strand, der i fordomtima
Han sina knän till bönen har böjt.
Målet, som han, för vårt nattliga lopp
Hinna vi alla, när solen går opp.

EN SVENSK TAFLA I BERLIN.

Det är skönt att, långt från hemmet,
Hemlandsbilder dock få se:
Jag i dag sett Solna kyrka
Under lindarna vid Spree.

Fromma vandrare vid dörren
Såg jag stå der, ring i ring,
Der låg solsken uppå gången,
Det var söndag rundtomkring;

Krans vid krans på svarta korsen
Hängde under löfvig gren,
Och Choræi namn jag läste
På en oprydd minnessten.

Men när nu det ringde samman,
Orgeln stämde upp sin psalm,
Då mig grep en hemmets längtan,
Då mig tryckte söderns qvalm.

O jag vet: på modersmålet
Klingar skönast Herrans ord.
Tag mig, haf, på böljan åter!
Jag vill hem, till nord, till nord.

CARLSDAGEN I PARIS.

(1836.)
—

Ej nordens son i fjerran länder
Förgäta kan sin fosterjord:
Han seglar bort från kära stränder,
Men tar sin kärlek med om bord.
Hans öga än, der drufvan glöder,
Står vänt mot fjällens bleka ljung,
Och hjertat klappar midt i söder
För norden och för nordens kung.

Liksom nu alla afstånd veko,
Hörs jublet hemifrån i dag,
Besvaradt af ett dubbelt eko
Vid Seinen, ur nordmannalag.
Ty sed från fädren nordbon gömmer,
Och för sin kung, med glädjens mod,
På festens dag sin skål han tömmer,
På farans tömmer han sitt blod.

Se Galliens jord, der häfden ristat
Så månet drag med blod uti!
Hvad *den* i Bernadotte har mistat
Det vunno i Carl Johan *vi*.
Sankt Erik och Sankt Olof båda
Åt honom sina kronor räckt,
Och glädjas nu i skyn att skåda
I tvenne folk *en* brödraslägt.

Det är hos oss, som solen stannar
I sommarnatten, evigt ung:
Oss gjorde fjället re'n till grannar,
Till bröder gjorde oss vår kung.
Carl Johan lefve! så det klingar
Der hemma nu från man till man;
O kärlek! spänn de lätta vingar,
Flyg hem och ropa: "lefve han"!

En gång, när vårens vindar sjunga
Och löfven spricka ut i nord,
Kanske att kända vågor gunga
Oss åter till vår längtans jord;
Men frågar man, hvad bäst vi lärde
I söder, — svarar gammal, ung:
"Att dubbelt skatta nordens värde
Och dubbelt värdet af vår kung."

DET FJERDE REGEMENTET.*

På knä i Warschau tusen gingo eden:
"I detta krig vi lossa ej ett skott."
Till Blachfeld upp! Låt trumman gå! Slut leden!
Vi gripa an med bajonetten blott.
Hvar än en Polens son i lifvet fins,
Han stolt det fjerde regementet mins.

Och när vi så vid Praga blodigt stredo,
Har ingen enda lossat än ett skott;
Och när i Ryssens led vi dödar spredo,
Var det med krut? — nej, bajonetter blott.
O spörjen Praga! Praga ger besked,
Hur tappert fjerde regementet stred.

Och när vår ovän se'n vid Ostrolenka
Lät tusen eldgap spruta dödar ut,
Att i hans hjerta våra uddar sänka
Vi väg oss bröto gladt med våra spjut.
O spörjen Ostrolenka om vårt mod!
Der glänste Polens örn i sol och blod.

* Fri efterbildning.

Och många tappra mannhjertan brista,
Dock blef vårt vapen bajonetten blott:
Och mången strid mot tsarens här vi mista,
Dock hade ingen lossat än ett skott.
Der Weichselns vatten flyr mot hafvet rödt,
Der har det fjerde regementet blödt.

O ve! det qvides i palats och koja,
Det svarar *ve* i söder och i nord;
Vårt land på nytt är smidt i jern och boja,
Det fins ej mer ett Polen på Guds jord.
Hvar man, som ej är död, är fågelfri
Af regementets sista kompani.

Hell er, J bröder, som fått glada stupa
På ärans fält, med ännu måttadt spjut!
Vi lefva än, men såren äro djupa,
Och med vår frihet är det evigt slut.
O Gud i himlen! Snart är det förbi
Med regementets sista kompani.

En dimmig qväll, från polska sidan stanna
Sju grenadierer invid Preussens gräns
Med friska sår, med ärr på mulen panna; —
"Wer da?" det skallar, fästningskedjan späns.
Då svarar en: "i landsflykt drifna hit,
De sista sju af sista kompanit."

DEN SÖRJANDE GREKINNAN.

En grekisk flicka badade i tårar,
Hon gret sin älsklings död. I striden nyss
En turkisk sabel klufvit har hans hjessa,
Och hennes hjerta blödde än dervid.
Nu under eken, der de skildes sist,
— Ett troget vittne förr till deras eder,
Som hviska än i löfvens stilla sus, —
Hon ensam satt, med ögat dränkt i tårar.
En åldrig man, en vis, gick vägen fram.
"Rätt så, mitt barn, — han sade — gråt, ja gråt!
Vet, tårar lena smärtan i vårt bröst,
Hon löses opp uti de varma droppar
Och smälter hän, som för ett majregn isen
På Oetas berg, — och Lethe heter floden,
Hvars safter så till hjertats kamrar strömma;
Ty den, som gråter, glömmmer småningom
Allt hvad han ägt och älskat och förlorat."
"Hvad — ropar flickan ängslig och förfärad —
Man glömmmer hvad man älskat, om man gråter?
Alltså jag honom skulle glömma, jag!"
Och genast torkar hon den våta kinden,
Det våta ögat: — spår af rosor skönjas
På kinden än, men inga mer af tårar;
Och lugn och nöjd hon ser mot himlen opp,
Som hade intet henne händt, allsintet. —
Så satt hon, mången dag och mången natt,

Med ögat stirrande mot vestra randen,
Ty uti vester Missolonghi låg,
Der hennes älskling fallen var i striden.
En qväll hon satt, som vanligt, ensam, tyst,
Inunder ekens gröna hvalf, och solen
I guld och purpur sönk så herrlig ner
Bakom de tusen öarna i hafvet;
Men sista strålen af dess aftonljus
Föll slocknande på Hellas' bleka dotter.
Af daggen, som i klara perlor låg,
Hvar blommas ögonlock till sömn nu täcktes,
Men tårlöst hennes brystna öga såg
Mot Missolonghi och den sol, som släcktes.

TYROLERSÅNG.

På våra berg det ligger evig snö
Och evig grönska i vår dal,
Och neri daln en vänlig sjö
Står blå, som himlens blåa sal.

Så skifta hvitt och grönt och himmelsblått
Hvar qväll med molnens purpurfärg,
Och ingenstäds det är så godt
Att lefva, som bland våra berg.

I verlden ut vi vandra mången gång
Att hämta Lyckan till vår dal:
Vi fylla verlden med vår sång,
Och sången fyller oss med qual;

Ur hvarje ton en suck af längtan går. —
Och, utan Lyckan, när till slut
Vi komma hem, — i dörrn hon står,
Hon var i dalen långt förut.

HELSNING UR FJERRAN.

F ar jag kring världen utan ro,
Så hittar dock mitt hjerta hem
Till stilla trakt, till eget bo,
Och söker opp — jag vet väl hvem.

Ty hemmet är dock ljuft och kärt,
Hur mycket herrligt än man såg
Kring världens rund, — det har jag lärt
Uppå mitt långa vandringståg.

Och har man der ett hjerta qvar,
Som klappar ömt, som längtar still,
Ett sådant hjerta, som jag har,
Då händer det, man hemåt vill.

Ty skön är söderns glada verld,
Dess sol så varm, dess luft så blå;
Men eget bo, men egen härd,
Det är långt skönare ändå.

Och månget land jag skåda fick
Långt bättre, rikare än vårt;
Men vännens hjerta, vännens blick,
Dem glömde jag ändå ej bort.

De följde mig, de följa än,
Hvarhelst jag for, hvarhelst jag far:
Och trohet, kärlek af min vän,
Det är det bästa, som jag har.

Och därför jag som fågeln gör,
Jag flyttar, — men i motsatt stråt.
När sommaren i nordén dör,
Då vill jag dit, jag vill hemåt.

FJERRAN OCH NÄR.

Hemma har jag lemnat vänner,
Mången saknad, mången kär:
Haf oss skilja, men jag känner,
Att jag har dem hos mig *här*.

När jag tänker mig de kära,
Blir mig hvarje afstånd kort.
Borta det är ofta *nära*,
Fast det närmaste långt bort.

Stjernan så i fjerran brinner
Bortom bergen, bortom skyn;
Men, hur lågt jag står, dock hinner
Hennes stråle till min syn.

Och ifrån sitt hvalf, det höga,
Tar hon likasom farväl,
Flyttar ned uti mitt öga,
Lyser in uti min själ.

Och hvar tanke, som der hvilar,
Märker att den vingar har,
Blir en dufvopost, som ilar
Bort och vänder hem med svar.

Derför till mig sjelf jag säger:
"Räkna dina vänners namn,
Tänk dig hvad du dyrast äger,
Och — det flyger i din famn!"

SCHWEIZERFLICKAN.

Vid foten af alper, i dalarnas grönska,
Jag finner så skön både himmel och jord,
Har ungdom, har helsa, har intet att önska,
Blott sjunger min visa och vallar min hjord.

Men hör jag lavinernas åska,
Och faller ett snöberg ur skyn,
Då komma vi alla i brådska
Och skynda tillbaka åt byn.

Hvar morgon en alpros jag fäster i hatten,
Och börjar min vandring, med stafven i hand:
Vid blåögda sjöar med speglande vatten
Min hjord hämtar svalka i middagens brand.

Men vestern strör rosor på fjällen,
De brinna i purpur och gull,
Då samlar i hyddan oss qvällen:
Min själ är så lycklig, så full.

Hör! fallen de brusa. Det bruset mig söfver,
Men kommer en ovän, jag vaknar igen,
Och kommer en bergflod, så hoppar jag öfver,
Och kommer min älskling, så kysser jag den.

Men ack! O hvar kan han väl vara?
På länge jag såg honom ej.
Du klippa! jag ber dig, o svara,
Monn' han är mig trolös? — O nej!

Man talar så mycket om oron och qvalen,
Jag känner dem ej, vill blott sjunga och le,
Och skulle de också hit komma i dalen,
Jag klättrar på bergen, — det kunna ej *de*.

Tyst! hörs ej ett alphorn der borta?
Min älskling mig vinkar dit fram.
Med sång vill jag vägen förkorta,
Nu skynden er fort, mina lamm!

SCHWEIZERGOSSEN.

Står jag på höjden och ser dig i dalen,
Lätt, som kaskaden, jag störtar min stig.
Jordiska mödorna, jordiska qvalen,
Vill jag i djupet dela med dig.

Står jag i dalen och ser dig på höjden,
Glad, såsom fågeln, jag flyger dit opp.
O! jag vill dela den himmelska fröjden,
Sjunga med dig uppå alpernas topp.

BONDEN I URL.

Der speglar sig i sjöars våg
En mellan alper slutna verld,
Det skönsta land, som solen såg
Uppå sin vida färd:
Jag känner stolt, att också jag
Fick i det landet fostrad bli,
Jag tackar Gud, att der en dag
Jag föddes Schweizare och fri.

I bergets friska flod jag sam
Som barn, — och purpurstänkta skyn
Och hvita gletscher, hvita lamm,
Det var min första syn.
På fjället se'n med munter sång
Jag lopp, — såg molnen dra förbi,
Och der, i kapp med vattensprång,
Jag växte Schweizare och fri.

Såg jag en stenget springa, föll
Han för min båges säkra skott:
Ett bråddjup, som mig återhöll,
Var då en lek mig blott.
Att valla gafs mig se'n en hjord,
Jag lärde nu att herde bli
Och mer och mer förstå de ord:
Att vara Schweizare och fri.

En dag, på Rigis högsta topp,
I morgonsoln en flicka stod,
Raskt dref jag mina lamm dit opp,
Hon rodnade som blod.
Och våra hjordar sändes bra,
Då kommo öfverens ock vi:
Der stod i hennes blick ett *ja*,
Ty jag var Schweizare och fri.

Du sälla tid, vid gigors röst,
Vid alphorns klang, i dalens sköt,
Då till mitt trogna schweizarbröst
Jag unga makan slöt! —
Men himlen blef af viggas röd,
Oss nådde krigets vilda skri,
Tyrannens bud till Schweizarn ljud:
"Dö, eller upphör vara fri!"

Vid Djefvulsbryggan slaget stod,
Der blef på lif och död det stridt;
Laviner färgades af blod,
Det glänste rödt i hvitt.
Då kom mitt ärfda spjut till pass,
Ty "man ur huset" drogo vi;
Jag slipade min yxa hvass,
Och slogs som Schweizare och fri.

Snart rensades Sankt Gotthard från
Barbarers vilda röfvartrupp:
En föll i Rhen, *en* föll i Rhone,
Men ingen steg mer opp.

Och åter hördes sång och skratt
På fjället: Eko satt deri
Och sjöng, hur godt det är, hur gladt,
Att lefva Schweizare och fri.

Nu vaggar skörden gula ax,
Och friden ler kring trefna tjäll;
Men hotar åter bojan — strax
Står fram en Wilhelm Tell.
Med bröstet, höljdt af varma sår,
Skall i min dal jag funnen bli,
Och Uri vittna kring min bår:
"Han dog som Schweizare och fri."

FRÄMLINGEN I SANKT GALLEN.

I en trädgård vid Sankt Gallen,
Nära Goldachs klara våg,
Utsträckt under lindens skugga
Nyss en vandrare man såg.

Hjessan dignande af trötthet,
Kinden sådd med dödens färg; —
Ögat, slocknande och dystert,
Stirrar' mot Sankt Gallens berg.

Långt och länge har han irrat,
Ingen vän till sitt försvar,
Knapt ett tak till skjul han funnit, —
Och han förr en krona bar!

Förr han städer ägt och riken,
Nu ej egen hufvudgård,
Ringa främling, hånad, gäckad,
Snäst af sämsta värdshusvärd.

Svarta skuggor honom jaga,
Vålnader från Stockholms slott, —
Vexla om med bilder ljufva
Uti guld och himmelsblått.

Träda *de* i glans för minnet,
Blir i hjernans kamrar natt:
Ofta då ett stilla vansinn
På den höga pannan satt.

Och så har han länge färdats,
Skygg för menskors blick sig gömt,
Ingen vet, han konung varit,
Och han sjelf det nästan glömt.

Men Naturens klara öga
Har den gamle känt igen,
Vill, fast tiggare han lefvat,
Han skall dö som konung än.

Och hon låter lindens grenar
Snöga blommor i hans hår:
Se, af dem kring glesa lockar
Hur en strålljus krona står!

Och den nötta vandringsstafven
Solen nu förgyller huld:
Underbart i qvälln den blixtrar
Som en spira utaf guld.

Aftonrodnan praktfull purpur
Öfver hals och skuldror strör; —
Nu kan hela världen skönja,
Att det är en kung, som dör.

Alper skimra. Är det icke
Ack! hans barndoms berg monntro?
Goldachs våg i fallet brusar
Lika Mälarns vid norrbro.

Och i solens sista strålar
Tror han sig en hägring se:
Borg, af lejonklo bevakad,
Sköld med gyldne kronor tre.

Klockor rundt kring bergen ringa,
Sakta han till hvila söfs,
Dör, med blick mot snö och isar,
Som nordmannakung det höfs.

Bal på Stockholms slott sägs varit,
Natten efter samma dag,
Och på Riddarholmens kyrkport
Vakten hört tre skarpa slag.

ÅTERBLICK.

Lef i fordom, lef i söderlanden,
Lef på Rigis topp, på blomsterstranden
Utaf Tiberns och af Brentas våg!
Och njut om hvad der ditt sinne rörde,
Och hör om hvad der ditt öra hörde,
Och se om hvad der ditt öga såg!

Flytta dig till Romas tusen under,
Gack ånyo i Borgheses lunder,
Bryt af lagerns blad, granatens frukt!
Eller flyg med hafvets svällda flagga
Öfver vågens skum till Tassos vagga
I Sorrentos undangömda bugt!

Sitt med Tieck vid Elbens snabba vatten
I förtroligt samspråk långt på natten,
Vakna se'n att på Madonnan se!
Dörrn står öppen till din Dresdnerhydda,
Och akacierna, som henne skydda,
Rikt, som fordom, blomma ännu de.

Dröm dig så i södern ännu gästa!
Minnet blir på slutet dock det bästa,
Blir det enda, som du äger kvar.
Täcker is hvart hoppets strå i norden,
Än är lika grön den södra jorden,
Och dess himmel än är lika klar.

Rättelser.

Sid. 30 raden 13 står *foglar* läs *fåglar*

— 218 — 1 bör näst efter ordet *Lützen* stå nottecknet *

— 254 — 11 står *lik* läs *likt* ✕
